

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY W Y D A W N I C T W G O S P O D A R C Z Y C H

Rok VII

Marzec – Kwiecień 1953 r.

Zeszyt 2

T R E Ś C

Mieczysław Fleszar — Wielkie Budowle Socjalizmu w Polsce. 56

BIBLIOGRAFIA

I Marksizm-leninizm	60
II Ekonomia polityczna	61
III Historia	64
IV Geografia	65
V Budownictwo socjalistyczne	66
VI Polityka i gospodarka światowa	68
VII Planowanie gospodarki narodowej	71
VIII Ustawodawstwo.	71
IX Statystyka	72
X Rachunkowość	73
XI Finanse	75
XII Praca	78
XIII Przemysł	82
XIV Rolnictwo i Leśnictwo	86
XV Transport	89
XVI Handel i żywienie zbiorowe	91
XVII Zagadnienia komunalne. Gospodarka mieszkaniowa	93
XVIII Szkolenie zawodowe	94
XIX Bibliografia. Encyklopedie. Słowniki	94

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Jan Drewnowski — Planowanie gospodarki narodowej. Przegląd literatury	95
Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik bibliograficzny (c. d.) Zagadnienia agrarne — Z. S.	99
Piotr Kaltenberg — Recenzje w polskich czasopismach gospodarczych	101
Łódzkie ośrodki informacyjno-bibliograficzne z zakresu nauk ekonomicznych — Helena Walterowa	103
Wykaz skrótów czasopism wykorzystywanych w „Przeglądzie Bibliograficznym Wydawnictw Gospodarczych“ w r. 1953	105
Skróty nazw instytucji wydawniczych	106

MIECZYŚLAW FLESZAR

Wielkie Budowle Socjalizmu w Polsce

W okresie międzywojennym baza przemysłowa w Polsce była zarówno przestarzała technicznie jak i wadliwie rozmieszczona. Przemysł niemal całego kraju skoncentrowany był zaledwie w dwu ośrodkach: Górnego Śląska i Łodzi. Zacołanie techniczne jak i wadliwe rozmieszczenie przemysłu było wynikiem chaotycznej i żywiołowej gospodarki kapitalistycznej, którą rządziło prawo wartości dodatkowej, prawo maksymalnego zysku.

Wyzwolenie Polski w roku 1945 i powrót Ziemi Zachodnich, a przede wszystkim Dolnego Śląska z jego centrami przemysłowymi Wrocławiem, Jelenią Górą i Wałbrzychem, spowodowały pewne zmiany na lepsze w rozmieszczeniu przemysłu, z drugiej jednak strony intensywna eksploatacja urządzeń przemysłowych, jaką w okresie wojennym prowadził okupant hitlerowski oraz całkowite zniszczenie takich ośrodków przemysłowych jak Warszawa, Gdańsk i Wrocław obniżyły znacznie wartość posiadanej bazy przemysłowej.

Słabość naszej bazy przemysłowej, jej techniczne zacołanie uwydatniło się szczególnie silnie w przemyśle ciężkim, w hutnictwie. W 1945 roku 55% zakładów w hutnictwie posiadało urządzenia przestarzałe, a zaledwie 30% zakładów — urządzenia wystarczające¹⁾. W drugiej z kolei pod względem ważności gałęzi przemysłu — w przemyśle chemicznym sytuacja była taka, że na ziemiach dawnych przemysł ten prawie wcale nie istniał, a na Ziemiach Zachodnich odpowiednie zakłady były całkowicie zniszczone z powodu działań wojennych.

W r. 1949 — ostatnim roku Planu 3-letniego wskaźniki zatrudnienia w przemyśle wykazywały bardzo silną koncentrację przemysłu w kilku zaledwie okręgach. Tak więc na ogólną liczbę 1.162 tys. zatrudnionych w przemyśle na większe ośrodki przypadało:

w woj. śląsko-dąbrowskim	— 454 tys. czyli	39%
„ „ dolno-śląskim	— 168 „ „	14,5%
„ m. Łodzi	— 113 „ „	9,6%
„ woj. łódzkim	— 98 „ „	8,4%

Wreszcie zaś kraju zatrudnienie przemysłowe wynosiło zaledwie 28,5%.

Toteż budownictwo przemysłowe Planu 6-letniego — budownictwo podstaw socjalizmu, które w myśl założeń uprzemysłowienia socjalistycznego winno dać nam silny przemysł ciężki z jego najważniejszymi gałęziami: hutnictwem, przemysłem maszynowym i przemysłem chemicznym — dąży do tego celu zarówno poprzez rozszerzenie starej bazy przemysłowej, jej równomierne rozmieszczenie w całym kraju, jak i przez całkowitą przebudowę i od-

nowienie starych urządzeń w dotychczasowych ośrodkach przemysłowych.

I dlatego budując nowe ośrodki przemysłowe: Nową Hutę, Żerań, Lublin równocześnie wzmacniamy i rozbudowujemy stare ośrodki przemysłowe: Górny Śląsk i Łódź. Główny jednak nacisk położony jest na budowę nowych ośrodków i nowych zakładów przemysłowych.

Przewidywany wzrost zatrudnienia w przemyśle w Planie 6-letnim wyniesie około 440 tys. robotników, z czego 250 tys. robotników, tzn. 57,5% przypadnie na nowo budowane zakłady przemysłowe. W tym właśnie okresie zostanie zbudowanych i oddanych do użytku 1287 nowych obiektów przemysłowych i usługowych²⁾.

Stanowią one fundament przekształcenia naszej Ojczyzny w kraj socjalistyczny. Wśród tych obiektów znajdują się nowe kopalnie węgla i soli, huty, fabryki maszyn, kombinaty chemiczne i kombinaty włókiennicze, elektrownie wodne i ciepłone, nowe miasta i dzielnice miast, teatry, kina, biblioteki i domy kultury, nowe tamy i śluzy na rzekach, linie kolejowe, urządzenia portowe i wiele innych.

Budowa tych 1287 nowych obiektów w dużej mierze zmieni strukturę naszego przemysłu, wyposaży go w nowoczesne urządzenia techniczne, rozwinie zaniedbane dotąd, a ważne dla gospodarki narodowej gałęzie. Równocześnie lokalizacja wznoszonych w Planie 6-letnim obiektów jest pierwszym poważnym krokiem w kierunku racjonalniejszego rozmieszczenia przemysłu na terenie całego kraju i gospodarczego uaktywnienia zaniedbanych dawniej okręgów.

Zatrudnienie przemysłowe w głównych ośrodkach przemysłowych kraju (Górny i Dolny Śląsk, Łódź i woj. łódzkie) wyniesie w roku 1955 już tylko 61,8% zatrudnienia całego kraju (wobec 71,5% w r. 1949), a w tym samym czasie zwiększy się zatrudnienie w przemyśle takich okręgów jak: Warszawa, Lublin, Kraków, Rzeszów, Poznań wzrastając z 16% do 22%!

Oczywistą jest rzeczą, że budowle wznoszone w Planie 6-letnim mają niejednakowe znaczenie. Jedne nie wychodzą poza zakres lokalnych, miejscowych usług, inne zaś mają znaczenie ogólnopolskie, decydujące dla rozwoju całego przemysłu i dla socjalistycznego uprzemysłowienia całej Polski.

O tych właśnie Wielkich Budowlach Socjalizmu, które w liczbie około 60 wznoszone są w całym kraju, pisze wiceprezes Rady Ministrów dr Stefan Jędrzychowski:

¹⁾ Dane z czasopisma „Hutnik“, 1946, nr 11, str. 529.

²⁾ „Budujemy“, Warszawa 1952, KIW, str. 1 nrb.

„Uwaga całego społeczeństwa, w coraz wyraźniejszy sposób skupia się wokół podstawowych obiektów, decydujących o wykonaniu Planu Sześcioletniego, o zbudowaniu podstaw socjalizmu, wokół wielkich budowli socjalizmu“ — i dalej — „Nasze Wielkie Budowle Socjalizmu przeobrażają nasz kraj z zacofanego, rolniczego, stanowiącego dawniej surowcowo-rolniczą półkonię świata kapitalistycznego, w niezależne i nowoczesne państwo przemysłowo-rolnicze, mocne ogniwo światowego obozu pokoju, demokracji i socjalizmu“³⁾.

Najważniejszymi ze wznoszonych obiektów w chwili obecnej są huty. Na nich skupia się głównie wysiłek, gdyż realizacja ich decyduje o dalszym rozwoju całego naszego przemysłu.

Pięcioma wielkimi hutami budowanymi bądź rozbudowywanymi w Planie 6-letnim są w kolejności ich ważności:

- 1) Nowa Huta pod Krakowem,
- 2) Huta im. Bolesława Bieruta w Częstochowie,
- 3) Huta „Kościuszko“ w Chorzowie,
- 4) Huta „Bobrek“ k/Bytomia,
- 5) Huta stali szlachetnej pod Warszawą.

Dwie z tych hut, a mianowicie Nowa Huta pod Krakowem i Huta stali szlachetnej pod Warszawą, są potężnymi trzonami nowych ośrodków przemysłowych: krakowskiego i warszawskiego; trzy pozostałe przeobrażają i unowocześnieją stare okręgi przemysłowe: Górny Śląsk i Częstochowę.

Rozmieszczenie pięciu wielkich hut, wyznacza niejako trzy wielkie zagłębia przemysłowe Planu 6-letniego: Krakowskie, Warszawskie i Górnośląskie. Grupują one około 2/3 Wielkich Budowli Socjalizmu. Reszta wielkich budowli powstaje w pozostałych okręgach kraju.

Nasze Wielkie Budowle Socjalizmu są nierozdzielnie związane z Planem 6-letnim. Wiele też wiadomości o nich znaleźć można we wszystkich publikacjach dotyczących Planu 6-letniego.

W poniższym omówieniu literatury uwzględnione zostały jedynie publikacje poświęcone wyłącznie Wielkim Budowlom Socjalizmu.

Z opracowań ogólnych, zajmujących się całokształtem zagadnienia Wielkich Budowli Socjalizmu w Polsce wymienić należy przede wszystkim:

JĘDRYCHOWSKI S.: *Nasze wielkie budowle — duma i chluba narodu*. Nowe Drogi, 1952, nr. 8, str. 25—38.

W obszernym programowym artykule, wiceprzewodniczący Rady Ministrów dr Stefan Jędrzychowski nawiązując do art. 3 i art. 7 Konstytucji omawia kolejno znaczenie i zakres wszystkich Wielkich Budowli Socjalizmu w Polsce. Omówione są one według gałęzi przemysłu. Najpierw więc omówione są dokładnie wielkie huty: Nowa Huta, Huta im. B. Bieruta w Częstochowie, Huta „Kościuszko“ i Huta „Bobrek“ — ich znaczenie dla rozwoju gospodarki polskiej i pomoc, jaką otrzymujemy od Związku Radzieckiego przy ich

budowie. Dalej artykuł omawia dosyć szczegółowo nowe kopalnie, elektrownie wodne i węglowe, a następnie zakłady przemysłu maszynowego, chemicznego i budowlanego.

W następnym rozdziale omówione są objekty przemysłu lekkiego, transportu oraz budownictwo mieszkaniowe.

Końcowe dwa rozdziały artykułu obrazują eksploatację Polski w okresie międzywojennym przez kapitał międzynarodowy i braterską pomoc jakiej obecnie Związek Radziecki udziela Polsce Ludowej. Artykuł dr Stefana Jędrzychowskiego, zawierający obfite dane cyfrowe, pozwala czytelnikowi dobrze zorientować się w skali ważności poszczególnych obiektów, uwypatnia ogrom pomocy radzieckiej przy realizacji Wielkich Budowli Socjalizmu.

Artykuł powyższy jest najpełniejszym i najpoważniejszym dotąd opracowaniem ogólnym.

MARIAŃSKI H.: *Wielkie Budowle Przemysłu Ciężkiego*. Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 45—49.

W krótkim tym artykule wymienione są i omówione pojęźnie, w tej samej kolejności co i w artykule dr. Stefana Jędrzychowskiego, najważniejsze objekty przemysłu ciężkiego powstające w Planie 6-letnim. Ponadto wymieniono tu dodatkowo: Benzolownię w Blachowni Śląskiej na Opolszczyźnie i kombinat przemysłu włókienniczego w Andrychowie, których nie omawia w swojej pracy dr Stefan Jędrzychowski.

SIKORA M.: *Wielkie Budowle Socjalizmu w Polsce*. Życie gosp. 1951, nr 24, str. 1319—1322.

Bardzo ciekawy artykuł, w którym autor sumuje osiągnięcia Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego w roku 1951 (1500 budynków przemysłowych), a następnie omawia 12 największych obiektów przemysłowych. Autor podkreśla specjalnie te działy produkcji w poszczególnych obiektach i te procesy produkcyjne, których uruchomienie jest wyłącznym dziełem polskich naukowców i praktyków.

SECOMSKI K.: *Nowe okręgi przemysłowe w Polsce*. Ekonomista 1951, z. 3, str. 12—35.

Większa część tego ciekawego artykułu poświęcona jest rozważaniom teoretycznym na temat socjalistycznych zasad rejonizacji oraz realizacji tych zasad w Związku Radzieckim i w Polsce. W drugiej części artykułu czytelnik znajdzie dane, dotyczące najważniejszych obiektów przemysłowych Planu 6-letniego. Objekty te omawiane są w artykule prof. Secomskiego wg okręgów, a nie według gałęzi przemysłu.

Artykuł prof. Secomskiego, poświęcony zasadniczo zagadnieniu tworzenia się okręgów przemysłowych, a nie Wielkim Budowlom Socjalizmu, ujmując całość zagadnienia w szerokim rzucie perspektywicznym wymieniając wiele obiektów, których budowa rozpocznie się bądź dopiero pod koniec Planu 6-letniego, bądź w następnym Planie 5-letnim. Obiektów tych nie wymienia żaden inny artykuł, poświęcony Wielkim Budowlom Socjalizmu.

Poza powyższymi czterema artykułami należy zwrócić uwagę na następujące wydawnictwa broszurowe:

Wielkie Budowle Socjalizmu w Polsce Ludowej i ich popularyzacja w najszerzych masach. (Stenogram wykładu). Warszawa 1952, s. 31. Materiały Kursu Propagandystów przy KC PZPR, Nr 12.

Zwięźle, jasno i przystępnie omówione tu zostały najważniejsze budowle Planu 6-letniego.

Budujemy. Album. Opracowanie redakcyjne. T. Kurka, graficzne M. Bermana. Warszawa 1952. KiW, s. 40.

Album, fotomontaż z najważniejszych obiektów Planu 6-letniego.

³⁾ Jędrzychowski S.: *Nasze wielkie budowle — duma i chluba narodu*. Nowe Drogi, 1952, nr 8, str. 25—38.

MAŁCUŻYŃSKI K.: *Spotkania z Planem Sześcioletnim*. Warszawa 1952. MON, s. 140, 3 nlb.

Zbiór reportaży znanego publicysty o Nowej Hucie, Andrychowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego, Akademii Medycznej w Białymstoku, Nowych Tychach i Hucie im. B. Bieruta w Częstochowie.

Stosunkowo najwięcej artykułów, broszur, reportaży i notatek poświęcone zostało najważniejszemu obiektowi Planu 6-letniego — Nowej Hucie. Z opracowań tych trzeba zwrócić uwagę na następujące broszury:

ANIOŁA J.: *Nowa Huta — podstawowa inwestycja planu 6-letniego*. Warszawa 1951. Czyt., s. 41, 2 nlb. Wiedza Powszechna.

Broszura naczelnego dyrektora Nowej Huty zapoznaje czytelnika w sposób przystępny i zwięzły z zagadnieniami gospodarczymi i technicznymi Nowej Huty.

ATEŃSKI O.: *Nowa Huta i jej budowniczy*. Warszawa 1952. CRZZ, s. 47, 1 nlb.

Zbiór reportaży poświęconych szeregowym budowniczym Nowej Huty.

MORAWSKI Z., WEYROCH J.: *Nowa Huta*. Warszawa 1951. Polgos, s. 42, 2 nlb.

Poza powyższymi trzema broszurami, poświęconymi Nowej Hucie, czytelnik znajdzie wiele ciekawego i źródłowego materiału w artykułach zamieszczanych w poszczególnych czasopismach. Przede wszystkim zwrócić należy uwagę na trzy artykuły naczelnego dyrektora Nowej Huty, omawiające ogromne znaczenie jakie będzie miała budowa Nowej Huty dla unowocześnienia i podniesienia poziomu technicznego hutnictwa polskiego. Autor podkreśla pomoc Związku Radzieckiego przy budowie Nowej Huty — pracę specjalistów radzieckich, przygotowanie dokumentacji technicznej i nalesanie części konstrukcyjnych. Są to następujące artykuły:

ANIOŁA J.: *Rola Nowej Huty w postępie technicznym hutnictwa*. Gosp. plan. 1951, nr 7, str. 25—29. — *Nasz wkład w dzieło odrodzenia*. Wiad. hutn. 1951, nr 7—8, str. 6—11.

— *Pomoc ZSRR w realizacji największej inwestycji Planu Sześcioletniego*. Inw. i Budown. 1952, nr 5, str. 4—8.

Dalsze artykuły i notatki mają charakter specjalizacyjny.

BĄBIŃSKI C.: *Nowa Huta*. Inwestycje. 1950, nr 5, str. 17—18.

Artykuł Ministra Budownictwa Przemysłowego poświęcony jest zagadnieniom związanym z samym budownictwem Nowej Huty.

ŁAGODZIEC W., WASILEWSKI Z.: *Z praktyki budowy kombinatu Nowa Huta*. Życie gosp. 1952, nr 5, str. 265—266.

Krótki artykuł, omawiający zagadnienie braków w technice pracy budowlanej, dowozu i składowania surowca itp.

MAŁCUŻYŃSKI K.: *Na budowie Nowej Huty*. Nowe Czasy. 1951, nr 41, str. 24—27. Reportaż dziennikarski z budowy.

Następne trzy artykuły poświęcone są zagadnieniom organizacji pracy i budownictwa w Nowej Hucie.

SOCJUSZ T.: *Nowa Huta symbol budownictwa socjalistycznego w Polsce*. Inw. i Budown. 1952, nr 5, str. 8—11.

ZAJBERT M.: *Organizacja budowy Nowej Huty*. Inw. i Budown. 1952, nr 5, str. 19—24.

ŻRAŁEK S.: *Z doświadczeń budownictwa Nowej Huty*. Życie gosp. 1952, nr 1, str. 21—24.

Oprócz wyżej wymienionych artykułów poświęconych Nowej Hucie jako obiektowi przemysłowemu ukazały się również w czasopismach gospodarczych artykuły poświęcone zagadnieniom budownictwa miasta Nowa Huta. Spośród nich należy zwrócić uwagę na następujące:

GORYŃSKI J.: *Wstępne opracowanie założeń projektu miasta Nowa Huta*. Inwestycje 1950, nr 11, str. 1—11.

Dłuższy artykuł poświęcony założeniom urbanistycznym Nowej Huty.

PTASZYCKI T.: *Fundamenty nowego miasta*. Miasto. 1952, nr 1, str. 8—11.

Artykuł naczelnego architekta Nowej Huty omawiający dotychczasową realizację miasta Nowa Huta.

ŻRAŁEK S.: *Z doświadczeń inwestora*. Miasto. 1952, nr 1, str. 14—18.

Artykuł omawiający inwestycje i organizację robót w mieście Nowa Huta.

Drugiemu z kolei obiektowi Planu 6-letniego, a mianowicie Hucie im. Bolesława Bieruta w Częstochowie poświęcono znacznie mniej uwagi w naszych wydawnictwach. Wymienić tu należy:

„Huta „Częstochowa“ pracuje Warszawa 1951 KiW, s. 37,2 nlb.

Jest to broszura zawierająca wypowiedzi członków rządu z okazji uruchomienia huty.

Trzy krótkie artykuły poświęcone są uruchomieniu huty:

BEC S.: *Stalownia w Częstochowie ruszyła*. Inw. i Budown. 1951, nr 4, str. 24—27.

B. L.: *Uruchomienie nowej stalowni w hucie „Częstochowa“*. Gosp. plan. 1951, nr 7, str. 62—64.

CZECHOWICZ A.: *Budujemy nową hutę Częstochowa*. Wiad. hutn. 1951, nr 5, str. 12—14.

Artykuł poświęcony zagadnieniom technicznym związanym z budową huty „Częstochowa“.

*

Nowym obiektom w górnictwie węglowym poświęcone są trzy niewielkie artykuły:

LIST T.: *Kopalnia „Wesoła“*, Gosp. Górn. 1952, nr 10, str. 12—13.

Krótki ten artykuł omawia roboty wykonane w kopalni aż do momentu oddania jej do częściowej eksploatacji 19.VII.1952 r.

(j1): *Budowa pierwszej kopalni odkrywkowej*. Życie gosp. 1952, nr 20, str. 1137.

Krótką notatką o rozpoczęciu budowy kopalni „Łagiszce“. Zawiera ona informacje o zastosowaniu nowoczesnych koparek radzieckich i z NRD i stwierdza, że koszt budowy kopalni wyniesie 1/6 analogicznej kopalni chodnikowej.

(j1): *Uruchomienie pierwszej kopalni sześciolatki*. Życie gosp. 1952, nr 18, str. 1099 — 1010.

Krótką notatką o uruchomieniu „Wesołej II“.

*

Z prac omawiających warszawskie zagłębienie przemysłowe w pierwszym rządzie wymienić należy:

ALBRECHT J.: *Nowa Warszawa — wielka budowa socjalizmu*. Nowe Drogi 1952, nr 9, str. 100—110.

W obszernym i wyczerpującym artykule Przewodniczący Prezydium MRN Warszawy Jerzy Albrecht

omawia w skrócie historię Warszawy od roku 1939, jej wyzwolenie przez Armię Radziecką w 1944 i dalej historię jej odbudowy i rozbudowy. Autor podkreśla rolę partii w przewycięzaniu błędnych koncepcji urbanistycznych i wielki wkład osobisty Bolesława Bieruta w dzieło odbudowy Warszawy.

Artykuł zawiera dokładne dane lokalizacyjne i cyfrowe, odnośnie rozbudowy przemysłu warszawskiego, zmiany struktury klasowej i społecznej ludności Warszawy oraz omawia rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Artykuł J. Albrechta jest najobszerniejszą i najważniejszą publikacją o warszawskim zagłębiu przemysłowym.

Poza powyższym opracowaniem należy zwrócić uwagę na dwa artykuły, jeden dotyczący budowy metra w Warszawie, a drugi — budowy portu na Żeraniu:

(asz): *Metro warszawskie — wielka inwestycja Planu 6-letniego*. Życie gosp. 1952, nr 22, str. 1269—1270.

STEPNOWSKI C.: *Wisła w warszawskim zespole miejskim*. Gosp. wodna. 1950, nr 4—5, str. 129—141.

W powyższym artykule jeden ustęp poświęcony został portowi przemysłowemu na Żeraniu.

*

Ponadto zwrócić należy uwagę na cztery broszury z serii „Wielkie Budowle Planu Sześciolatniego“ — wydanej przez Książkę i Wiedzę. Są to wszystko reportaże literacko-dziennikarskie z poszczególnych obiektów. W reportażach tych czytelnik znajdzie oddaną, poprzez dobrze zarysowane postacie i przeprowadzane rozmowy, atmosferę budowy i walki o wykonanie planu.

KUREK T.: *Woda dla Śląska*. Warszawa 1951. KiW, s. 58,5 nlb.

Reportaż z budowy zapory wodnej w Goczałkowicach.

WEYROCH J.: *Chemia — wielki czarodziej*. Warszawa 1952. KiW, s. 37, 2 nlb.

Reportaż z zakładów koksochemicznych w Dworach pod Oświęcimem.

ROS J.: *Stalowe źródła siły*. Warszawa 1951. KiW, s. 39.

OSTROMEŃCKI B.: *Narodziny miasta Nowe Tychy*. Warszawa 1952. KiW., s. 52, 3 nlb.

Popularne omówienia Nowej Huty, Huty im. B. Bieruta w Częstochowie, Huty Kościuszko i innych zawiera, wydana w serii „Wiedza Powszechna — Biblioteczka dla wszystkich“ książka:

KARACZ J.: *Walczymy o surówkę i stal*. Warszawa 1952. Czyt., s. 88, 1 nlb.

*

W niniejszym zestawieniu omówione zostały jedynie te publikacje o Wielkich Budowlach Socjalizmu, które posiadają charakter gospodarczy. Nie zostały natomiast uwzględnione prace ściśle fachowe, a więc np. artykuły poświęcone problemom ściśle technicznym metra warszawskiego itp.

Stwierdzić wreszcie należy, że poza kilkoma ogólnymi opracowaniami, obejmującymi całość zagadnienia, tematyka Wielkich Budowli Socjalizmu w Polsce jest opracowana w sposób bardzo niejednorodny, niejednokrotnie bardzo nie wystarczający i nie uwzględniający większości z Wielkich Budowli Socjalizmu.

I MARKSIZM — LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU-LENINIZMU

622. ★MARKS K., ENGELS F.: **Ob Anglii**. Moskwa, 1952. IMEL, Gospolitizdat, s. IX, 518.

Zbór prac i wypowiedzi Marksa i Engelsa, dotyczących Anglii. Składa się on z trzech części. W pierwszej zamieszczono pracę F. Engelsa „Położenie klasy robotniczej w Anglii“, w drugiej — artykuły i drobniejsze opracowania, poruszające różne zagadnienia związane z Anglią, w trzeciej — wyjątki z listów Marksa i Engelsa na ten temat. Dołączone są skorowidze: nazwisk, czasopism i rzeczowy. (ch)

623. ★ENGELS F.: **Dialektyka przyrody**. Warszawa 1952. KiW, s. XXI, 440.

Pierwsze wydanie w języku polskim pracy, w której Engels „daje filozoficzne uogólnienie wniosków płynących z rezultatów badań współczesnego mu przyrodoznawstwa“. Praca zawiera sformułowanie naukowych podstaw przyrodniczych dialektyczno-materialistycznego poglądu na świat. (ch)

624. ★LENIN W.: **Sprawozdanie z działalności politycznej KC RKP(b) na X Zjeździe RKP(b)**. — Słowa końcowe po dyskusji nad sprawozdaniem KC RKP(b). — Pierwotny projekt rezolucji X Zjazdu RKP o jedności partii. — Pierwotny projekt rezolucji X Zjazdu RKP o syndykalistycznym i anarchistycznym odchyleniu w naszej partii. Warszawa 1952. KiW, s. 61, 3 nlb. Ma'a B.blioteczka Marksizmu-Leninizmu. Nr 57.

Materiały do studiowania 9 rozdziału „Krótkiego kursu historii WKP(b)“. (ch)

625. ★MARKS K., ENGELS F., LENIN W., STALIN J.: **O wyzwoleniu kobiety i jej roli w walce o socjalizm**. Warszawa 1953. KiW, s. 177, 1 nlb.

Wybór wypowiedzi z prac klasyków marksizmu-leninizmu na temat: 1) sytuacja kobiety w społeczeństwie i rodzinie na przestrzeni dziejów, 2) kobieta i rodzina w ustroju kapitalistycznym oraz 3) kobieta w ustroju socjalistycznym. (ch)

Zob. poz. 746, 1074.

PRACE O KLASYKACH MARKSIZMU-LENINIZMU

626. ★GAWRIŁOW B.: **O robocie I. W. Stalina „Ob osnovach leninizma“**. Moskwa 1952. Znanje, s. 47, 1 nlb.

Broszura omawia poszczególne zagadnienia poruszone przez J. Stalina w pracy „O podstawach leninizmu“. Autor podkreśla, że praca ta stanowi niezmiernie doniosły wkład w rozwinięcie nauki marksizmu-leninizmu. (ch)

627. „Gosudarstwo i rewolucja“. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 332—338.

Artykuł zawiera obszernie omówienie dzieła W. I. Lenina „Państwo i rewolucja“, napisanego w r. 1917 bezpośrednio przed wybuchem Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Jest to dzieło podstawowe dla poznania marksistowskiej teorii państwa. Lenin dał w nim naukowe określenie istoty państwa oraz głęboką i wszechstronną analizę historycznej roli i znaczenia państwa. (s)

628. KAMMARI M.: **O nowom wydajuszczemsja wkładie I. W. Stalina w marksistsko-leninskiju filosofiju**. Wopr. Filosof. 1952, nr 6, str. 18—40.

Autor omawia rozwinięcie przez J. Stalina filozofii marksistowsko-leninowskiej w pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Przedsta-

wia wkład J. Stalina w dalsze rozwinięcie dialektyki, zagadnienia obiektywnego charakteru praw, zagadnienia wykorzystania praw już odkrytych. W zakończeniu omówiony jest wkład J. Stalina w rozwinięcie materializmu historycznego. (ch)

629. ★KRUŻKOW W., OBICZKIN G.: **O czwartym izdaniu soczinienj W. I. Lenina**. Moskwa 1952. Znanje, s. 47, 1 nlb.

Broszura składa się z dwóch części. W pierwszej krótko scharakteryzowano najważniejsze prace Lenina; w drugiej omówiono zmiany w 4 wydaniu dzieł W. Lenina w porównaniu z wydaniem poprzednimi. (ch)

630. MORAWIECKI W.: **Lenin w sprawie wojny i pokoju**. Myśl filozof. 1952, nr 4, str. 88—124.

Artykuł zawiera 4 działy: 1) Leninowska nauka o imperializmie i ogólnym kryzysie kapitalizmu jako podstawa nauki o wojnie i pokoju; 2) Nauka Lenina o wojnach sprawiedliwych i niesprawiedliwych; 3) Rola świadomej walki mas przeciwko wojnie imperialistycznej. Walka Lenina z ideologią burżuazyjną i jej socjaldemokratyczną transformacją do mas; 4) Wojna imperialistyczna a kwestia narodowa. Autor ilustruje tezy licznymi przykładami sięgając często do wydarzeń współczesnych. Na zakończenie przedstawia również rozwinięcie przez Stalina leninowskiej nauki o wojnie i pokoju. (ch)

631. ★SOWIELJEW J.: **Petersburski okres działalności rewolucyjnej W. I. Lenina (1893—1897)**. Warszawa 1952. KiW, s. 55, 1 nlb.

Praca charakteryzuje W. Lenina jako czołowego działacza ruchu robotniczego w Petersburgu, omawia walkę Lenina z narodnictwem i „legalnym marksizmem“, obrazuje powstanie petersburskiego „Związku Walki o Wyzwolenie Klasy Robotniczej“, którego organizatorem i kierownikiem był Lenin. (ch)

632. ★TIMOFIEJEWSKIJ A.: **O robocie I. W. Stalina „Korotko o partiynych raznoglasjach“**. Moskwa 1952. Moskowskij Rabocizj, s. 39, 1 nlb.

Historyczne warunki w których została napisana praca J. Stalina „O rozbieżnościach partyjnych słów kilka“. Początek działalności Stalina w ruchu robotniczym. Myśli przewodnie powyższej pracy. Znaczenie tej pracy dla rozwoju ruchu robotniczego. (ch)

Zob. poz. 643, 661—64, 667, 669—71, 673—74, 676, 684, 743, 751, 809, 1092—93.

PRACE O MARKSIZMIE-LENINIZMIE

633. ★CORNFORTH M.: **Nauka przeciw idealizmowi**. Warszawa 1949. KiW, s. 392; CORNFORTH M.: **W obronie filozofii**. Przeciw pozytywizmowi i pragmatyzmowi. Warszawa 1952. KiW, s. 369. Rec. NOWIŃSKI Cz.: Reakcyjne oblicze pozytywizmu i pragmatyzmu. Myśl filozof. 1952, nr 4, str. 273—298.

Autor zajmuje się szczegółowo pracą M. Cornforth'a „W obronie filozofii“, stwierdzając w tej pracy znaczny postęp myśli Cornforth'a w porównaniu z „Nauką przeciw idealizmowi“. Zalety książki: partyjna, zaostrzona politycznie krytyka neopoztywizmu i większa precyzja naukowa; podkreślenie, że marksizm dokonał rewolucji w filozofii; umiętne przeciwstawienie poglądów marksistowskich poglądom filozofii burżuazyjnej i wykazanie wyższości marksizmu; zbadanie podłoża

- gnoseologicznego filozofii pozytywistycznej; wykazanie, że do istoty neopozytywizmu należy atak na myślenie naukowe w ogóle; krytyczne rozważenie poglądów semantyków; pogłębiona analiza współczesnej filozofii pozytywistycznej; jasność stylu; lapidarność i trafność sformułowań. Dalej omówiony jest logiczny tok krytyki pozytywizmu oraz przedstawiona krytyka pragmatyzmu jako amerykańskiej odmiany pozytywizmu. (ch) Zob. poz. 10.
634. **Gosudarstwo.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 327—332.
Państwo. Podstawy marksistowsko-leninowskiej teorii państwa. Znaczna część artykułu poświęcona jest charakterystyce państwa dyktatury proletariatu i teorii państwa socjalistycznego na przykładzie ZSRR. (s)
635. **GRISZIN I.: Wsiemierno razwiortywať samokritiku i osobienno kritiku snizu.** Kommunist. 1953, nr 2, str. 73—85.
Znaczenie krytyki i samokrytyki dla partii marksistowskiej. Krytyka i samokrytyka, a w szczególności krytyka oddolna w pracy organizacji partyjnych obwodu stalingradzkiego. Rola prasy w rozwijaniu krytyki i samokrytyki. Demokracja wewnątrzpartyjna jako ważny czynnik rozwijania krytyki i samokrytyki. Konieczność walki z ludźmi tłumiącymi krytykę. (ch)
636. **HOFFMAN P.: Nieśmiertelne idee Karola Marksa.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 57—70.
Marksizm jako teoretyczna podstawa walki klasy robotniczej o wyzwolenie społeczne. Autor podkreśla, że kontynuacja marksizmu w warunkach imperializmu jest leninizm, powstały w ostrej walce z wszelkiego rodzaju poglądami oportunistycznymi. (ch)
637. **KIEDROW B.: O materialistycznym pojmowaniu zakonów przyrody.** Wopr. Filozof. 1952, nr 6, str. 63—83.
Autor omawia zagadnienie obiektywnego charakteru praw przyrody oraz poznawalności praw przyrody i możliwości ich praktycznego wykorzystania przez ludzi. (ch)
638. **Leninizm — sztandar naszej epoki.** Nowe Czasy. 1953, nr 4, str. 1—3.
Triumf genialnych idei Lenina. Wspaniały rozwój ZSRR i całego obozu socjalizmu najlepszym
- potwierdzeniem słuszności sformułowań Lenina i Stalina. (g)
639. **★MAO-TSE-TUNG: W sprawie sprzeczności.** Warszawa 1952. KiW, s. 51, 1 nlb.
Praca napisana została w r. 1937 po pracy „W sprawie praktyki“. Zawiera pełne i wszechstronne omówienie jednego z najważniejszych zagadnień marksistowskiego materializmu dialektycznego: prawa jedności i walki przeciwieństw. Tezy teoretyczne podbudowane są przykładami z historii ruchu robotniczego w Chinach. (ch)
640. **MAŚLIŃSKA H.: O moralności komunistycznej.** Warszawa 1953. Wiedza Powszechna, s. 125, 1 nlb.
Praca podaje założenia etyki marksistowskiej oraz zawiera krytykę burżuazyjnych teorii etycznych. Autorka wykazuje, że etyka marksistowska stanowiła przewrót w dziejach myśli etycznej. Wywody teoretyczne zilustrowane są przykładami z dziedziny aktualnej polityki międzynarodowej oraz z życia Polski Ludowej. (ch)
641. **Materiały dla nagładnej propagandy rzeszeń XIX Sjezda partii Lenina—Stalina.** Bibliotekar'. 1952, nr 12, str. 12—18.
Artykuł bibliograficzny, będący pomocą w organizowaniu wystaw informacyjnych o historycznych postanowieniach XIX Zjazdu KPZR. (s)
642. **Niezwykła siła idei marksistowskiej.** Myśl filozof. 1952, nr 4, str. 14—42.
Artykuł omawia znaczenie XIX Zjazdu KPZR, zwracając szczególnie uwagę na konieczność przestudiowania, w ramach dorobku tego Zjazdu, pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“, na której Zjazd oparł swe obrady. W dalszym ciągu omówione są zasadnicze tezy zawarte w tej pracy J. Stalina. W zakończeniu podkreślony jest głęboki, socjalistyczny humanizm cechujący pracę J. Stalina i jego wystąpienie na XIX Zjeździe. (ch)
643. **Za woinstwujuszczij materializm w obszczestwiennej naukie.** Kommunist. 1953, nr 2, str. 3—13.
Autor podnosi konieczność dalszego rozwoju nauk społecznych w oparciu o zasady marksizmu-leninizmu. Artykuł zawiera krytykę błędnego, antymarksistowskiego stanowiska niektórych radzieckich ekonomistów, filozofów i historyków, stojących na pozycjach idealizmu subiektywnego, wolutaryzmu. Podkreślona jest konieczność walki z tymi poglądami i drogi ich przezwyciężenia. (ch)

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

644. **K.: Z problematyki gospodarczej czasopisma „Kommunist“ w r. 1952.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 68—72.
Obszerne omówienie niektórych pozycji ekonomicznych, zamieszczonych w ub. roku w czasopiśmie „Kommunist“. Autor podkreśla na ich przykładzie łączenie pracy partyjno-politycznej z pracą partyjno-gospodarczą. (g)
645. **Prace magisterskie w SGPIS w r. akad. 1951/52.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 268—280.
Wnikliwe omówienie prac magisterskich, złożonych w r. 1951/1952 w SGPIS. Artykuł podkreśla istniejące jeszcze braki, wskazuje jednak na dokonujący się przełom na tym odcinku pracy naukowej, wyrażający się w szerokim uwzględnianiu aktualnej tematyki oraz coraz wyższym poziomie znacznej części złożonych prac. (g)
646. **Z zagadnień charakteru praw ekonomicznych.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 2—5.
Artykuł przedstawia, na podstawie genialnych wskazań J. W. Stalina, obiektywny charakter praw
- ekonomicznych. Podkreśla szerokie możliwości wykorzystania praw ekonomicznych w socjalizmie w interesie rozwoju gospodarki narodowej. Krótko charakteryzuje prawo wartości i prawo zgodności sił wytwórczych ze stosunkami produkcji. (g)
647. **Zadaczi Instituta Ekonomiki Akademii Nauk SSSR w swiazi s opublikowanjem genialnowo truda I. W. Stalina „Ekonomiczeskie problemy socjalizma w SSSR“.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 102—116.
Sprawozdanie z konferencji Rady Naukowej Instytutu Ekonomiki Akademii Nauk ZSRR, poświęconej zadaniom Instytutu w związku z opublikowaniem pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Sprawozdanie zawiera streszczenie referatu F. W. Samochwałowa i dyskusji nad referatem oraz treść przyjętego przez Radę Naukową postanowienia o zadaniach Instytutu. (s)

648. ★BEHRENS F.: *Zur Methode der politischen Ökonomie*. Ein Beitrag zur Geschichte der politischen Ökonomie. Berlin 1952. Akademie-Verlag, s. 78, 2 nrb.

Rozwój nauki ekonomii politycznej w Niemczech. Autor omawia zasady klasycznej ekonomii burżuazyjnej na tle „Kapitału” K. Marksa oraz rozwój myśli ekonomicznej w Niemczech po wydaniu „Kapitału”. (k)

649. CHODKIEWICZ Z.: *Henryk Kamiński w świetle „Zarysu Historii Polskiej Myśli Ekonomicznej”*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 220—225.

Wypowiedź w dyskusji. Autor podkreśla konieczność przeprowadzenia zasadniczej krytyki reakcyjnych poglądów ekonomicznych w Polsce. Wskazuje na pobieżne i częściowo błędne ujęcie poglądów Kamińskiego w „Zarysie”, nie uwzględniające ani jego krytycznego stosunku do kapitalizmu, ani elementów utopijnego socjalizmu istniejących w jego twórczości. (g)

650. DUNAJEWSKI H.: *W sprawie poglądów ekonomicznych Mikołaja Kopernika*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 226—229.

Wypowiedź w dyskusji. Wskazanie na pobieżne i niesłuszne potraktowanie poglądów Kopernika w „Zarysie”. Sformułowanie niektórych pozytywnych twierdzeń, wykazujących niesłuszność poglądów burżuazyjnej historii myśli ekonomicznej. (g)

651. GAJCZYK Z.: *Uwagi w sprawie poglądów ekonomicznych Fryderyka Skarbka*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 230—235.

Wypowiedź w dyskusji. Autor bliżej zajmuje się poglądami Skarbka, polemizując z prof. Lipińskim. Uważa, że określenie „polski klasyk” nie oddaje cech charakterystycznych rozwoju polskiej myśli ekonomicznej. Wskazuje na odbicie, które znalazł w poglądach Skarbka sojusz burżuazyjno-obszarniczy. (g)

652. KRZYCZKOWSKI K.: *Uwagi na temat oświetlenia poglądów Kołłątaja w „Zarysie Historii Polskiej Myśli Ekonomicznej”*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 236—239.

Wypowiedź w dyskusji. Autor wskazuje na mało precyzyjne określenie poglądów Kołłątaja i Staszycza w „Zarysie”. Wykazuje, że Kołłątaj był głosi-cielem hasła fiziokratyzmu w zastosowaniu do warunków polskich. (g)

653. LIPIŃSKI E.: *Poglądy społeczno-ekonomiczne Frycza Modrzewskiego*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 43—69.

Autor, po przedstawieniu podłoża ekonomicznego i ustroju społecznego epoki, dokonuje wnikliwej analizy poglądów społeczno-ekonomicznych Frycza. Analiza wykazuje całkowitą niesłuszność traktowania Frycza jako ideologa szlacheckiego. Poglądy jego, mimo pewnych elementów oportunistycznych, reprezentują postęp społeczny i walkę z przywilejami feudalnymi. (g)

654. PIEKARCZYK S.: *W sprawie „Zarysu Historii Polskiej Myśli Ekonomicznej”*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 240—245.

Wypowiedź w dyskusji. Autor zajmuje się średnio-wiecznym okresem polskiej myśli ekonomicznej. Usiłuje wykazać niesłuszność poglądów prof. Lipińskiego na rolę gospodarczą folwarków w XVI w. oraz nieścisłość w traktowaniu J. Ostroroga jako ideologa wczesnego okresu merkantylizmu. (g)

655. POKATAJEW Ju.: *Rieakcjonnyje amierikanskie ekonomisty — pronowiedniki militarizma i agriessijl*. Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 60—72.

Przegląd współczesnej amerykańskiej literatury burżuazyjnej, dot. zagadnień militaryzacji gospo-

darki oraz jej finansowania metodą inflacji. Autor artykułu wykazuje fałsz i nikczemność teoryjek ekonomistów amerykańskich (Slichter, Harris, Chandler i in.), które zmierzają do uzasadnienia dalszej grabieży mas pracujących. (s)

656. SZEFLER S.: *Uwagi w sprawie Dominika Krysińskiego*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 246—248.

Wypowiedź w dyskusji. Podkreślenie postępowości poglądów Krysińskiego. Wskazanie na konieczność bliższego zbadania ich treści ideologicznej. (g)

657. WOJNAR J.: *W sprawie periodyzacji w „Zarysie Historii Polskiej Myśli Ekonomicznej”*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 249—254.

Wypowiedź w dyskusji. Autorka, wskazując na brak jednolitego kryterium periodyzacji w „Zarysie”, podkreśla konieczność oparcia jej na zmianach w strukturze gospodarczej Polski. Zajmuje się pewnymi zagadnieniami metodologicznymi i zamieszcza uwagi merytoryczne, dotyczące poszczególnych sformułowań „Zarysu”. (g)

Zob. poz. 662, 895.

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

658. ★BIEŁOW P. M.: *Woprosy ekonomiki w sowriemiennoj wojnie*. Moskwa 1951. Wojen. Izd. s. 224. Rec. H. TAJEWICZ. Sprawy międzynarod. 1953, nr 1, str. 109—114.

Obszerne omówienie cennej książki, poświęconej zagadnieniom gospodarczym wojny współczesnej. Książka charakteryzuje podstawowe cechy gospodarki wojennej krajów kapitalistycznych oraz tłumaczy przyczyny odporności i siły gospodarki wojennej ZSRR i jej zdecydowanej wyższości nad kapitalistyczną gospodarką wojenną. (g)

659. *Gosudarstwiennno-monopolisticeskij kapitalizm*. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 305.

Krótką notatką, wyjaśniającą istotę kapitalizmu państwowo-monopolistycznego. Szczegółowe omówienie znajdzie czytelnik w artykule „Imperializm”. (s)

660. KAMYSZIN M.: *Obostrienne nierawnomiernosti razwitja kapitalizma w pieriod obszczewo krizisa mirowoj kapitalisticeskoj sistemy*. Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 85—101.

Wykład teoretyczny o zaostrzeniu się nierównomierności rozwoju kapitalizmu w okresie ogólnego kryzysu światowego systemu kapitalistycznego. Po omówieniu podstaw leninowsko-stalinowskiej teorii imperializmu i ogólnego kryzysu kapitalizmu, autor artykułu charakteryzuje działanie prawa nierównomierności w okresie międzywojennym oraz po II wojnie świat. Wykład jest obficie ilustrowany faktami. (s)

661. ROZENTAL M.: *Prawo walki przeciwieństw w „Kapitale” K. Marksa*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 200—219.

Genialne zastosowanie metody dialektycznej do analizy kapitalistycznego sposobu produkcji w „Kapitale”. Wszechstronne opracowanie przez Marksa prawa walki przeciwieństw i pełne wykorzystanie go dla wykazania sprzeczności kapitalizmu. Lenin i Stalin jako wielej kontynuatorzy marksowskiej metody dialektycznej. (g)

662. ŻURAWICKI S.: *Ukształtowanie się poglądów ekonomicznych Marksa i Engelsa*. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 174—199.

Na podstawie omówienia pierwszych prac Marksa i Engelsa (1842—1848), autor wykazuje w jaki sposób klasyki marksizmu coraz pełniej stosują swą genialną metodę badań — materialistyczną dialektykę, dochodzą do sformułowania podstawowych założeń swej teorii ekonomicznej. „Manifest Ko-

munistyczny", jako synteza dotychczasowej twórczości, łączy nierozzerwalnie naukowy socjalizm z rewolucyjnym ruchem robotniczym. (g)

Zob. poz. 655, 751, 767—68, 794, 896.

EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU

663. ALEKSANDROW G.: **Trud I. W. Stalina „Ekonomiczkie problemy socjalizmu w SSSR“ — programma stroitelstwa komunizma.** Wopr. Filosof. 1952, nr 6, str. 41—62.

Artykuł omawia rozwinięcie przez J. Stalina, w pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“, nauki o wyższej fazie społeczeństwa komunistycznego. Autor wykazuje, że praca ta stanowi teoretyczną podstawę budowy komunizmu w ZSRR. (ch)

664. BRUS W.: **Nowy etap rozwoju teorii ekonomicznej marksizmu.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 19—42.

Autor omawia znaczenie genialnej pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ dla nauki ekonomii politycznej. Bliżej zajmuje się przedmiotem ekonomii politycznej, obiektywnym charakterem praw ekonomicznych i możliwością ich wykorzystania. W swoich rozważaniach nawiązuje do aktualnych problemów budownictwa socjalistycznego w okresie przejściowym. (g)

665. BRUS W.: **O niektórych zagadnieniach działania prawa wartości w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu.** Nowe Drogi. 1953, nr 1, str. 44—67.

Analiza teoretyczna różnic w działaniu prawa wartości w gospodarce socjalistycznej i gospodarce okresu przejściowego. Określanie żywotowego działania prawa wartości jako jedno z głównych zadań okresu przejściowego. Formy świadomego wykorzystania prawa wartości przez państwo. Autor wiąże swe rozważania z analizą Uchwały Rządu z dn. 3. I. 53 r., charakteryzuje ją jako przykład wykorzystania praw ekonomicznych przez partię i rząd w interesie społeczeństwa. (s)

666. DOROSZEW I.: **Osnovnoj ekonomiczkiej zakon socjalizma.** Kommunist. 1953, nr 1, str. 14—34.

Artykuł wyjaśnia znaczenie nauki stalinowskiej o podstawowym prawie ekonomicznym socjalizmu dla prawidłowego poznania charakteru i działania wszystkich praw i kategorii ekonomicznych socjalizmu. Autor artykułu omawia podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu, które wyraża cel socjalistycznego sposobu produkcji i środki realizacji tego celu. Wskazuje przy tym na formy przejawiania się podstawowego prawa w rozwoju ekonomiki ZSRR. (s)

667. **Genialnoe prozvedienie tvoreczeskovo marksizma.** Wiestn. Sta'ist. 1952, nr 5, str. 6—14.

Artykuł redakcyjny omawia podstawowe zagadnienia pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Podkreśla znaczenie tej pracy dla dalszego rozwoju statystyki radzieckiej. (g)

668. KOTOK W.: **Zur Frage der ökonomischen Grundlagen des volksdemokratischen Staates.** Arbeit. 1953, nr 1, str. 60—65.

Likwidowanie pozostałości systemu kapitalistycznego w życiu gospodarczym NRD. Planowanie — zasadniczą cechą gospodarki socjalistycznej. (m)
Zob. poz. 68.

669. KOZŁOW G.: **Józef Stalin o produkcji towarowej i prawie wartości w warunkach socjalizmu.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 51—61.

Autor, na podstawie wskazań J. W. Stalina, omawia podstawowe problemy produkcji towarowej. Wykazuje zasadnicze różnice między produkcją towarową w kapitalizmie a w socjalizmie. Wskazując na działanie prawa wartości krytykuje jednak istniejące dotychczas w radzieckiej literaturze ekonomicznej przecenianie roli i znaczenia tego prawa w gospodarce socjalistycznej. Artykuł jest skróconym tłumaczeniem pracy, zamieszczonej w czas. „Kommunist“ (1952, nr 21). (g) Zob. poz. 33.

670. KRONROD Ja.: **Wielikij wkład w teorju marksizma-leninizma.** Finansy i Kriedit. 1952, nr 5, str. 17—29.

Autor omawia podstawowe zagadnienia zawarte w pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Podkreśla znaczenie tej genialnej pracy, stanowiącej twórcze rozwinięcie marksizmu-leninizmu. (k)

671. LIAPIN A. P.: **Genialnyj trud J. W. Stalina „Ekonomiczkie problemy socjalizmu w SSSR“ i woprosy priepodawanja političeskoj ekonomii.** Wiestn. wyssh. Szkoły. 1952, nr 12, str. 1—16.

Autor szczegółowo omawia uzupełnienia, które powinny być wprowadzone do programu wykładów ekonomii politycznej kapitalizmu i socjalizmu w związku z opublikowaniem genialnej pracy J. W. Stalina. (g)

672. MISZEWSKI B.: **Produkcja towarowa i prawo wartości w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu.** Życie gosp. 1953, nr 3, str. 67—70.

Związy wykład podstaw nauki stalinowskiej o gospodarce okresu przejściowego. (s)

673. RAPACKI A.: **Znaczenie pracy tow. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ dla naszego kraju.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 11—18.

Przemówienie na krajowej konferencji wykładowców ekonomii politycznej i dyscyplin ekonomicznych. Podkreślenie znaczenia genialnej pracy J. W. Stalina dla dalszego rozwoju nauki, szczególnie nauk ekonomicznych. Wskazanie zadań stojących przed wykładowcami podstaw marksizmu-leninizmu i nauk ekonomicznych. (g)

674. RUMIANCEW A.: **O charakterie ekonomiczskich zakonow pri socjalizmie.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 13—29.

Wykład teoretyczny poświęcony zagadnieniu obiektywności praw ekonomicznych socjalizmu w świetle nauki J. W. Stalina. (s)

675. ★ **Über einige Fragen der Politischen Ökonomie des Sozialismus.** Z przedm. prof. dr. G. Kohlem'a. 2 Aufl. veränd. Berlin 1952. Dietz Verlag, s. 63. Schriftenreihe „Die Arbeit“. Z. 4.

Publikacja zawiera tłumaczenie artykułu Ostrowitianowa i artykuły Brejewa, dot. zadań gospodarczych państwa radzieckiego, prawa wartości, socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej oraz planowania kosztów własnych produkcji materialnej. Artykuły prof. Brejewa zostały opracowane specjalnie dla czasopisma „Die Arbeit“. (k)

676. WIAZMIN I.: **I. W. Stalin o towarom proizvodstwie i zakonie stoimosti pri socjalizmie.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 4—18.

Autor artykułu uwidatnia doniosłość teoretyczną nauki Stalina o produkcji towarowej i prawie wartości w socjalizmie oraz jej znaczenie dla praktyki budownictwa komunizmu. (s)

Zob. poz. 642, 795, 935, 982, 1089.

HISTORIA RUCHU ROBOTNICZEGO

677★**BOLTIN E.**: **Rozgromienie Kołczaka 1919 r.** Warszawa 1952. MON, s. 175, 1 nlb., tabl. 5.

Książka obrazuje podłoże i przebieg kontrrewolucyjnego wystąpienia Kołczaka, przygotowania Władzy Radzieckiej do przeprowadzenia kontrofensywy oraz przebieg działań wojennych zakończonych likwidacją kołczakowszczyzny. (ch)

678★**Dzieje wojny domowej w ZSRR.** T. 2: Wielka Rewolucja Proletariacka. Warszawa 1952. KiW, s. 637.

Tom drugi monumentalnego dzieła, obrazującego przesłanki zwycięstwa Rewolucji Październikowej i przebieg wojny domowej w ZSRR. Tom ten zawiera omówienie przygotowań do powstania zbrojnego, przebiegu powstania październikowego w Piotrogradzie, buntu Kiereńskiego-Krasnowa i jego stłumienia, przebiegu powstania w Moskwie, rewolucji na froncie oraz przedstawia organizowanie władzy radzieckiej. Dołączony jest wyczerpujący wykaz źródeł, skorowidz nazwisk oraz wykaz chronologiczny ważniejszych wydarzeń. (ch)

679★**FOSTER W.**: **History of the Communist Party of the United States.** New York 1952. International Publishers, s. 600.

Historia Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych. Początek i rozwój walki klasowej w Stanach Zjedn. Wczesny okres w historii ruchu robotniczego, pierwsze organizacje robotnicze. Sytuacja w ruchu robotniczym przed i w czasie I wojny światowej. Powstanie Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych. Partia Komunistyczna w okresie między I i II wojną światową. Partia w walce przeciwko wojnie i faszyzmowi. Partia w okresie II wojny światowej. Partia w walce z imperializmem amerykańskim po II wojnie. Komunistyczna Partia Stanów Zjednoczonych jako reprezentant interesów amerykańskiej klasy robotniczej i narodu. (ch)

680. „**Gosudarstwienyj socjalizm**“. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 325—326.

„**Socjalizm państwowy**“. Artykuł demaskuje fałsz jednej z demagogicznych teoryjek burżuazyjnych, głoszącej rzekomą możliwość zbudowania socjalizmu drogą reform państwowych. (s)

681. **Gotskaja Programma.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 347—348.

Krytyczne omówienie programu gotajskiego socjaldemokracji niemieckiej. Streszczenie poglądów Marksa i Engelsa na program gotajski. (s)

682. **Gramsci Antonio.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 436—438.

Antonio Gramsci. Zarys życia, działalności i pracy naukowej wodza włoskiej klasy robotniczej, założyciela KP Włoch, wybitnego teoretyka marksizmu. Przegląd ważniejszych dzieł. (s)

683. **JERMOŁAJEW W.**: **Podjom bor'by raboczewo klasa w Argentynie w 1918—1922 godach.** Wopr. Istorji. 1952, nr 11, str. 67—88.

Ekonomiczna sytuacja Argentyny do r. 1918. Argentyna — obiektem wyzysku ze strony imperialistów, przede wszystkim angielskich. Socjaldemokracja argentyńska jako narzędzie obcego imperializmu. Ruch zawodowy w Argentynie. Kształtowanie się rewolucyjnego nurtu w łonie ruchu robotniczego w Argentynie. Powstanie i rola Komunistycznej Partii Argentyny, jako rewolucyjnej awangardy argentyńskiej klasy robotniczej. (ch)

684. **KOWALJOW E.**: **Woprosy kitajskoj riewolucji w trudach I. W. Stalina.** Wopr. Istorji. 1952, nr 11, str. 44—66.

Zasadnicze problemy i charakter rewolucji chińskiej w świetle prac J. Stalina. Rozwinięcie przez J. Stalina, na przykładzie rewolucji chińskiej, niektórych zagadnień strategii i taktyki walki klasowej proletariatu. Przyczyny porażki rewolucji chińskiej w r. 1927. Rozwój rewolucji w Chinach w okresie do utworzenia Chińskiej Republiki Ludowej. Istota demokracji ludowej w Chińskiej Republice Ludowej. Perspektywy rozwojowe. (ch)

685.★**KOWALSKI J.**: **Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna a wyzwolenie Polski.** Warszawa 1952. KiW, s. 274, 3 nlb. Wydział Historii Partii KC PZPR.

Książka, omawiając stosunki między Związkiem Radzieckim a Polską w okresie 20-lecia rządów burżuazyjnych, w okresie II wojny światowej i po odzyskaniu niepodległości, udowadnia jak wielkie znaczenie dla narodu polskiego miało zwycięstwo Rewolucji Październikowej. Podkreślone jest znaczenie Rewolucji dla walki polskich mas pracujących o wyzwolenie narodowe i społeczne, dla dwukrotnego odzyskania niepodległości przez nasz naród, dla obalenia władzy burżuazji i przejścia do budowy podstaw socjalizmu. Zobrazowana jest zdradziecka polityka burżuazji, nacechowana, wbrew interesom narodu, wrogością do Związku Radzieckiego. Obejmując okres od 1917 do chwili bieżącej książka przedstawia również stanowisko rewolucyjnego ruchu robotniczego w Rosji w sprawie polskiej przed zwycięstwem Rewolucji Październikowej. Podany jest bogaty materiał faktyczny, ilustrujący poszczególne tezy. (ch)

686.★**NIKITIN I.**: **Pierwye raboczije sojuzy i socjaldemokraticzeskije organizacii w Rossji (70—80 gody XIX wieka).** Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 118, 2 nlb.

Autor obrazuje sytuację ekonomiczną Rosji w l. 70—90 XIX wieku. Pierwsze związki robotnicze w tym okresie, pierwsza marksistowska grupa Plechanowa „Wyzwolenie pracy“ oraz pierwsze socjaldemokratyczne organizacje na terenie Rosji. Szczegółowo scharakteryzowany jest początek rewolucyjnej działalności Lenina. (ch)

687. **PANKRATOWA A.**: **Wsiemirno-istoriczeskoje značenje Wielikoj Oktjabrskoj socjalisticeskoj riewolucji.** Wopr. Istorji. 1952, nr 11, str. 3—17.

Zwycięstwo Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej — zwycięstwem idei postępu nad siłami reakcji i wstecnictwa. Znaczenie Rewolucji Październikowej jako rewolucji, która stworzyła potężną i jawną bazę światowego ruchu rewolucyjnego. (ch)

688. **RUSINEK K.**: **Z kart historii ruchów i walk robotniczych na ziemiach b. Królestwa Polskiego.** Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1, str. 3—12.

Bunt robotników łódzkich w r. 1861, strajki w II poł. XIX w., lokaut w Łodzi 1906 r. Wskazanie na ich związek z rewolucyjnym ruchem rosyjskim. (w)

689.★**Socjalno-rewolucyjna partia „Proletariat“.** Warszawa 1952. KiW, s. 148, 7 nlb. Wydział Historii Partii KC PZPR. Wydział Szkolenia Partyjnego KC PZPR. Wybór materiałów i tekstów źródłowych do historii ruchu robotniczego. Zeszyt 2.

Materiały i dokumenty, obrazujące położenie klasy robotniczej i rozwój ruchu robotniczego w 3 zaborach na początku lat 80 XIX w., ze szczególnym uwzględnieniem Królestwa Polskiego i działalności Wielkiego Proletariatu. (ch)

690. ★ **W XXXV Rocznice Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.** Materiały i dokumenty. Wyd. Wydział Historii Partii KC PZPR. Warszawa 1952. KiW. s. 860, 12 nb. **Rec.** WĄGROWSKI M.: Rewolucja Październikowa a Polska (cz. II). Nowe Drogi, 1953, nr 1, str. 130—140.

W recenzji omówione są rozdziały, zawierające materiały i dokumenty z okresu po zwycięstwie Kraju Rad nad interwencją i kontrrewolucją, ze szczególnym uwzględnieniem II wojny światowej i okresu po zwycięstwie Armii Czerwonej nad hitlerowskimi agresorami. Materiały te „obrazują jak stale wzrasta i potężnieje wpływ Rewolucji Październikowej, oddziaływanie Związku Radzieckiego na losy klasy robotniczej, na dzieje ludzkie, na koleje naszego narodu”. (ch) Zob. poz. 53.

691. WASIN J.: **Pierwsze marksistyczne organizacje w Moskwie (1884—1894 gg).** Wopr. Istorji. 1952, nr 10, str. 90—102.

Ekonomiczne położenie Rosji po uwłaszczeniu chłopów w r. 1861. Rozwój kapitalistycznego przemysłu w Moskwie i żywiłowy okres w historii ruchu robotniczego. Pierwsze organizacje robotnicze w Rosji, ich działalność oraz znaczenie. Plechanow i jego grupa „Wyzwolenie pracy”. Powstanie pierwszych kółek marksistowskich w Moskwie, ich działalność. Działalność Lenina przed powstaniem „Związku Walki o Wyzwolenie Klasy Robotniczej”. Zorganizowanie przez Lenina w Petersburgu „Związku Walki o Wyzwolenie Klasy Robotniczej”. Powstanie w Moskwie „Związku Robotniczego” na wzór petersburskiego „Związku Walki”. (ch)

692. WIESZCZIKOW A.: **Rostowska staczka 1902 g.** Wopr. Istorji. 1952, nr 11, str. 89—111.

Autor przedstawia rozwój ruchu robotniczego w Rosji na tle sytuacji ekonomicznej kraju po uwłaszczeniu chłopów. Omawia rozwój kapitalistycznego przemysłu w Rostowie i na tym tle działalność Dońskiego Komitetu SDPRR, stojącego na pozycjach „Iskry”. Podłoże, przebieg i znaczenie strajku w Rostowie w 1902 r. Rewolucyjni socjaldemokraci jako organizatorzy i kierownicy strajku. (ch)

693. WINOGRADOW N.: **Raboczeje dwizenje w Kitaje nakanunje obrazowanija jedynowo nacjonalnowo anti-imperialisticeskowo fronta.** Wopr. Istorji. 1952, nr 10, str. 64—89.

Artykuł przedstawia ruch robotniczy w Chinach w okresie 1922—1923. Przypływ fali rewolucyjnej w l. 1922—1923. Komunistyczna Partia Chin na czele walki przeciw rodzimym klikom militarystów, popieranym przez imperialistów anglo-amerykańskich. Taktyka partii. III Zjazd Komunistycznej Partii Chin i jego znaczenie. (ch)

Zob. poz. 624—25, 631—32, 731, 733, 978.

HISTORIA GOSPODARCZA

694. ★ **GRODEK A., KOSTROWICKA I.: Historia gospodarcza Polski.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Historii Gospodarczej, r. ak. 1952/53, zeszyt 3, s. 38. (Masz. pow.) (+)

Zeszyt zawiera rozdział: Okres kształtowania się układu kapitalistycznego (od 1772/95 do 1848/64)

Omówione są: społeczno-ekonomiczne konsekwencje rozbiorów oraz kształtowanie się układu kapitalistycznego w zaborze pruskim i w Galicji. (ch)

695. ★ **GROSFELD L.: Polska w latach kryzysu gospodarczego 1929—1933.** Wyd. 2. Warszawa 1952. **Rec.** W. SADZIKOWSKI. *Ekonomista*. 1952, nr 4, str. 310—320.

Wnikliwa recenzja z cennej pracy, omawiającej sytuację gospodarczą Polski w latach kryzysu 1929—1933. Praca ta wykazuje rujnujący wpływ kapitalistycznych stosunków produkcji na rozwój sił wytwórczych w naszym kraju. Recenzent, podkreślając olbrzymie znaczenie pracy, wskazuje jednak na pewne braki w podbudowie teoretycznej. (g)

696. ★ **IWANOWA O.: K woprosu ob upadkie kriestjanskowo chozjajstwa w Polsce wo wtorej polowinie XVII — pierwej polowinie XVIII w.** Uczyenje zapiski Instituta Sławjanowiedienja t. 6. Moskwa 1952. Akademijska Nauk SSSR, s. 284—301.

Przyczyny upadku gospodarstwa chłopskiego w Polsce w drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII w. Walka klasowa chłopów i jej formy. (ch)

697. ★ **OGONOWSKI Z.: Arianie polscy.** Warszawa 1952. Wiedza Powszechna, s. 153, 1 nb.

Autor obrazuje podłoże i przebieg reformacji w Polsce na tle ruchów reformacyjnych na zachodzie Europy. W dalszym ciągu omawia ideologię Arian w Polsce wyróżniając 3 okresy jej rozwoju: radykalny, okres sprzecznoci i upadku nurtu plebejskiego oraz okres socyniański. Omówiona jest literatura Arian — poszczególnej piśmiennictwa i ich dzieła i scharakteryzowana społeczna treść tych prac. (ch)

698. ★ **RUBINSZTEJN E.: Polityka kolonizacji zapadnych polskich ziem wielgielmowskiej Giermanii (1900—1914 gg).** Uczyenje zapiski Instituta Sławjanowiedienja t. 5. Moskwa 1952. Akademijska Nauk SSSR, s. 151—205.

Sytuacja społeczno-ekonomiczna polskich ziem zachodnich na przełomie XIX i XX w.: struktura własności ziemskiej i położenie chłopów, przemysł i jego koncentracja. Zaostrzenie antypolskiej polityki na wsi: Komisja Kolonizacyjna i jej działalność, rezultaty tej działalności, stanowisko burżuazji polskiej wobec antypolskiej polityki rządu niemieckiego. Walka mas ludowych z uciskiem narodowym i społecznym. Klęska antypolskich planów kolonizatorów niemiecko-pruskich. (ch)

699. **STRUMILIN S.: K woprosu o promyszlennom pierieworotie w Rossji.** Wopr. *Ekonom.* 1952, nr. 12, str. 69—84.

Autor występuje przeciw błędnym koncepcjom niektórych historyków radzieckich, dot. przewrotu przemysłowego w Rosji i dowodzi, że przewrót ten przypada na ostatnie trzydziestolecie istnienia ustroju pańszczyźnianego (1830—1860). Wykazuje przy tym, za pomocą analizy danych statystycznych, że okres ten odznaczał się niezwykle szybkim tempem rozwoju przemysłu fabrycznego Rosji. (s)

Zob. poz. 657, 719, 862, 1069, 1150, 1156.

IV GEOGRAFIA

700. **Gonduras. Ekonomiko-geograficeskij oczerk.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 41—42.

Honduras. Rys geograficzno-ekonomiczny. Gospodarka Hondurasu jako typowy przykład gospodarki kraju zacofanego, całkowicie podporządkowanego interesom monopoli amerykańskich. (s)

701. **Grecija. Ekonomiko-geograficeskij oczerk.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 551—554.

Obszerna charakterystyka gospodarki współczesnej Grecji jako kraju gospodarczo uzależnionego od monopoli amerykańskich. Rujnujący wpływ planu Marshalla i amerykańskiej polityki militaryzacji

na gospodarke Grecji i polozenie greckich mas pracujacych. (s)

702. ★KIELCZEWSKA-ZALEWSKA M.: **Województwo bydgoskie**. Warszawa 1952. Wiedza Powszechna. Państwowe Wydawnictwo Popularno-Naukowe, s. 92, 2 nfb. Przegląd zagadnień, związanych z rozwojem gospodarczym województwa bydgoskiego. Rola województwa w gospodarce narodowej. Fotografie, wykresy. (w)

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

704. ★DUBSKY J.: **Stawyby socjalizmu w lidowie demokratycznych zemich**. Praha 1953. Oswieta, s. 22.

Autor wskazuje na znaczenie wielkich budowli socjalizmu w krajach dem. lud. (Zapór wodnych, obiektów przemysłowych itp.) dla gospodarki narodowej tych krajów oraz dla utrwalenia pokoju na świecie. (c)

705. **Niektóre wyniki**. Nowe Czasy. 1953, nr 2, str. 27—29.

Omówienie wspaniałych wyników budownictwa gospodarczego krajów dem. lud. w r. 1952. Wykazuje stałego rozwoju przemysłu, rolnictwa i wzrostu dobrobytu ludności. (g)

706. SUSLIN P.: **Umocnienie światowego rynku demokratycznego**. Nowe Czasy. 1953, nr 5, str. 7—13.

Autor przedstawia dyskryminację i blokadę ekonomiczną, stosowaną przez USA w stosunku do krajów obozu socjalizmu, jako czynnik przyspieszający powstanie odrębnego światowego rynku socjalistycznego. Dokładnie charakteryzuje nowy typ stosunków handlowych powstałych na tym rynku i podkreśla znaczenie pomocy gospodarczej udzielanej przez ZSRR krajom demokracji ludowej. (g)

Zob. poz. 664, 728, 742.

POLSKA

707. BIERUT B.: **Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rządem realizacji Programu Frontu Narodowego**. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 6—10.

Przemówienie sejmowe B. Bieruta na I Sesji Sejmu PRL. Omówienie wytycznych Programu Frontu Narodowego oraz czynników, warunkujących pełną ich realizację. Podkreślenie rosnącej aktywności społecznej milionowych mas pracujących jako najpotężniejszego źródła sił narodu. (g)

708. JAROSŁAWSKI J.: **O teoretyczne opracowanie problematyki VII Plenum KC PZPR**. Myśl filozof. 1952, nr 4, str. 43—65.

Autor przedstawia w jaki sposób przewodniczący KC PZPR B. Bierut opracował w swym referacie, wygłoszonym na VII Plenum KC PZPR, zagadnienie podstawowych sprzeczności obecnego okresu: sprzeczności zewnętrznych i wewnętrznych, dalej kwestię wolności i konieczności, zagadnienie frontu narodowego. W zakończeniu autor stwierdza, że bez przestudiowania materiałów XIX Zjazdu KPZR, a w szczególności pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”, której idee przenikały referat B. Bieruta i obrady Plenum, nie można sobie przyswoić bogatej problematyki VII Plenum. (ch)

709. JĘDRYCHOWSKI S.: **Znaczenie gospodarczo-technicznej pomocy radzieckiej dla budowy fundamentów socjalizmu w Polsce**. Nowe Drogi. 1953, nr 1, str. 13—27.

Autor podaje dane dot. rozmiarów i zakresu pomocy radzieckiej dla poszczególnych gałęzi przemysłu polskiego. Wykazuje, że pomoc ta jest zasadniczym warunkiem realności Planu 6-letniego. Charakteryzuje też pomoc radziecką jako przykład stosunków nowego typu między krajami,

703. **XIX sjezd kommunistycznej partji sowietskowo sojuza i zadacz sowietskiej geografczeskiej nauki**. Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. geogr. 1952, nr 6, str. 1—3. Artykuł redakcyjny omawia zadania radzieckiej geografii gospodarczej, związane z uchwałami XIX Zjazdu KPZR i opublikowaniem pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. Podkreśla konieczność dalszego opracowania teorii racjonalnego rozmieszczenia sił wytwórczych oraz problemu właściwej specjalizacji i kompleksowego rozwoju rejonów gospodarczych i republik. (g)

należącymi do światowego rynku obozu socjalizmu. (s)

710. KAWALEC W.: **Rzówj Kielecczynny i zadania rad narodowych**. Zycie gosp. 1953, nr 6, str. 173—175.

Reportaż, omawiający wyniki wykonania planu na rok 1952 w Kielecczyźnie oraz potrzeby tego terenu, związane z zadaniami planowymi na rok 1953. Autor omawia dotychczasową działalność rad narodowych w dziedzinie gospodarczej i wskazuje na aktualne ich zadania. (s)

711. **Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego o wykonaniu Narodowego Planu w roku 1952**. Zycie gosp. 1953, nr 6, str. 176—180. (s)

712. **Na przelomie roku**. Zycie gosp. 1953, nr 1, str. 4—6.

Przegląd najważniejszych problemów gospodarki polskiej, jakie zarysowały się w 1952 r. (s)

713. **Po Uchwale Rządu z dnia 3 stycznia 1953 roku**. Nowe Drogi. 1953, nr 1, str. 3—12.

Ekonomiczne i polityczne znaczenie Uchwały Rządu o regulacji cen, podwyżce płac i zniesieniu ograniczeń w handlu nadwyżkami produktów rolniczych. Artykuł wskazuje na rolę Uchwały w stworzeniu możliwości podniesienia wydajności pracy w przemyśle i rolnictwie. Podkreśla konieczność systematycznej walki o realizację tych możliwości i wskazuje na zadania, stojące obecnie przed aktywnym gospodarczym. (s)

714. **Po trzech latach Planu Sześcioletniego**. Zycie gosp. 1953, nr 6, str. 163—166.

Wyniki wykonania planu na rok 1952 oraz trudności, jakie wyłoniły się w toku realizacji tego planu. (s)

715. SECOMSKI K.: **W połowie drogi Planu 6-letniego**. Inw. i Budown. 1953, nr 1, str. 3—7.

Podsumowanie dotychczasowych osiągnięć i krytyczna ocena minionego okresu pracy nad wykonaniem trzech pierwszych planów rocznych. Wyciągnięcie wniosków odnośnie lepszych i skuteczniejszych metod realizacji zadań w trzech następnych latach Planu 6-letniego. Tabele, przykłady. (w)

716. SZYPIŃSKI A. E.: **Bilans osiągnięć gospodarczych Polski Ludowej na Ziemiach Odzyskanych**. Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 30—38.

Autor przedstawia przedwojenny okres zacofania i degradacji gospodarczej Ziemi Odzyskanych przeciwstawiając go wspaniałemu rozwojowi ekonomicznemu tych terenów w l. 1945—1952. Wykazuje, że sukcesy te są możliwe dzięki zastosowaniu systemu gospodarki planowej. Podkreśla dalsze wspaniałe perspektywy socjalistycznego budownictwa w nowym planie pięcioletnim. (g)

717. WERNER J.: **Aktualne problemy województwa rzeszowskiego**. Zycie gosp. 1953, nr 2, str. 45—47.

Reportaż omawiający przemiany w strukturze wsi rzeszowskiej oraz obecne trudności i potrzeby tej wsi. (s)

Zob. poz. 665, 673, 702, 791—2, 920, 1082.

ZWIĄZEK RADZIECKI

718. ★GLADKOW I. A.: *Zarys budownictwa radzieckiej gospodarki planowej w r. 1917—1918*. Warszawa 1952. Polgos, s. 336, 4 nlb.

Książka jest próbą przedstawienia historii budownictwa gospodarki planowej w pierwszych latach władzy radzieckiej. Autor zastępuje jednak marksistowską analizę problemu eklektycznym zebraniem faktów, stojąc na pozycjach subiektywnego idealizmu. Traktuje planowanie socjalistyczne jako prawo ekonomiczne socjalizmu, opierające się na przeobrażonym prawie wartości. Poza powyższymi błędami autor pomija zagadnienie planowania finansowego jak i zagadnienie kontroli wykonywania planów. (g) Zob. poz. 789.

719. *Goelro*. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 360—365.

Plan Goelro — plan perspektywiczny elektryfikacji Kraju Rad. jako pierwszy ogólnopaństwowy plan odbudowy i rozwoju radzieckiej gospodarki narodowej na drodze do socjalizmu. Zadania postawione przez plan Goelro i walka o ich realizację. Dalsza elektryfikacja ZSRR w kolejnych pięciolatkach stalinowskich. (s)

720. KONDRASZEW D.: *Kształtowanie cen w ZSRR*. (Tłum. z *Finansy i Kriedit* 1952, nr 4). *Finanse*. 1953, nr 1, str. 90—101 (k) Zob. poz. 551.

721. MAKAROWSKIJ A.: *Socjalistyczeskije proizwostwiennyje otnoszenija — gławnyj dwigatel proizwoditelnych sił w SSSR*. *Wopr. Filosof.* 1952, nr 6, str. 84—98.

Autor przedstawia rozwój gospodarki narodowej w ZSRR. Udowadnia on na tym przykładzie, że socjalistyczne stosunki wytwórcze są najważniejszym czynnikiem rozwoju sił wytwórczych. (ch)

722. MICHAJŁOW W.: *Budownictwo komunizmu a nauka*. *Myśl filozof.* 1952, nr 4, str. 66—87.

Artykuł przedstawia w zwięzły sposób kierunek rozwoju nauki radzieckiej, zmierzającej do ścisłego jej powiązania z budownictwem komunizmu. Artykuł omawia dalej formy współpracy tej nauki z praktyką budownictwa komunizmu oraz rezultaty współpracy. W zakończeniu podkreślone jest znaczenie rozwoju nauki radzieckiej dla całej postępowej ludzkości, a w szczególności dla krajów demokracji ludowej. w tej liczbie i Polski (ch)

723. POMIEŁOW I.: *Ideologičeskaja rabota partijnych organizacij — waźnyj front bor'by za postrojenje kommunizma*. *Kommunist.* 1953, nr 2, str. 54—72.

Zadania w dziedzinie podniesienia poziomu ideologicznego ludzi radzieckich w świetle prac XIX Zjazdu KPZR. Konieczność podniesienia pracy ideologicznej na wyższy poziom przede wszystkim wśród członków partii, a następnie wśród najszerzych mas bezpartyjnych. Środki realizacji zadań w tym zakresie, stojących przed organizacjami partyjnymi. (ch)

724. SIENNICKI L.: *Sukces gospodarki narodowej ZSRR*. *Życie gosp.* 1953, nr 6, str. 181—183.

Omówienie wyników wykonania państwowego planu rozwoju gospodarki narodowej ZSRR w roku 1952. (s)

725. *XIX Sjezd wlelikoj partii Lenina-Stalina*. *Wiestn. Statist.* 1952, nr 5, str. 15—31.

Przedstawienie osiągnięć pokojowego budownictwa ZSRR na tle zaostrzenia się ogólnego kryzysu kapitalizmu po drugiej wojnie światowej. Szczegółowe omówienie dyrektyw piątej pięciolatki, uchwalonych na XIX Zjeździe KPZR. Wskazania zadań, stojących przed Partią w związku z budowaniem komunizmu. (g)

726. ZIELIŃSKI J.: *Wzrost dobrobytu mas pracujących w ZSRR*. *Prz. Zagad. soc.* 1953, nr 1, str. 12—21.

Przegląd osiągnięć gospodarki radzieckiej i społecznych zdobyczy mas pracujących w ZSRR. (w)

727. *Zwycięstwa stalinowskiej pięciolatki*. *Nowe Cza-sy*. 1953, nr 5, str. 1—3.

Artykuł charakteryzuje gigantyczne budownictwo ZSRR i krajów demokracji ludowej. Przeciwwstawia stały wzrost stopy życiowej mas pracujących krajów obozu socjalizmu, pogłębiającej się pauperyzacji proletariatu i chłopstwa krajów kapitalistycznych. (g)

Zob. poz. 642, 663, 788—91, 812, 982, 1081, 1117, 1142—43.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ

BULGARIA

728. ★DIMITROW G.: *Rolle und Bedeutung der Volkdemokratie*. Referat auf dem V Parteitag der Bulgarischen Arbeiterpartei (Kommunisten) am 19 Dezember 1948. Berlin 1952, Dietz Verlag, s. 106.

Na wstępie broszury zamieszczony jest artykuł z „Prawdy” z dn. 3.VII.1949 r. poświęcony pamięci Dymitrowa, podpisany przez J. Stalina i pozostałych członków Biura Politycznego WKP(b). Referat zawiera m. in. omówienie najważniejszych momentów z historii KP Bułgarii oraz omówienie charakteru, roli i perspektyw rozwojowych demokracji ludowej i państwa ludowo-demokratycznego. (ch)

CHINY

729. ASTAFIEW G.: *Ekonomika Kitajskoj Narodnoj Rjespubliki na bolszom podiomje*. *Wiestn. Statist.* 1952, nr 5, str. 73—85.

Autor przedstawia trzyletnie osiągnięcia Chińskiej Republiki Ludowej na drodze budownictwa pokojowego. Podaje interesujące dane, dot. rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki narodowej Chin. Szczegółowo omawia reformy agrarne przeprowadzone na wsi chińskiej. (g)

CZECHOSŁOWACJA

730. DOLANSKY J.: *O niekterych problemech statního planu rozwoje narodního hospodarství*. *Nowa Mysl.* 1952, nr 12, str. 1070—1075.

Przemówienie przewodniczącego czechosł. urzędu planowania na ogólnopaństwowej konferencji KPCz w grudniu 1952 r. na temat aktualnych problemów państwowego planu gospodarczego na r. 1953. Rozwój gosp. narodowej w r. 1952 i zbrodnicza działalność bandy Słansky'ego. Plan na rok 1953 (hutnictwa, górnictwa, przemysłu budowy maszyn i chemicznego). Zagadnienie siły roboczej. Walka o dyscyplinę i wzmocnienie kontroli w gosp. nar. (c)

731. *Gotwald Klement*. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 338—339.

Zarys życia i działalności K. Gottwalda, przewodniczącego KC KP Czechosłowacji i prezydenta CzSR. (s)

732. GOTTWALD K.: *Politická a organisacni prace strany a nawrh nowych stanov strany*. *Plan. Hosp.* 1953, nr 1, str. 3—17.

Referat K. Gottwalda na ogólnopaństwowej konferencji KPCz w grudniu 1952 r., poruszający m. in. szczegółowo aktualne problemy czechosłowackiej gospodarki: wyniki 4 lat realizacji pierwszej pięciolatki, plan na r. 1953, istniejące dysproporcje i trudności w rozwoju przemysłu, rezultaty szkodliwej działalności bandy Słansky'ego w gospodarce, rozwój rolnictwa i spółdzielczości produkcyjnej na wsi. (c)

733. ★GOTTWALD K.: *Spisy*. T. VI. Praha 1952. Swoboda, s. 236.

Tom VI dzieł K. Gottwalda obejmuje prace z okresu od sierpnia 1934 r. do końca 1935 r. Gottwald w czasie swego ówczesnego pobytu w Moskwie opracowuje wraz z G. Dymitrowem główne wytyczne polityki dla VII Kongresu III Międzynarodówki (sierpień 1935). W przemówieniu na kongresie Gottwald daje wytyczne dalszej działalności politycznej i taktyki KPCz w walce z hitleryzmem. (c)

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

734. **Gesetz über den Volkswirtschaftsplan 1953, das dritte Jahr des Fünfjahresplanes zur Entwicklung der Volkswirtschaft der Deutschen Demokratischen Republik.** Wirtschaft. 1952, nr 51/52, str. 1, 6—8.

Komentarz i ustawa o Narodowym Planie Gospodarczym NRD na r. 1953. Ustawa omawia szczegółowo zadania wszystkich gałęzi gospodarki narodowej oraz reguluje tryb i sposób realizacji planu. (m)

735. HIEKE W.: **Die Vorbereitung des Volkswirtschaftsplanes 1953.** Wirtschaft. 1952, nr 49, str. 5.

Autor, opierając się na sprawozdawczości z realizacji planu gospodarczego r. 1952, wskazuje na źródła niedociągnięć w przygotowaniu tego planu. Wytyczne usprawnienia prac nad planem na r. 1953. (m)

736. ★LEMMNITZ A.: **Die neuen Aufgaben in der Wirtschaft der Deutschen Demokratischen Republik.** Berlin 1952. Dietz Verlag, s. 50.

Autor omawia zadania aparatu państwowego w budownictwie socjalizmu w NRD, w szczególności na odcinku planowania gospodarczego, pogłębienia zasad rozrachunku gospodarczego i podniesienia wydajności pracy. (k)

737. ★MEIMBERG R.: **Die wirtschaftliche Entwicklung in Westberlin und in der sowjetischen Zone.** 2. Ausg. verb. u. ergänzd. Berlin 1952. Duncker und Humblot, s. 120.

Autor analizuje zadania planu 5-letniego NRD. Omawia szczegółowo zagadnienia: finansów, handlu i plac. Przeciwstawia rozwój gospodarczy Berlina Wschodniego zacofaniu gospodarki w Berlinie Zachodnim. Wywody swe ilustruje wykresami i danymi statystycznymi. (k)

738. **Das uns alle verpflichtende Gesetz.** Sozfürsorge. 1953, nr 2, str. 33—34.

Autor omawia wskaźniki rozwoju produkcji przemysłowej i rolnej planowane na r. 1953 r. (m)

739. WERNER P.: **Zum Plananlauf 1953.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 2.

Bilans osiągnięć gospodarczych NRD w r. 1952. Autor wskazuje na trudności, które należy usunąć, aby wykonać z nadwyżką plan gospodarczy w r. 1953. (m)

740. **Die wirtschaftliche Entwicklung der Deutschen Demokratischen Republik.** Wirtschaft. 1952, nr 51/52, str. 3—5.

Przemówienie przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania NRD B. Leuschnera w związku z uchwaleniem przez Izbę Ludową ustawy o planie gospodarczym na r. 1953. Mówca przedstawił — opierając się na przewidywanym wykonaniu planu gospodarczego za r. 1952 — zadania gospodarze NRD w r. 1953. Podkreślił on całkowitą realność zamierzeń. (m)

741. ★**Das Wirtschaftsjahr 1953.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 272.

Kalendarz na r. 1953, zawierający encyklopedyczne, aktualne wiadomości z życia gospodarczego, politycznego i administracyjnego NRD. (k)

742. **Die wissenschaftlich-technische Zusammenarbeit unserer Republik mit der Sowjetunion und den Volkdemokratien.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 3.

Omówienie współpracy naukowo-gospodarczej NRD z krajami obozu pokoju. Autor wskazuje na konieczność natychmiastowego usunięcia przeszkód, utrudniających jeszcze tę współpracę. (m)

Zob. poz. 669.

RUMUNIA

Zob. poz. 921.

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

743. CZESNOKOW D.: **Riecz I. W. Stalina na XIX sjeździe Komunistycznej partii Sowietów i Sojuza — program bor'by za mir, diemokratju, socjalizm.** Kommunist. 1953, nr 2, str. 14—34.

Artykuł omawia dwa czołowe zagadnienia, zawarte w przemówieniu J. Stalina na XIX zjeździe: kwestię internacjonalizmu — międzynarodowej solidarności mas pracujących oraz zadania walki o postulaty demokratyczne na obecnym etapie. W zakończeniu podkreślono historyczne znaczenie tego przemówienia. (ch)

744. ★KUNINA A.: **Kłeska amerykańskich planów zdobycia panowania nad światem w latach 1917—1920.** Warszawa 1952. KiW, s. 257, 3 nlb.

Książka omawia zaborczą politykę imperializmu amerykańskiego w stosunku do Rosji Radzieckiej, plany ujarznienia Europy, walkę St. Zjedn. o panowanie na morzu, ich ekspansję kolonialną, w tym okresie. Przedstawione są narzędzia i metody realizacji tych planów, w szczególności omówiona jest tzw. ARA (Amerykańska Administracja Pomocy), której działalność miała przyczynić się do stłumienia ruchów rewolucyjnych w krajach Europy, do stworzenia z tych krajów bazy wypadowej na Związek Radziecki — odskocznici do opanowania przez St. Zjedn. całego świata. (ch)

745. LYCHOWSKI T.: **Sytuacja gospodarcza świata w 1952 r.** Sprawy międzyn. 1953, nr 1, str. 34—57.

W artykule znajdujemy zestawienie najważniejszych danych, obrazujących szybki rozwój gospodarczy ZSRR i krajów obozu socjalizmu oraz początki załamania gospodarczego w St. Zjedn. i krajach obozu kapitalizmu. Analizując te dane,

autor wykazuje, że r. 1952 był dla świata kapitalistycznego rokiem zdecydowanego wejścia w kryzys. (s)

746. STALIN J.: **Odpowiedzi na pytania korespondenta dyplomatycznego „New York Times” Jamesa Restona z dnia 21 grudnia 1952 roku.** Nowe Czasy. 1953, nr 1, str. 1. (g)

747. TIEROŻKIN W.: **Kongress narodów w zaszczytu mira.** Kommunist. 1953, nr 1, str. 83—94.

Skład delegatów na Kongres Narodów w obronie pokoju. Zagadnienia omawiane na Kongresie. Znaczenie Kongresu. (ch)

Zob. poz. 630, 660, 687, 725.

KRAJE KAPITALISTYCZNE

748. ★ALLEN J. S.: **Atomie Imperialism.** New York 1952. Rec. W. ZORIN. „Atomnyj biznes“ amierikanskich monopolij. Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 117—122.

Recenzja z książki postępowego ekonomisty amerykańskiego, poświęconej roli ekonomicznej i politycznej amerykańskiego przemysłu atomowego. Recenzja zawiera obszernie streszczenie książki, która demaskuje politykę monopoli atomowych w St. Zjedn., stanowiącą poważne niebezpieczeństwo dla ludzkości. (s)

749. ALCHIMOW W., SZERSZNIOW Je.: **Pogubnyje posledstwa millitarizacji kapitalistycznej ekonomiki.** Kommunist. 1953, nr 2, str. 100—112.

Omówienie sytuacji gospodarczej w krajach kapitalistycznych za rok 1952. Autorzy wykazują zgubne następstwa militarystyki gospodarki oraz narastanie nowego kryzysu ekonomicznego, którego początki wystąpiły w głównych krajach kapitalistycznych już w r. 1952. (s)

750. BASKIN M.: **Antynarodnaja suszcznost' tak nazywajemowo „amierikanskowo obraza žizni“**. Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 54—68.

Antyludowa istota tak zwanego „amerykańskiego stylu życia“. Autor na podstawie faktów wykazuje fałsz legend o „wyjątkowości“ kapitalizmu amerykańskiego w ich najnowszym ujęciu. Omawia też teorie niektórych współczesnych głosicieli kosmopolityzmu uwydatniając ich nawskroś reakcyjne, antyludowe oblicze. (s)

751. ★BORISOW J.: **W. I. Lenin i I. W. Stalin o riekcyjnojszej suszcznosti amierikanskowo imperializma**. Moskwa 1952. Znanje, s. 31, 1 nlb.

Autor przedstawia ujęcie przez Lenina i Stalina w ich poszczególnych pracach, następujących problemów: Stany Zjednoczone jako typowy kraj panowania monopolu i oligarchii finansowej, zakładanie „demokracji“ amerykańskiej, imperialiści amerykańscy jako organizatorzy i uczestnicy antyradzieckiej interwencji w latach 1918—1920, agresywna polityka Stanów Zjednoczonych po II wojnie światowej. (ch)

752. BOROWSKIJ W.: **Usilenje imperialistyczeskowo grabieża w Latinskoj Amierike**. Wniesz. Torg. 1952, nr 12, str. 1—10.

Autor omawia wzrost ekspansji amerykańskiego imperializmu w Ameryce Łacińskiej po drugiej wojnie światowej. Przedstawia konkurencyjną walkę amerykańskich i angielskich monopolu oraz katastrofalny stan gospodarki narodowej krajów południowo-amerykańskich jako następstwo grabieży kolonialnej. (g)

753. ★CHANDLER L. V.: **Inflation in the United States 1940—1948**. New York 1951. Rec. Z. SADOWSKI. Sprawy międzyn. 1953, nr 1, str. 117—121.

Recenzent wykazuje apologetyczny charakter wywodów autora pracy, usiłującego ukryć rzeczywiste przyczyny inflacji w St. Zjedn. Wskazując na stałą pauperyzację mas pracujących recenzent udowadnia całkowitą bezasadność twierdzeń Chandlera, jakoby przyczyną inflacji był wzrost dochodów klasy robotniczej. (g)

754. CHŁYNOW W.: **Kak żywut metalurgii Japonii**. W Pomošč. profsojuz Aktiwu. 1953, nr 1, str. 39—42.

Początek kryzysu ekonomicznego w Japonii w r. 1952 i pauperyzacja robotników japońskich. Dane, dot. sytuacji materialnej robotników metalurgicznych. (s)

755. ★**Les conditions de vie de travail et de lutte des travailleurs des transports et des ports en Afrique et a Madagascar**. Federation Syndicale Mondiale 1952. Rec. J. Sz. Życie i walka mas pracujących „Czarnego Łądu“. Nowe Czasy, 1953, nr 3, str. 31—32.

Omówienie ciekawej broszury „Warunki życia, pracy i walki robotników transportu i dokerów Afryki i Madagaskaru“. Wskazanie na stale rosnącą nędzę mas pracujących Afryki jako na następstwo wyzysku kolonialnego. Podkreślenie, że dyskryminacja i terror nie potrafią zatrzymać potęgującego się ruchu narodo-wyzwoleńczego. (g)

756. ★De CASTRO J.: **The Geography of Hunger**. Boston. 1952. Rec. B. IZAKOW. Geografia głodu. Nowe Czasy, 1953, nr 4, str. 26—31.

Omówienie cennej pracy dyrektora Brazylijskiego Instytutu do Spraw Wyżywienia. Praca wykazuje, że większa część ludności świata kapitalistycznego stale głoduje, zwłaszcza w krajach kolonialnych i zależnych. Recenzent pozytywnie ocenia pracę ze względu na trafną krytykę teorii neomaltuzjańskich. Wskazuje jednak na niektóre błędne założenia metodologiczne i koryguje pewne niesłuszne wnioski. (g)

757. DESSAU J.: **Kryzys ekonomiczny w krajach kapitalizmu**. Prz. związk. 1953, nr 1, str. 37—39.

Zmniejszenie się produkcji i ogólny wzrost bezrobocia w krajach kapitalistycznych (w l. 1951—

1952). Przyczyny kryzysu ekonomicznego. Nawiazanie stosunków handlowych z krajami obozu socjalizmu jako jedyna możliwość poprawy położenia gospodarczego. (w)

758. DUCLOS J.: **Bor'ba francuzskowo naroda za swoju nacjonalnuju niezawisimost'**. Kommunist. 1953, nr 1, str. 59—68.

Zdradziecka postawa burżuazji francuskiej. Rola partii komunistycznej jako hegemonu francuskich mas pracujących w walce o niezawisłość narodową. Taktyka partii w tej walce. (ch)

759. **Die Entwicklung der Nahrungsmittelproduktion und die Lage der werktätigen Bauern in Asien seit dem ersten Weltkrieg**. Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 21/22, s. 24.

Artykuł zawiera wnikliwą analizę rozwoju (począwszy od I wojny światowej) produkcji środków spożycia i rozwoju zaopatrzenia w te środki ludności zamieszkałej w koloniach i krajach zależnych w Azji oraz w krajach wyzwolonych spod ucisku kapitalistycznego. Przedstawia pauperyzację ludności wiejskiej w krajach kapitalistycznych Azji w przeciwstawieniu do stale wzrastającego dobrobytu tejże ludności w krajach wyzwolonych. Na tym tle autor wykazuje wyższość ustroju socjalistycznego nad kapitalistycznym. (k)

760. **Die Folgen des Generalvertrages für die deutsche Wirtschaft**. Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 10, s. 22.

Naukowa analiza ujemnych następstw układu ogólnego (zawartego między USA, Anglią, Francją i Niemcami Zach.) dla przemysłu hutniczego, maszynowego, chemicznego, dla produkcji środków spożycia, budownictwa mieszkaniowego, handlu zagranicznego oraz dla ubezpieczeń na wypadek bezrobocia. (k)

761. **Grejt Atlantik end Pasifik Ti Kompani of Amierika**. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 492.

Great Atlantic and Pacific Tea Company of America. Dane i charakterystyka działalności jednego z największych monopolu handlowych w St. Zjedn. (s)

762. **I. G. Farbenindustrie A. G.** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 20, s. 18.

Artykuł zawiera naukową analizę działalności I. G. Farbenindustrie z punktu widzenia gospodarczego, politycznego i finansowego. Wpływ „Farbenindustrie“ (jako superkoncernu) na politykę Niemiec w ostatnich 10 latach. Analiza poparta licznymi danymi. (k)

763. KASZKAROW A.: **Monopole w pogoni za maksymalnymi zyskami**. Nowe Czasy, 1953, nr 2, str. 3—7.

Autor wykazuje stały wzrost zysków monopolu amerykańskich. Szczegółowo omawia sposoby zapewniania maksymalnych zysków: wyzysk, pauperyzację ludności krajów kapitalistycznych, grabież kolonialną, militaryzację gospodarki narodowej. (g)

764. KORNECKI R.: **Europa zachodnia w kleszczach amerykańskiego imperializmu**. Nowe Drogi, 1953, nr 2, str. 81—92.

Omawiając gospodarcze wyniki planu Marshalla w krajach Europy Zach., autor wykazuje, że jednym z głównych celów tego planu i polityki amerykańskiej w ogóle jest odbudowa imperializmu niemieckiego. Przytacza aktualne dane, świadczące o szybkim odradzaniu się tego imperializmu. Omawia też zag. narastania sprzeczności między kapitałem niemiecko-amerykańskim a burżuazją Anglii i Francji. (s)

765. ★KORSUNSKIJ A.: **Niemieckije prawyje socjal-demokraty na służbie u amierikano-anglijskich podzi-**

gatieliej wojny. Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 186, 2 nlb.

Rola niemieckich socjaldemokratów, po zakończeniu wojny światowej 1914—1918, jako narzędzia reakcji przy tłumieniu ruchu rewolucyjnego w Niemczech i przy wprowadzaniu dyktatury faszystowskiej. Działalność socjaldemokratów po zakończeniu II wojny światowej, rozbijanie przez nich jedności niemieckiej klasy robotniczej, stosunek do zagadnienia zjednoczenia Niemiec i do sprawy demokratyzacji Niemiec. Udział SPD w przygotowywaniu nowej wojny. Reakcyjna ideologia niemieckich socjaldemokratów. Walka narodu niemieckiego o zjednoczone, pokojowe, niepodległe, demokratyczne Niemcy i klęska zdradzieckiej polityki SPD. (ch)

766. **Kriegs- und Nachkriegsgewinne der Adam Opel A. G. Was lehren die Bilanzen und Erfolgsrechnungen 1937—1951?** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 13, s. 19.

Naukowa analiza rozwoju i struktury bilansów oraz rachunków strat i zysków koncernu Opel A. G. w okresie II wojny świat. i w okresie powojennym. Kształtowanie się stopy zysku i stopy wartości dodatkowej w tym koncernie. Dane liczbowe. (k)

767. **LEMEN I.: Obostrienje protiworieczij i nieizbieznost' woja miedzu kapitalistieszkimi stranami.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 34—53.

Na podstawie gruntownej analizy sytuacji obecnej w świecie imperialistycznym autor odsłania siły, których działanie prowadzi do zaostrzenia się przeciwieństw i nieuchronności wojen między krajami kapitalistycznymi. (s)

768. **LITWIN D.: O niektórych sprzecznościach imperializmu amerykańskiego.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 148—173.

Autor omawia ostatnią fazę rozwojową imperializmu amerykańskiego. Analizuje sprzeczności powojennej ekonomiki wskazując na zmiany spowodowane zbrojeniami. Wreszcie wykazuje całkowite załamanie się prób ustabilizowania kapitalizmu. (g)

769. **LUBIMOWA W.: Bor'ba trudjaszczichsja Franciji protiv imperialistieszkioj politiki gołoda i wojny.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 73—88.

Autorka charakteryzuje obecne położenie ekonomiczne i polityczne Francji oraz zębne dla narodu francuskiego skutki współpracy imperializmu francuskiego z amerykańskim. Na tym tle wykazuje ciągły wzrost napięcia walki ludu francuskiego o pokój i demokrację, prowadzonej pod przewodnictwem KP Francji. (s)

770. **LÜDEMANN: Zur wirtschaftlichen Situation der „Frontstadt“, Westberlin.** Wirtschaft. 1952, nr 49, str. 6

Pogłębiający się kryzys ekonomiczny zachodniego sektora Berlina. Przyczyną tego jest polityka zbrojeniowa rządu bońskiego, a w następstwie — izolacja gospodarcza sektora zachodniego od państw obozu socjalizmu. (m)

771. **ŁOPATIN G.: Jugosławja na pułi k ekonomiczskiemu krachu.** Wnieszn. Torg. 1952, nr 12, str. 11—20.

Charakterystyka katastrofalnej sytuacji gospodarczej Jugosławii. Autor podkreśla całkowitą restaurację kapitalizmu i wskazuje na zupełne podporządkowanie kraju monopolom amerykańskim. Szczegółowo omawia strukturę handlu zagranicznego Jugosławii wykazując jego kolonialny i nieekwiwalentny charakter. (g)

772. **LYCHOWSKI T.: Drogi i metody amerykańskiego wyzysku innych krajów kapitalistycznych.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 115—147.

Autor obszernie omawia wywóz kapitału ze St. Zjedn. podkreślając, zwiększenie się udziału ich

bezpośrednich lokat kapitałowych. Wskazuje, że oprócz tych tradycyjnych metod wyzysku, powstały nowe „specjalne“ metody: sztuczne utrzymanie stałej ceny złota i specjalna polityka cen surowcowych. Hegemonia St. Zjedn. w świecie kapitalistycznym powoduje stałą dezorganizację ekonomiki krajów kapitalistycznych. (g)

773. **MARTYNOW J.: Ekonomika Japonii w kleszczach amerykańskich.** Nowe Czasy. 1953, nr 4, str. 9—13.

Artykuł przedstawia zgubne skutki podporządkowania Japonii monopolom amerykańskim. Wskazuje na zaostrzenie się sprzeczności między burżuazją japońską a imperializmem amerykańskim oraz na poęgowanie się ruchu narodowo-wyzwoleńczego. (g)

774. **MIRSKI M.: Syjonizm — narzędzie amerykańskiego imperializmu.** Nowe Drogi. 1953, nr 1, str. 82—91.

Powstanie i rola syjonizmu jako nacjonalistycznego ruchu politycznego burżuazji żydowskiej. Syjonizm w okresie międzywojennym. Działalność syjonistów jako agentów imperializmu amerykańskiego po II wojnie światowej, po powstaniu państwa Izrael. (ch)

775. **MOHAMMEDOW K.: Ruchy chłopskie w Iranie.** Nowe Czasy. 1953, nr 3, str. 16—19.

Artykuł przedstawia narastanie rewolucyjnego ruchu chłopskiego przeciw pozostałościom systemu feudalnego we wsi perskiej. Podaje ciekawe dane o strukturze agrarnej wsi oraz dokładnie charakteryzuje rządowe projekty „reform“. (g)

776. **PEET J.: Weniger Lebensmittel mehr Arbeitslose in England.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 12.

Wzrost kosztów utrzymania w Anglii. Statystyka wzrostu cen artykułów żywnościowych w l. 1939, 1949 i 1951. (m)

777. **POLLIT G.: Bor'ba raboczewo klasa Wielkobritaniji za jedinstwo, mir i nacjonalnuju niezawisimost'.** Kommunist. 1953, nr 2, str. 86—99.

Sytuacja ekonomiczna i polityczna Anglii. Walka klasy robotniczej Anglii o jedność działania, pokój i niezawisłość narodową. Przejawy i metody tej walki. Stanowisko burżuazji i jej próby odciążenia klasy robotniczej od walki o te cele, a w szczególności rola partii laburzystowskiej jako narzędzia burżuazji angielskiej. Rola Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii jako organizatora i kierownika walki klasy robotniczej. Zadania stojące przed partią w tym zakresie. (ch)

778. **★Resources for freedom. A Report to the President by the president's materials policy commission.** Vol. I—V. Washington 1952. Rec. L. ZIMAN. Program grabieży imperialistycznej. Nowe Czasy. 1953, nr 2, str. 29—32.

Omówienie sprawozdania „Komisji prezydenckiej do spraw polityki surowcowej“. Recenzent wykazuje stały, zamierzony wzrost militarystyki gospodarki narodowej St. Zjedn. Problem zaopatrzenia przemysłu w surowce ma być rozwiązany przez zwiększenie eksploatacji krajów kolonialnych i zależnych, przy jednoczesnym ograniczaniu produkcji krajowej. (g)

779. **ROSNER J.: Zaostrzanie się kryzysu i wzrost bezrobocia w krajach kapitalistycznych.** Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1, str. 37—43.

Narastanie kryzysu w krajach kapitalistycznych w l. 1950—1952. Walka mas pracujących z wzrastającym bezrobociem. (w)

780. **Steigende Arbeitsunfälle als Folge der Kriegsvorbereitungen in Westdeutschland.** Berichte des Wirtschaftsinstituts. Berlin 1952, nr 14, s. 6.

Publikacja zawiera naukową analizę działania prawa maksymalnego zysku w Niemczech Zach. Wzrost wypadków, spowodowanych brakiem urza-

- dzeń higienicznych i bezpieczeństwa pracy jako następstwo wzrostu wyzysku i przygotowań wojennych. (k)
781. SZMIELOW N.: **Nędza i dyskryminacja narodów kolonialnych**. Nowe Czasy. 1953, nr 2, str. 8—11.
Omówienie artykułów, poświęconych krajom kolonialnym i zależnym, zamieszczonych w organie SFZZ „Światowy Ruch Związkowy”. Wykazanie wzrastającej pauperyzacji mas pracujących, jako następstwa wyzysku kolonialnego. Potęgowanie się ruchu narodowo-wyzwoleńczego. (g)
782. ★ULBRICHT W.: **Der faschistische deutsche Imperialismus (1933—1945)**. 3 Aufl. Berlin 1952. Dietz Verlag, s. 115.
Publikacja zawiera popularno-naukowy wykład historii faszystowskiego imperializmu niemieckiego w l. 1933—1945. (k)
783. **Westdeutsche Industrieproduktion 1952 im Zeichen der Kriegsvorbereitung**. Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 6.
Autor udowadnia, iż gospodarka Niemiec Zach. przekształca się całkowicie w gospodarkę zmilitaryzowaną i zmierza nieuchronnie do kryzysu ekonomicznego. W tekście liczne tabele. (m)
784. ★WICKREMASINGHE S. A.: **The Gal Oya Project and the Crisis of Agriculture**. Colombo. Rec. B. ALEKSANDROW. Oszustwo pod pozorem pomocy technicznej. Nowe Czasy. 1953, nr 6, str. 30—32.
Omówienie postępowej pracy „Projekt systemu nawadniającego Gal Oya i kryzys rolnictwa”. Praca wykazuje imperialistyczne dążenia St. Zjedn., które pod pozorem udzielenia pomocy technicznej dą-
żą do podporządkowania Cejlonu swym wpływom. (g)
785. **Wirtschaftszahlen des Auslandes: Kenia**. Statist. Praxis. 1953, nr 1, str. nłb.
Liczne tabele, zawierające dane, dot. zaludnienia, produkcji i handlu zagranicznego Kenii. W tekście omówione jest zagadnienie walki narodowo-wyzwoleńczej, prowadzonej przez ludność Kenii. (m)
786. ZDANOWICZ J.: **Rządy monopoli we Francji**. Sprawy międzynarod. 1953, nr 1, str. 81—88.
Artykuł wykazuje rujnujący wpływ monopoli na gospodarkę Francji oraz przedstawia antynarodowy charakter polityki monopoli francuskich, które oddają Francję na żer amerykańskiego kapitału finansowego. Autor przytacza wiele faktów, ilustrujących działalność monopoli francuskich oraz metody penetracji, stosowane przez kapitał amerykański. (s)
787. ZMIEJEW A.: **Ekonomika i wnieszniaja torgowla Pakistana**. Wnieszn. Torg. 1952, nr 12, str. 34—39.
Autor wykazuje całkowite podporządkowanie gospodarki narodowej Pakistanu obcym monopolom. Omawia zaostrzenie się walki konkurencyjnej na rynku pakistańskim między monopolami amerykańskimi i angielskimi oraz eliminację handlu angielskiego przez Japonię i Niemcy. Zach. Artykuł uzupełniają zestawienia statystyczne pakistańskiego handlu zagranicznego. (g)
- Zob. poz. 679, 683, 700—01, 737, 852, 856, 875, 908—09, 971, 1066—68, 1071, 1080, 1195—97.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

788. **Gosudarstwiennyj Planowyj Komitet Sowietu Ministrow SSSR**. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 323—324.
Państwowa Komisja Planowania przy Radzie Ministrów ZSRR. Artykuł zawiera omówienie zadań Komisji i jej roli w organizacji gospodarki narodowej ZSRR, w ujęciu historycznym. Ponadto podaje też główne zasady organizacji Komisji. (s)
789. KURBATOW N.: **O knihach I. Gładkowa po woprosam planirowanija sowietskowo chozjajstwa**. Komunist. 1953, nr 1, str. 110—116.
Przegląd krytyczny dwóch książek Gładkowa (wyd. w r. 1950—1951) o początkach planowania socjalistycznego w ZSRR. Recenzent wykazuje błędność i nienaukowość ujęcia zagadnienia przez autora, który potraktował teorię i praktykę planowania socjalistycznego ze stanowiska subiektywnego idealizmu. Znalazło to wyraz m. in. w błędnym przedstawieniu planowania jako prawa ekonomicznego socjalizmu oraz w fetyszycacji prawa wartości, co pociągnęło za sobą szereg dalszych błędów. (s) Zob. poz. 718.
790. ŁOKSZIN E.: **Prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej ZSRR**. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 255—267.
Artykuł omawia działanie prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju i jego związek z podsta-
wowym prawem socjalizmu. Wskazuje na formy, w których realizuje się prawo proporcjonalnego rozwoju. Podkreśla, że daje ono pełną możliwość uniknięcia dysproporcji w rozwoju gospodarki narodowej. Artykuł jest tłumaczeniem pracy zamieszczonej w nr. 20/52 czas. „Kommunist”. (g) Zob. poz. 138.
791. RAKOWSKI M.: **Niektóre zagadnienia planowania perspektywicznego**. Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 9—18.
Autor omawia ogólne zagadnienia planowania perspektywicznego z punktu widzenia naszego nowego planu pięcioletniego (1955—1960). Podkreśla różnice, jakie zachodzą między planowaniem bieżącym a perspektywicznym. Na zakończenie zajmuje się niektórymi szczegółowymi problemami, związanymi z długofalowym planowaniem proporcji gospodarczych. (g)
792. ★SOKOŁOWSKI K.: **Planowanie terenowe w ZSRR i Polsce**. Warszawa 1952. Polgos, s. 218, 1 nłb.
Studium porównawcze z zakresu planowania terenowego. Omawia problematykę teoretyczną planowania oraz metody planowania w Związku Radz. i w Polsce. (w)
- Zob. poz. 718, 804.

VIII USTAWODAWSTWO

793. **Die Erfahrungen mit dem Vertragssystem**. Verkehr. 1952, nr 12, str. 358—360.
Autor wykazuje, opierając się na orzecznictwie arbitrażowym, że wprowadzenie systemu umownego umożliwi pełne wykorzystanie rezerw i podniesienie jakości produkcji. (m)
794. **Gosudarstwiennaja kapitalisticeskaja sobstwiennost'**. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 291—292.
Kapitalistyczna własność państwowa jako jedna z form przejawiania się kapitalizmu państwowo-monopolistycznego. Zasadnicza odmienność znaczenia własności państwowej w kapitalizmie i w so-

cializmie. Dane, dot. rozwoju państwowej własności we współczesnym kapitalizmie. (s)

795. **Gosudarstwiennaja socialisticeskaja sobstwiennost'.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 294—296.

Państwowa własność socjalistyczna jako wyższa forma własności socjalistycznej. Artykuł zawiera omówienie źródeł historycznych oraz rozwoju własności państwowej w ZSRR, a także jej zakresu. Ponadto znajdzie czytelnik charakterystykę ekonomicznego znaczenia socjalistycznej własności państwowej i jej głównych form. Artykuł uzupełniają dane, dot. socjalist. własności państwowej w krajach dem. lud. (s)

796. **Gosudarstwiennaja własť.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 282—283.

Władza państwowa, jej treść klasowa i rola w poszczególnych formacjach społeczno-ekonomicznych. Organy władzy państwowej w ZSRR. (s)

797. **Gosudarstwiennyj kontrol'.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 318—322.

Kontrola państwowa, jej istota i formy w kapitalizmie a w socjalizmie. Zasadnicza część artykułu poświęcona jest charakterystyce form organizacyjnych kontroli państwowej w ZSRR w rozwoju historycznym oraz znaczeniu kontroli państwowej dla gospodarki narodowej. (s)

798. HERMELIN A.: **Zmiany w postępowaniu arbitrażowym.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 1, str. 7—10.

Omówienie zmian, wprowadzonych (dn. 1 lutego 1953 r.) w postępowaniu arbitrażowym. Rozszerzenie kompetencji komisji arbitrażowych. Zastosowanie nowych form opłat arbitrażowych. (w)

799. ★ **Nahrady cestownich, stiehowacich a jinych wydadu w tuzemsku a we wztahu k zahranici.** Praha 1953. Orbis, s. 196.

Szczegółowy komentarz do obowiązujących w CzSR przepisów prawnych, regulujących sprawę zwrotu kosztów podróży służbowych oraz kosztów przeprowadzki w kraju i zagranicą, ponoszonych przez pracowników czechosł. gospodarki narodowej i administracji państwowej. (c)

800. OLESZYŃSKI R.: **Podstawy prawne gospodarowania artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 1, str. 3—7.

Analiza i komentarz dekretu z dnia 29. X. 1952 r. (Dz. U. nr 44, poz. 301) o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia. (w)

801. **Przedawnienie zobowiązań.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 48.

Artykuł podaje sposób postępowania przy przedawnieniu zobowiązań przedsiębiorstw uspołecznionych. Zobowiązania przedawnione w wypadku braku środków na rachunku rozliczeniowym przedsiębiorstwa stanowią tytuł wykonawczy. Autor sygnalizuje, że mowa ustawa, dot. zmian kompetencji Państw. Arbitrażu Gosp., jest w toku opracowywania. (k)

802. **Przegląd ustawodawstwa gospodarczego** za okres od 15 listopada do 15 grudnia 1952 r. (Dz. U. nr 45 i 46) z uwzględnieniem uchwał, zarządzeń, instrukcji i okólników, ogłoszonych w Monitorze Polskim, Biuletynie PKPG i Dziennikach Urzędowych. Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 1, str. 18—22. (w)

803. ★ **Przepisy o gospodarowaniu zbędnymi remanentami, odpadkami i opakowaniami.** Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Tom XI. Warszawa 1952. Polgos s. 276.

Wydawnictwo zawiera pełny zbiór aktów ustawodawczych, rozporządzeń, zarządzeń i instrukcji, normujących gospodarkę remanentami, odpadkami i opakowaniami. Pracę uzupełniają objaśnienia i wzory sprawozdawczości. (g)

804. RYCHLER W.: **Tezy do nowelizacji ustawy o umowach planowych.** Gosp. mater. 1953, nr 1, str. 12—16.

Trudności w zawieraniu umów planowych. Zagadnienie rozdzielników materiałowych. Regulowanie sporów przedumownych. Propozycje zmian w niektórych artykułach ustawy. (w)

805. Z. P.: **Przekazywanie przedsiębiorstw i środków trwałych.** Finanse. 1953, nr 1, str. 112—117.

Autor omawia obowiązujące normy prawne (uchwały KERM, instrukcje i zarządzenia), dotyczące trybu i sposobu przekazywania przedsiębiorstw i środków trwałych między jednostkami gospodarki uspołecznionej. (k)

Zob. poz. 634, 835, 1015, 1089.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE. TEORIA

806. ★ **CZECHOWSKI T.: Elementy matematyki wyższej dla studentów Wydz. Statystycznego.** Warszawa 1953. PWN, s. IV, 392, 2 nlb. Szkoła Główna Planowania i Statystyki. (w)

807. **Graficzeskoje izobrażenie w statistikie.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 471—472.

Zastosowanie metody przedstawiania graficznego w statystyce. Cele tej metody, jej znaczenie społeczne i rola w analizie naukowej. (s)

808. KAGANOWICZ I.: **K woprosu o sowickoj statistikie kak naukie.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 30—38.

Wypowiedź w dyskusji o statystyce jako nauce. Autor próbuje określić przedmiot statystyki i jej stosunek do ekonomii politycznej. Polemizuje z wywodami T. Kozłowa (Wopr. Ekonom. 1952, nr 4). Krytykuje usiłowania stworzenia odrębnej statystycznej metody badań nie opartej na materialistycznej dialektyce. (g)

809. KAZINIEC L.: **W. I. Lenin ob objektje i jedinice statisticeskowo nabludienja.** Wiestn. Statist. 1952, nr 5, str. 57—63.

W. I. Lenin o przedmiocie i jednostce obserwacji statystycznej. Autor stwierdza, że klasycy marksizmu-leninizmu pierwsi wykazali zakłamanie i fałsz statystyki burżuazyjnej. Omawia polemiczne prace Lenina o przemyśle chałupniczym, zwrócone przeciw narodnikom. Na przykładzie tych prac podkreśla konieczność właściwego wyboru przedmiotu i jednostki badania jako głównego programowo-metodologicznego problemu obserwacji statystycznej. (g)

810. RABINOWICZ P.: **O przedmiocie i suszcznosti statistiki.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 103—112.

Artykuł dyskusyjny na temat przedmiotu i istoty statystyki. Autor polemizuje z tezami innych statystyków radzieckich i formułuje własne określenie przedmiotu statystyki jako nauki. Podkreśla przy tym społeczny i historyczny charakter statystyki. Statystykę socjalno-ekonomiczną uznaje za główną gałąź statystyki. Wskazuje na użyteczność stosowania metod matematycznych pod warunkiem słusznego pojmowania ich roli. (s)

811. STANOWSKIJ W.: **XIX Sjezd komunistycznej partii i zadachi sowieckiej statistiki.** Wiestn. Statist. 1952, nr 5, str. 32—45.

Autor wskazuje na znaczenie genialnej pracy J. W. Stalina i uchwał XIX Zjazdu dla dalszego rozwoju statystyki radzieckiej. Szeroko omawia braki w pracy statystyków, podkreślając ujemne skutki metody przeciętnych danych, która osłaniała złe pracujące przedsiębiorstwa. Wskazuje na konieczność wprowadzenia nowych metod grupowania danych statystycznych. Na zakończenie krytykuje istniejące jeszcze pozostałości antymarksistowskiej teorii obumierania statystyki w socjalizmie. (g)

STATYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

812. JEŻOW A.: **Piaty piatiletni plan i bliższije zadachi statistiki promyslnosti.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 1—13.

Autor omawia zadania statystyki przemysłowej w związku z piątym planem pięcioletnim ZSRR. Wskazuje na konieczność usprawnienia sprawozdawczości, w której winna znaleźć pełne odbicie jakości produkcji oraz wzrost wydajności pracy. Na zakończenie przeprowadza analizę porównawczą starych i nowych metod grupowania danych statystycznych. (g)

813. KARNEY J.: **Zasady prowadzenia statystyki zużycia materiałów podstawowych.** Przem. drzewny. 1953, nr 1, str. 23—25. (w)

814. MOSKWIN P.: **O klasyfikacji otarasiej materialnowo prozwodstwa.** Wiestn. Statist. 1952, nr 5, str. 64—72.

Klasyfikacja gałęzi produkcji materialnej. Autor podkreśla znaczenie właściwej klasyfikacji dla planowania i statystyki gospodarki narodowej. Na konkretnych przykładach analizuje zagadnienie prawidłowego odgraniczenia sfery produkcji materialnej od sfery produkcji niematerialnej oraz problem rozgraniczenia poszczególnych działów produkcji materialnej. (g)

815. PISARIEW I.: **Ob oszbochnych statjach tt. Czermienskowo, Michajłowa, Sobolja.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 39—47.

Artykuł dyskusyjny. Autor ostro krytykuje wypowiedzi Czermienskiego (Wopr. Ekonom. 1952, nr 9), Michajłowa (Wiestn. Statist. 1951, nr 6; 1952, nr 3), Sobola (Wiestn. Statist. 1952, nr 2) zarzucając im, iż chcą zastąpić ekonomię polityczną społeczną statystykę ekonomiczną. Wskazuje na konieczność kolektywnego opracowania podstawowych zagadnień teorii statystyki. (g)

816. WINOGRADOW K.: **Kapitalnoje stroitelstwo w platoj piatiletkie i zadachi statistiki kapitalnowo stroitelstwa.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 14—21.

Omówienie zadań statystyki budownictwa kapitalnego, związanych z nowym planem pięcioletnim. Autor wykazuje braki statystyki radzieckiej i podkreśla konieczność pełnego jej wykorzystania jako narzędzia kontroli. Statystycy winni szczególną uwagę poświęcić zagadnieniu obniżki kosztów produkcji. (g)

817. ZUBARIEW A.: **Iz opyta raboty po organizacii godowych otczetow i tlekuszezej otczetnosti po kapitalnowu stroitelstwu.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 70—73.

Autor omawia osiągnięcia Uzbeckiego urzędu statystycznego w organizowaniu sprawozdawczości kapitalnego budownictwa. Wskazuje na pewne nowatorskie usprawnienia, które mogą znaleźć powszechne zastosowanie. (g)

STATYSTYKA DEMOGRAFICZNA

818. BOJARSKIJ A.: **Burżuaznaja apologietika w angijskoj statistike smiertnosti.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 48—59.

Autor demaskuje fałszerstwa burżuazyjnej statystyki śmiertelności w Anglii, szczególnie w obniżaniu wskaźnika śmiertelności proletariatu. Prowadzi to do apologetycznego wniosku o osiągnięciu przez masy pracujące minimum egzystencji i niecelowości dalszych podwyżek płacy robotczej. (g)

819. KOZŁOWSKA Z.: **W sprawie spłsów mieszkani dla potrzeb planowania budownictwa mieszkaniowego.** Miasto. 1953, nr 1, str. 20—22.

Metody statystyki w badaniu warunków mieszkaniowych. Znaczenie tych badań dla opracowania planu budownictwa mieszkaniowego. (w)

X RACHUNKOWOŚĆ

820. ★ **Arbeitsrichtlinien für das Rechnungswesen in Handelsniederlassungen.** Z przedm. G. Opitza i dr. Witkowskiego. Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 76, 80 nłb. Schriftenreihe „Deutsche Finanzwirtschaft“. Z. 24.

Publikacja zawiera wskazówki, dot. kalkulacji, magazynowania, przyjmowania i wydawania towaru, sporządzania danych statystycznych oraz księgowości finansowej w przedsiębiorstwach handlowych. Tablice, formularze, druki. (k)

821. ★ **Arytmetyka gospodarcza.** Pod red. E. Masojady. Warszawa 1952. PWSZ, s. 264, 1 nłb.

Technika sprawnego obliczania procentów przy sporządzaniu list płac, przy pracach kalkulacyjnych oraz przy ustalaniu wysokości podatków w przedsiębiorstwach gospodarczych i instytucjach. (k)

822. BASIŃSKI E.: **Bilans przedsiębiorstwa wytwórczego.** Gosp. mater. 1953, nr 2, str. 44—53.

Szczegółowe omówienie znaczenia bilansu jako głównego czynnika charakteryzującego finansowe położenie przedsiębiorstwa. Przykłady i wyliczenia. (w)

823. DZIADYK A.: **Z zagadnień rachunkowości spółdzielni produkcyjnych.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 4—9.

Zróżdła pokrycia środków trwałych i obrotowych w spółdzielni produkcyjnej. Sposoby ewidencji tych środków. (k)

824. FEDAK Z.: **Analiza ekonomiczna.** (Artykuł dyskusyjny). Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 10—12.

Artykuł zawiera klasyfikację przedsiębiorstw przeprowadzających analizę ekonomiczną. Rodzaje tych analiz. Terminy i sposoby sporządzania analiz ekonomicznych w przedsiębiorstwach społecznych w Polsce Lud. (k)

825. ★ **FEDOROWICZ Z.: Kontrola i analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 323.

Na tle organizacji kontroli w gospodarce socjalistycznej autor omawia metody analizy planu produkcji, planu technicznego, planu zaopatrzenia, kosztów własnych, planu rentowności oraz planu finansowego. Publikacja jest podręcznikiem przeznaczonym dla technikum handlowych. (k)

826. ★ **FIJAŁEK A.: Arytmetyka handlowa i rachunki gospodarcze.** Część II. Warszawa 1952. Polgos, s. 191, 1 nłb. Bibl. Szk. CRS. „Sam Chłop“.

Technika sprawnego obliczania procentów związanych z operacjami bankowymi, sporządzaniem planów gospodarczych i kontrolą ich wykonania, analizą kosztów własnych, rentowności i kalkulacji

- w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych. (k)
827. FRĄCKIEWICZ J.: **Rozliczanie kosztów pośrednich narzutami przeciętnymi.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 45—47. (k)
828. GITTEL K.: **Die neue Form der Vermögensrechnung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1312—1322.
Omówienie nowych sposobów obliczania i księgowania majątku przedsiębiorstw uspołecznionych. Analiza kont środków trwałych. (k)
829. GORCZYCKI W.: **Nowy plan kont narzędziem pogłębienia rozrachunku gospodarczego.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 38—41.
Porównawcza analiza starego i nowego planu kont. Autor wykazuje, że nowy plan kont umożliwi pełniejszą kontrolę wykonania zadań poszczególnych działów przedsiębiorstwa, ułatwia obniżenie kosztów produkcji i w wielu wypadkach upraszcza ewidencję zdarzeń gospodarczych. (g)
830. HUCAŁÓW Z.: **O dalsze udoskonalenie rachunkowej kontroli działalności przedsiębiorstw komunalnych.** Miasto. 1953, nr 1, str. 23—24.
Obecny stan księgowości przedsiębiorstw komunalnych. Metody walki o jej usprawnienie. (w)
831. JAROSZ J.: **Przedawnienie i prekluzja a odpisy należności.** Życie gosp. 1953, nr 4, str. 109—111.
Artykuł dyskusyjny, stanowiący próbę rozwiązania zagadnienia odpisywania należności przedawnionych i nieściągalnych przy sporządzaniu rocznych zamknięć bilansowych. (s)
832. KK.: **Ekonomiczne podstawy rachunkowości. Zagadnienie obniżki kosztu własnego produkcji.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 25—28.
Znaczenie obniżenia kosztów własnych w gospodarce socjalistycznej. Czynniki decydujące o poziomie wydajności pracy (technika produkcji, organizacja pracy, kulturalno-polityczny poziom robotników, warunki naturalne). Wnioski i uwagi krytyczne. (k)
833. KOLYCZEW I.: **Miechanizacja uczeta w Gosbankie SSSR.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 60—69.
Omówienie mechanizacji ewidencji w Banku Państwa ZSRR. Dokładne przedstawienie organizacji stacji maszynowego liczenia (MSS) oraz pełnej mechanizacji technicznej strony sprawozdawczości i rachunkowości. Podkreślenie konieczności kształcenia nowych kadr dla zmechanizowanej ewidencji. (g)
834. KÖNIG K.: **Die Grundmittelrechnung im neuen Rechnungswesen.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1304—1306.
Sposoby księgowania odpisów amortyzacyjnych środków trwałych w nowym systemie rachunkowości, wprowadzonym w NRD od 1.1.53 r. (k)
835. KREYSA W.: **K zakonu o hlawnich uczestnich a organisaci ucetni služby.** Plan. Hosp. 1953, nr 1, str. 64—65.
Komentarz i streszczenie czechosłowackiej ustawy z 30.X.1952 r. o obowiązkach, kompetencjach i odpowiedzialności gł. księgowego i o organizacji księgowości oraz komentarz do rozporządzenia wykonawczego. (c)
836. LEWIŃSKI J.: **Kontrola wykonania planu zaopatrzenia w powiązaniu z kartoteką kontroli realizacji zamówień.** Gosp. mater. 1953, nr 1, str. 6—11.
Ramowa metoda przeprowadzania kontroli wykonania planu zaopatrzenia oraz prowadzenia kartoteki realizacji zamówień. Omówienie podanych wzorów. (w)
837. OWCZINNIKOW A.: **Sostawlenie godowych otczeto w kołchozach.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 11, str. 59.
Popularne omówienie zasad sporządzania rocznych sprawozdań w kołchozach. Podkreślenie znaczenia sprawozdawczości jako czynnika umożliwiającego planowanie gospodarki narodowej. (g)
838. PIECH W.: **Ewidencja potrąceń i niepodjętych plac.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 39—42.
Autor podaje sposoby księgowania potrąceń i niepodjętych plac opierając się na doświadczeniach jednego z zakładów przemysłu węglowego. (k)
839. OPITZ G.: **Die Rolle des Rechnungswesens beim Aufbau des Sozialismus.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 3—6.
Zadania księgowości w ustroju socjalistycznym. Niedociągnięcia i braki w systemie księgowości NRD oraz sposoby ich usunięcia. Usprawnienie pracy komórek księgowości w gospodarce uspołecznionej. (k)
840. **Die Reisekosten richtig berechnen!** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 14—16.
Sposoby rozliczania kosztów podróży w przedsiębiorstwach uspołecznionych NRD. Konieczność obniżenia tych kosztów. (k)
841. SCHMITZ E.: **Wie der VEB Bergmann-Borsig die Einführung des neuen Rechnungswesens vorbereitete.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 22—24.
Sposoby popularyzacji nowego systemu rachunkowości w NRD. Dezyderaty, zmierzające do zmiany struktury organizacyjnej przedsiębiorstw uspołecznionych. Ramowy plan kont. (k)
842. SCHMITZ E., SCHENK L.: **Die Materialdispositionskartel.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1307.
Sposoby księgowania materiałów podstawowych w kartotekach materiałowych przedsiębiorstw przemysłowych. (k)
843. STIER W.: **Zur Einführung der vereinfachten Buchführung in der kleinen Gemeinden.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1324—1326.
Wprowadzenie uproszczonej księgowości w gminach liczących poniżej 2000 mieszkańców. Znaczenie tego uproszczenia dla sprawnej gospodarki miastem państwowym. (k)
844. SZCZEPAŃSKI J., JARZEBOWSKI W.: **Mechanizacja sporządzania list płacy.** Życie gosp. 1953, nr 3, str. 73—77.
Artykuł zawiera omówienie konkretnych metod mechanizacji w zastosowaniu do potrzeb przedsiębiorstw różnych rozmiarów. Podaje też dane, dot. efektywności tych metod. (s)
845. T. Z.: **Analiza sprawozdań terenowych.** Prz. mlecz. 1953, nr 1, str. 7—8.
Metodyka i technika pracy ekspozytur przy analizowaniu sprawozdań terenowych i opracowywaniu sprawozdań dla Centralnego Zarządu. (w)
846. ULLRICH G.: **Die Inventur im Bereich der staatlichen Verwaltung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1322—1324.
Autor omawia znaczenie i sposoby przeprowadzenia inwentaryzacji oraz jej planowanie w administracji państwowej. (k)
847. UMNOW A.: **Uczet raspriediclenja dienieżnych dochodow w kołchozach.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 11, str. 56—58.
Popularne omówienie obowiązującego w roku 1952/53 ewidencjonowania podziału pieniężnych dochodów w kołchozach. Artykuł zawiera praktyczne wskazówki dla księgowych kołchozowych. (g)
848. Z. F.: **Nowy plan kont w CSR.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 23—24.
Autor omawia poszczególne rozdziały nowego planu kont (wprowadzonego w CzSR od dn. 1.1.1953 r.), którego główna wartość polega na dostosowaniu treści ekonomicznej kont do systemu planowania

i systemu finansowego gospodarki CzSR. Zwraca uwagę na istotne różnice, zachodzące między planem kont w CzSR a naszym RPK. (—)

849. **Zatwierdzenie bilansów.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 30—32.

W artykule podano przykładowy wzór protokołu z przebiegu zatwierdzenia bilansów przedsiębiorstwa. (k)

850. **Die Zettellose Lohnrechnung.** Z przedm. G. Opitz. Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 24. Schriftenreihe „Deutsche Finanzwirtschaft“. Z. 22.

Technika obliczania płacy wg nowego systemu „bezkartkowego“ i jej zalety. Tablice, wykresy i dane statystyczne ułatwiają czytelnikowi przyswojenie tej metody. (k)

Zob. poz. 813, 860, 865, 912, 934, 995, 1106, 1169, 1177.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

851. **Bibliografia finansowa.** Część I. — Artykuły. Finanse. 1953, nr 1, str. 147—154.

Zestawienie artykułów, dotyczących zagadnień finansowych, opublikowanych w polskich czasopismach gospodarczych w okresie od listopada 1952 r. do stycznia 1953 r. (k)

852. **CZIŻOW K.: Osłabienie finansowych sitem kapitalistycznych stran.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 86—95.

Artykuł zawiera zestawienie systemów finansowych St. Zjedn., Anglii, Francji, Włoch i Niemiec Zach. Autor porównuje tendencje inflacyjne, ujemne bilanse płatnicze, deficyty budżetowe w ww. państwach w okresie po II wojnie światowej. Przytacza dane statystyczne. (k)

853. **Finanzen und Kredit.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, cz. I, s. 430; cz. II, s. 579.

Publikacja zawiera zbiór prac czołowych ekonomistów NRD i tłumaczeń prac naukowców radzieckich. W części I omówione zostały zagadnienia: ekonomicznych podstaw finansów socjalistycznych, polityki finansowej w NRD oraz zasady i metody finansowania i kredytowania gospodarki socjalistycznej. W części II omówiono zagadnienia budżetu, dochodów i wydatków budżetowych, planowania cen, rozrachunku gospodarczego, systemu kredytowego i rozliczeniowego. (k)

854. **GEORGINO: Strenges Sparsamkeitregime in allen Verwaltungen und Betrieben.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 2.

Autor omawia różnicę pomiędzy sporadycznymi akcjami oszczędzania a stałym „reżimem“ oszczędzania. Wskazanie źródeł oszczędności w administracji. (m)

855. **Istorieskije rieszenja XIX sjezda Kommunistycznej Partji Sowietkowo Sojuza.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 6—16.

Artykuł omawia postanowienia XIX Zjazdu KPZR, dot. planowania gospodarki narodowej, polityki finansowej, pieniądza, rozrachunku gospodarczego i kosztów własnych przedsiębiorstw w ZSRR. (k)

856. **Der Kapitalexpert Westdeutschlands.** Bericht deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 8/9, s. 22.

Artykuł w sposób naukowy analizuje zagadnienia eksportu kapitału z Niemiec Zach., a w szczególności zag. zatrzymania przez kapitalistów Niemiec Zach. kapitałów obcych państw, wywozu kapitału własnego po II wojnie światowej oraz dalsze możliwości eksportowe kapitału niemieckiego. Wywody te zilustrowane są danymi statystycznymi, określającymi wielkość udziałów firm niemieckich w kapitalistycznych przedsiębiorstwach niemieckich. (k)

857. **ŁUKOMSKI W., KUCHARSKI M.: System finansowy i technika finansowania.** Warszawa 1952.

PWSZ. Z. I — II, s. 90, 5 nfb, Z. III — V, s. 216, 6 nfb. W zeszytach I i II omówione zostały funkcje finansów socjalistycznych, system finansowy przedsiębiorstw, budżet państwowy i system bankowy. Ze-

sztyt III — V oświetla zagadnienia: planowania kasowego, planowania i kontroli funduszu plac. (k)

858. **KABESZ J.: Nowe finacezi zakony.** Ekon. a Fin. 1952, nr 9-10, str. 373—385.

Przemówienie ministra finansów CzSR w parlamencie w grudniu 1952 r. na temat dokonanej ostatnio reorganizacji systemu podatkowego i wydanych ustaw finansowych (o budżetach rad narodowych, o organizacji finansów, o instytucjach ubezpieczeniowych i o kontroli finansowej). (c)

859. **Materiały pomocnicze dla nauczania zagadnień finansowania gospodarki narodowej.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 360. (Masz. pow.).

Publikacja zawiera przedruk artykułów z polskich czasopism ekonomicznych oraz specjalne opracowania, dot. węzłowych zagadnień z finansów i kredytu Polski Ludowej. Obejmuje zagadnienia: dochodu narodowego, budżetu, zagadnienie bankowości, środków obrotowych, kredytu bankowego, planu kredytowego, kontroli bankowej, inwestycji i kapitalnych remontów, finansów rolnictwa i leśnictwa, gospodarki drogowej i gospodarki komunalnej. (k)

860. **Powyszat' urowien' kontrol'no-riewizionnoj raboty.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 80—85.

Wypowiedzi pracowników finansowych na temat pracy aparatu kontrolnego Ministerstwa Finansów ZSRR. Podkreślenie konieczności usprawnienia kontroli. Uwagi krytyczne. (k)

861. **Przegląd przepisów finansowych ogłoszonych od 1 listopada do 31 grudnia 1952 r.** Finanse. 1953, nr 1, str. 139—146. (k)

862. **RIWKIN B.: Tridcat' piat' let sowietkich finansow i kriedita.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 30—42.

Autor omawia rozwój finansów w Związku Radzieckim w okresie od Rewolucji Październikowej do chwili obecnej. Wykazuje wyższość finansów socjalistycznych nad finansami państw kapitalistycznych. Przytacza dane liczbowe. (k)

863. **RUMPF W.: Die Finanzpolitik der Deutschen Demokratischen Republik.** Berlin 1952. Dietz Verlag, s. 56.

Polityka finansowa NRD w zakresie budżetu, podatków, bankowości, kontroli i cen. Konieczność dalszych reform prawa finansowego w celu przyspieszenia budownictwa socjalizmu w NRD. (k)

864. **Die westdeutsche Anleiheverschuldung.** Bericht deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 11/12, s. 21.

Analiza naukowa, dot. zadłużenia Niemiec Zach. wobec innych państw kapitalistycznych. Dłużnicy i wierzyciele Niemiec Zach. Wywody poparte są licznymi danymi statystycznymi. (k)

865. **WINSZ J.: Finacezni kontrola a rewise.** Ekon. a Fin. 1952, nr 9—10, str. 437—447.

Kontrola finansowa i rewizyjna czechosł. urzędów skarbowych, jej rola i zadania. Znaczenie utworzenia ministerstwa kontroli państwowej. Kompetencje ministerstwa finansów w zakresie kontroli finansowej. (c)

866. ★ **Wybór obowiązujących źródeł z zakresu finansów.** (Stan prawny na dzień 15. I. 1952). Opracował K. Jandy i Z. Rajewski, przejrzał prof. dr L. Adam. Wrocław 1952. PWN, s. 388, 4 nlb. (Masz. pow.).

Zbiór norm prawnych (uchwał, rozporządzeń, zarządzeń), dot. finansów Polski Lud. (obiegu pieniężnego i kredytu, systemu finansowego przedsiębiorstw, budżetu państwowego, wydatków i dochodów budżetowych i kontroli finansowej). (k)

Zob. poz. 753, 934.

SYSTEM BUDŻETOWY

867. **BÖTTCHER M.: Der umgekehrte Lastenausgleich in Westdeutschland.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1302—1303.

Omówienie klasowej treści nowowydanej ustawy, dot. wyrównania ciężarów podatkowych, ponoszonych przez ludność Niemiec Zach. Ustawa przewiduje pomoc finansową w postaci pożyczek dla przedsiębiorstw kapitalistycznych. (k)

868. **GEBERT S.: Nowe zasady uchwalania i wykonywania budżetów terenowych.** Rada nar. 1953, nr 1, str. 2—7.

Realizacja zasady centralizmu demokratycznego. Projekt, opracowanie, uchwalenie i wykonanie budżetu. Budżety dodatkowe. Kontrola i sprawozdanie z wykonania budżetu. (w)

869. **Gosudarstwiennye dochody.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 305.

Artykuł wykazuje zasadniczą odmienną charakteru i źródeł dochodów państwowych w kapitalizmie i w socjalizmie. Omawia strukturę dochodów państwowych w ZSRR i krajach dem. lud., wykazując powiązanie tych dochodów z procesem akumulacji socjalistycznej. (s)

870. **Gosudarstwiennye monopoli.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 307.

Charakterystyka monopoli państwowych w krajach kapitalistycznych. Rozwój i znaczenie ekonomiczne tych monopoli we współczesnym kapitalizmie. (s)

871. **Gosudarstwiennye raschody.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 308.

Wydatki państwowe, ich charakter i cele w państwie socjalistycznym a w kapitalistycznym. Zasadnicza przeciwstawność struktury wydatków budżetowych w kapitalizmie i w socjalizmie. Dane, dot. struktury wydatków w budżecie ZSRR. (s)

872. **KOCOUR O.: Nowa organizacja czechosłow. celni sprawy.** Plan Hosp. 1953, nr 1, str. 67—68.

Komentarz do uchwały Rządu CzSR z 8. VII. 1952 o reorganizacji czechosłow. administracji celnej. Włączenie urzędów celnych pod kompetencję ministerstwa handlu zagr. Wprowadzenie systemu dwóch instancji w administracji celnej na miejsce dotychczasowych trzech. (c)

873. **LANGER H.: Zur Lage unserer Preispolitik.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 19—22.

Ujednoczenie systemu cen w NRD. Rola podatku obrotowego w gospodarce społecznej. Uwagi krytyczne. (k)

874. **OPYDO J.: Nowe skale podatku od wynagrodzeń.** Finanse. 1953, nr 1, str. 118—126.

Autor omawia nowe skale podatku od wynagrodzeń (zniżki skali podatku od wynagrodzeń, zniżki rodzinne, zwolnienia podatkowe) w świetle Uchwały Rady Ministrów z dnia 3. I. 1953 r. w sprawie zniesienia bonowego zaopatrzenia, regulacji cen i podwyżki płac. Podaje szereg przykładów praktycznych. (k)

875. **SCHB.: Ein fetter Happen für Banken und Konzerne.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 18—19.

Klasowy charakter obciążeń podatkowych w Niemczech Zach. Unia personalna między rządem bońskim a wielkim kapitałem. (k)

876. ★ **Staatshaushaltsplan 1951.** Berlin 1952. Deutscher Zentralverlag, s. 112.

Publikacja zawiera teksty przemówień czołowych przedstawicieli życia gospodarczego i politycznego NRD na temat budżetu na r. 1951. Przemówienia nawiązują do sytuacji gospodarczej i politycznej NRD. M. in. omówione zostały zagadnienia struktury systemu budżetowego, planowania budżetowego, wykonywania budżetu i jego kontroli. (k)

877. **Die Steuerpolitik in Westdeutschland.** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 17, s. 10.

Analiza dochodu narodowego i obciążeń podatkowych w Niemczech Zach. Opodatkowanie zysków kapitalistów i świata pracy jako wyraz klasowej polityki podatkowej. (k)

878. **TARUNJAN S.: Kontrol' za raschodowanjem gosudarstwiennych sriedstw.** Finansy i Kriedit 1952, str. 60—66.

Autor uzasadnia konieczność wzmocnienia kontroli wydatkowania środków państwowych w ZSRR. Uwagi krytyczne. (k)

879. ★ **Umsatzsteuer-Gesetz und Durchführungsbestimmungen.** Berlin 1952. Deutscher Zentralverlag, s. 111.

Ustawy i zarządzenia wykonawcze, dot. podatku obrotowego w NRD. (k)

880. **WERGO H. Neuordnung der Finanzrevision.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1297—1299.

Autor omawia reformę systemu kontroli w NRD, polegającą na wprowadzenie organu kontroli przy Ministerstwie Finansów oraz organów kontrolnych przy poszczególnych ministerstwach. (k)

Zob. poz. 865.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

881. ★ **Die allgemeinen Prinzipien der Brigadeabrechnung.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 24. Schriftenreihe „Deutsche Finanzwirtschaft“. Z. 24.

Analiza klasy 4 (dot. kosztów) jednolitego planu kont w NRD. Metody rozliczeń produkcji i kosztów własnych brygad i oddziałów z przedsiębiorstwami macierzystymi. (k)

882. ★ **OELSSNER F.: Über die wirtschaftliche Rechnungsführung.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 62.

Autor analizuje zagadnienie rozrachunku gospodarczego w ustroju socjalistycznym. M. in. omawia związane z tym zagadnienie funduszu dyrektorskiego, zadania księgowości, zagadnienie płac i podziału akumulacji. (k)

883. ★ **RENIGER H.: Kontrola bankowa środków obrotowych.** Ze wstępem L. Kurowskiego. Warszawa 1952. Polgos, s. 186, 1 nlb. Rec. J. Z. Finanse. 1953, nr 1, str. 127—132.

Recenzent ocenia pracę jako pożyteczną pozycję w naszej literaturze fachowej. Podkreśla przejrzysty układ tematyki i na ogół precyzyjną terminologię. Stwierdza jednak pewne niedociągnięcia o charakterze metodologicznym oraz braki w podbudowie teoretycznej. (k) Zob. poz. 3570 z 1952 r.

884. **ROTSZTEJN L.: O trybie ustalenia normatywów środków obrotowych przedsiębiorstw przemysłowych.** (Tłum. z Finansy i Kriedit 1952, nr 2). Finanse. 1953, nr 1, str. 102—111. (k)

885. **SZETELA T.: Zasady normowania środków obrotowych a zdolność płatnicza przedsiębiorstw.** Finanse. 1952, nr 1, str. 59—78.

Normowanie środków obrotowych przeznaczonych na zapasy produkcyjne, produkcję w toku, wyroby

gotowe oraz rozliczenia międzyokresowe czynne. Ruch okrężny środków obrotowych. Zagadnienie zdolności płatniczych przedsiębiorstw uspołecznionych. Autor domaga się ustalenia właściwych normatywów finansowych dla przedsiębiorstw państwowych. (k)

886. ★ **Zur Berechnung der Umschlaggeschwindigkeit in der Sowietwirtschaft.** Tłum. z ros. Berlin 1952. Verlag Kultur und Fortschritt, s. 131.

Publikacja stanowi zbiór artykułów dyskusyjnych na temat obliczania szybkości krążenia środków obrotowych w przedsiębiorstwach radzieckich. (k)

Zob. poz. 829, 974, 996, 999, 1001—03, 1008, 1011, 1017, 1046, 1100, 1171, 1174.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

887. **CZYŻNIEWSKI K.: Zasady finansowania środków obrotowych przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego w roku 1952 i 1953.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 12, str. 233—238. (!)

Podział środków obrotowych przedsiębiorstw inwestycyjnych. Zagadnienie normowania tych środków. Źródła pokrycia środków obrotowych przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego w r. 1952 i 1953. (zaliczki, dotacje i kredyty). Kredytowanie przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego. (k)

888. **GOŚCIŃSKI J.: O pogłębienie kontroli bankowej.** (Artykuł dyskusyjny). Biul. Banku Inw. 1952, nr 12, str. 238—245. (!)

Autor domaga się wzmocnienia i pogłębienia kontroli bankowej przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez właściwe przygotowanie i przeprowadzenie kontroli w terenie, ścisłą kontrolę dokumentacji inwestycji i wykorzystania środków przeznaczonych na sfinansowanie inwestycji. (k)

889. **KREYSA W.: Financowani a kontrola inwesticni wystawby.** Plan Hosp. 1953, nr 1, str. 65—67.

Streszczenie i omówienie uchwały Rządu CzSR z 18. XI. 52 r. o sposobie finansowania i kontroli działalności inwestycyjnej. (c)

890. **SZPICZKA F.: Nowy způsob financowani a kontroly investicni vystawby a poskytovani kratkodobych uvieru bankou.** Ekon. a Fin. 1952, nr 9—10, str. 411—420.

Autor omawia wprowadzony ostatnio w przemyśle czechosł. nowy tryb finansowania i kontroli inwestycji oraz udzielania przez Bank Inw. kredytów krótkoterminowych na cele inwestycyjne. Nowe zadania Banku Inw. i decentralizacja kontroli bankowej. (c)

891. **WENTOWSKI F.: Zasady finansowania inwestycji w 1953 r.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 12, str. 213—232. (!)

Autor omawia podstawowe normy prawne, regulujące finansowanie inwestycji w r. 1953, dotyczące tytułów inwestycyjnych, planowania inwestycji, kontroli bankowej, limitów finansowych, dokumentacji projektów lokalizacji, wykonawstwa inwestycji (sposobem gospodarczym i zleconym). (k)

Zob. poz. 1006.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

892. **BECKER K., MÜLLER R.: Das Sparkassenwesen auf einer neuen höheren Stufe seiner Entwicklung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1299—1302.

Zmiana struktury organizacyjnej kas oszczędnościowych NRD, polegająca na stworzeniu kas oszczędnościowych podległych radom terenowym, a będących pod nadzorem Ministerstwa Finansów. Nowe zadania kas oszczędnościowych. (k)

893. **GIERASZCZENKO W.: Puti usilenja bankowsko kontrola rublem.** Finansy i Kriedit. 1952, nr 5, str. 43—52.

Znaczenie rozliczeń między przedsiębiorstwami w ZSRR i ich klasyfikacja (akceptowe, zabezpieczone i poręczone). Zadania banków na odcinku wzmocnienia kontroli rozliczeń bezgotówkowych przy pomocy rubla. (k)

894. **GITTEL K.: Die Regelung der Schuldverhältnisse im Bereich der Gebietskörperschaften und der volkseigenen Wirtschaft.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 36—38.

Autor omawia sposoby regulacji przedawnionych zobowiązań płatniczych przedsiębiorstw uspołecznionych i związków samorządu terytorialnego NRD. (k)

895. **„Gosudarstwiennaja teorija dienieg“.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 296—297.

„Państwowa teoria pieniądza“. Krytyczne przedstawienie tej teorii jako przykładu burżuazyjnej, idealistycznej teorii pieniądza. Keynesowska teoria „waluty regulowanej“ jako nowa odmiana „państwowej teorii pieniądza“, wyrażająca interesy angielskich monopolii. (s)

896. **Gosudarstwiennyj Bank SSSR.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 314—316.

Bank Państwowy ZSRR, jego organizacja i rola jako banku emisyjnego oraz głównego banku dla kredytowania krótkoterminowej produkcji i obrotu towarowego. Krótkie omówienie funkcji Banku. Oprócz tego artykułu, znajdzie czytelnik na str. 314—317 w osobnych artykułach wiadomości o Banku Państwowym Albanii, Czechosłowacji i Rosji carskiej. (s)

897. **HEINICKE W.: Über die Bedeutung der Bilanzmethode bei der Planung und Kontrolle durch die Deutsche Notenbank.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 40—42.

Uwagi krytyczne, dot. planowania kredytowego oraz funkcji kontrolnej Banku Emisyjnego w NRD. (k)

898. **HES K.: Uloha statnich sporzitelten w naszym hospodarstwi.** Ekon. a Fin. 1952, nr 9—10, str. 400—410.

Zadania państwowych kas oszczędnościowych w CzSR. Kasy oszczędności w warunkach gospodarki kapitalistycznej. Obecna organizacja i zadania państwowych kas oszczędnościowych. Propagowanie oszczędzania w szkołach i zakładach pracy. Działalność kredytowa kas oszczędnościowych. (c)

899. **KUCHARSKI M.: Rozwój systemu kredytowania gospodarki uspołecznionej w Polsce Ludowej.** (Artykuł dyskusyjny). Finanse, 1953, nr 1, str. 12—30.

Autor omawia zagadnienia: odbudowy i przebudowy aparatu bankowego w l. 1944—1945; tworzenia systemu finansowego w Polsce Lud. oraz rozwój systemu kredytowego od r. 1950. (k)

900. **KULASZEWSKI W.: Der landwirtschaftliche Kredit und das neue Früchtepfandrecht.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 46—47.

Autor omawia ustawę o zabezpieczeniu produktami rolnymi kredytu krótkoterminowego, udzielanego indywidualnym gospodarstwom rolnym. (k)

901. **OLSEN B.: Bargeldplanung und Erfüllungsmeldung - Praxis und Kontrolle.** Finanzwirtschaft, 1952, nr 24, str. 1332—1334.

Uwagi krytyczne, dot. planowania kasowego w NRD oraz sposobu składania raportów o wykonaniu planu kasowego. (k)

902. **ORŁOWSKI M.: Pożyczki państwowe w Polsce Ludowej.** Finanse, 1953, nr 1, str. 79—89.

- Przeciwstawienie charakteru pożyczek w ustroju socjalistycznym pożyczkom w ustroju kapitalistycznym. Emisja biletów skarbowych i wielkość ich obiegu. Wewnętrzne pożyczki Polski Ludowej: Premiowa Pożyczka Odbudowy Kraju (1946), Narodowa Pożyczka Rozwoju Sił Polski (1951). (k)
903. RICHTER G.: **Bankeninkasso macht Kontokorrentkonten überflüssig.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 34—36.
 Analiza inkasa bankowego i systemu rozliczeń w NRD. Inkaso bankowe jako jedna z metod przyspieszenia rozliczeń między przedsiębiorstwami społecznymi. Przykłady. (k)
904. ★SCHKUNDIN S. J.: **Die Rechtsverhältnisse im Kredit- und Verrechnungsverkehr in der Sowjetunion.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 71.
 Autor omawia stosunki prawne w obrocie rozliczeniowym, kredytowym, wekslowym i czekowym w ZSRR. Praca jest tłumaczeniem XIII rozdziału II części radzieckiej książki „Proces cywilny w ZSRR”, opracowanej pod red. prof. S. N. Bratusia. Książka ta nie została jeszcze przetłumaczona na język polski. (k)
905. SUHANOW N.: **Ważny istocznik rosta wkładów w sberiegatelnije kassy.** Finanse i Kriedit. 1952, nr 5, str. 67—71.
 Dochody ludności podstawowym źródłem wzrostu wkładów oszczędnościowych. Aktywizacja kas oszczędnościowych w ZSRR. (k)
906. ★SZABANOW N. N.: **Rozliczenia bezgotówkowe w ZSRR.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 164. Rec. Finanse. 1953, nr 1, str. 132—134.
 Recenzent ocenia pozytywnie pracę, która omawia zagadnienia rozliczeń w rozwoju historycznym i w przeciwstawieniu do rozliczeń w ustroju kapitalistycznym. Rec. porównuje rozliczenia bezgotówkowe w ZSRR z polskim systemem rozliczeń. (k)
907. WARMAN Z.: **Z aktualnych zagadnień obrotu czekowego.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 1, str. 11—17.
 Forma zawierania „umów czekowych” oraz zakres posługiwania się czekami. Rola czeku jako instrumentu zapłaty. Zasady dyscypliny finansowej i finansowania środków obrotowych. (w)
908. **Das westdeutsche Zentralbanksystem an der Schwelle der finanziellen Kriegsvorbereitung.** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 18, s. 11.
 Artykuł analizuje metody finansowania II wojny światowej przez banki niemieckie. Bank Rzeszy i Bank Krajów Niemieckich jako narzędzie w rękach oligarchii finansowej. Banki Niemiec Zach. w służbie imperializmu niemieckiego. (k)
909. ★Zahlungs- und Handelsverkehr mit Einschluss sämtlicher geltenden Bestimmungen des Devisenverkehrs der Deutschen Demokratischen Republik und Gross-Berlin. Berlin 1952. Deutscher Zentralverlag, s. 278.
 Zbiór ustaw, przepisów i zarządzeń (obowiązujących w NRD i na terenie Berlina Wschodniego), dot. obrotu dewizowego i rozliczeń międzynarodowych. (k)
910. ZANGE W.: **Zur Förderung der Spartätigkeit auf dem Lande.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1330—1332.
 Możliwości zwiększenia oszczędności ludności wiejskiej, akumulowanych przez spółdzielnie kredytowo-towarowe oraz Niemiecki Bank Rolników. Konieczność uaktywnienia kas oszczędnościowych na wsi. (k)
- Zob. poz. 833, 883, 1086, 1172, 1175.
- UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE**
911. BEIGE H.: **Zur Frage des gesetzlichen Versicherungsschutzes für die volkseigenen Handelsbetriebe.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 48—51.
 Zagadnienie ubezpieczeń rzeczowych w handlu społecznym NRD. Konieczność wprowadzenia nowych, jednolitych stawek ubezpieczeniowych w przedsiębiorstwach handlowych. (k)
912. DMOCHOWSKI S.: **Ubezpieczenia a fundusz amortyzacyjny.** Finanse. 1953, nr 1, str. 48—58.
 Artykuł zawiera krytykę burżuazyjnej teorii amortyzacyjnego funduszu ubezpieczeń. Podkreśla odmienny charakter powstawania i organizacji funduszu ubezpieczeń i funduszu amortyzacyjnego. Ekonomiczne znaczenie obu tych funduszy. (k)
913. Gosstrach SSSR. Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 279—280.
 Ogólna charakterystyka systemu ubezpieczeń państwowych w ZSRR, jego struktury i organizacji. (s)
914. JĘDRZEJEWSKI B.: **Nowe zasady obowiązkowego ubezpieczenia koni i bydła.** Wiad. ubez. 1953, nr 1, str. 4—6. (k)
915. MAZUREK S.: **Statut Państwowego Zakładu Ubezpieczeń.** Wiad. ubez. 1953, nr 1, str. 3—4.
 Zasady organizacji PZU. Podział PZU na: Centralny Zarząd, dyrekcje wojewódzkie, inspektoraty powiatowe. Kompetencje tych jednostek. (k)
916. **Nowa struktura organizacyjna Państwowego Zakładu Ubezpieczeń.** Wiad. ubez. 1953, nr 1, str. 1—2.
 Uwagi ogólne, dot. znaczenia nowej struktury ubezpieczeń majątkowych i osobowych w Polsce Ludowej. Dostosowanie tej struktury do istniejącego aparatu gospodarczego. (k)
917. PFAU G.: **Entsprechen die Grundsätze unserer Versicherungsarbeit dem Stand unserer gesellschaftlichen Entwicklung?** Finanzwirtschaft. 1952, nr 24, str. 1336—1338.
 Na tle systemu ubezpieczeń ZSRR autor omawia zadania ubezpieczeń społecznych i gospodarczych oraz uzasadnia konieczność reformy systemu ubezpieczeń w NRD. (k)
918. PISARZEWSKI CZ.: **W sprawie kadr likwidatorów szkód gradowych.** Wiad. ubez. 1953, nr 1, str. 8—9.
 Artykuł omawia sposoby podnoszenia kwalifikacji kadr likwidatorów szkód gradowych. Podkreśla konieczność organizowania specjalnych kursów szkoleniowych. (k)
- Zob. poz. 932.

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

919. **Bibliografia z dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych.** (Oprac. Gromadzki J.). Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1, str. 63—64.
 Bibliografia książek polskich i radzieckich wydanych w 1952 r. (w)
920. MINC B.: **Z zagadnień walki o wzrost wydajności pracy społecznej w Polsce Ludowej.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 89—114.
 Autor wykazuje, że kapitalistyczne stosunki produkcji uniemożliwiają trwały wzrost wydajności pracy społecznej, który jest w pełni możliwy tylko w warunkach socjalizmu. Analizę popiera licz-

nymi zestawieniami statystycznymi. Dokładnie omawia zagadnienie wzrostu wydajności pracy w Polsce Ludowej wskazując na poszczególne czynniki, warunkujące ten wzrost. (g)

921. **Die Sorge um den Menschen in Rumänien.** Soz-fürsorge. 1953, nr 1, str. 30.

Zdobywcze klasy robotniczej Rumuńskiej Republiki Ludowej w zakresie urządzeń socjalno-kulturalnych. (m)

Zob. poz. 754, 776—77, 779, 984, 986.

KADRY — ZATRUDNIENIE

922. ★ **GŁOGOWSKI K.: Dobór zajęć i zawodów dla głuchoniemych.** Warszawa 1952. Polgos, s. 96, 3 nlb.

Autor omawia zagadnienie produktywizacji głuchoniemych w przemyśle oraz metody szkolenia, umożliwiające wyzyskanie głuchoniemych w produkcji jako normalnej siły roboczej. (w)

923. **Gosudarstwiennyje trudowyje riezirwy.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 308—309.

Państwowe rezerwy pracy w ZSRR jako jeden z elementów rozszerzonej reprodukcji siły roboczej w ustroju socjalistycznym. Organizacja i wykorzystanie rezerw. (s)

924. **GUBARIEWA O.: Rost kwalifikacji raboczych w promyszlennosti SSSR.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 12, str. 19—33.

Wzrost kwalifikacji robotników w przemyśle ZSRR. Autorka wykazuje planowy charakter rozszerzonej reprodukcji wykwalifikowanej siły roboczej w socjalizmie. Omawia formy tej reprodukcji i podaje dane, ilustrujące szybkie tempo podnoszenia poziomu kultury technicznej robotników radzieckich. (s)

925. **ILIEWSKI M.: K woprosu o pokazatielach ispolzowanija raboczej sily.** Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 22—29.

Autor zajmuje się wskaźnikami wykorzystania siły roboczej. Podkreśla ich znaczenie dla prawidłowej analizy działalności przedsiębiorstwa. Ustosunkowuje się krytycznie do dotychczasowych metod obliczania niektórych wskaźników podając własne metody. (g)

926. **RIEMANN T.: Die Förderung der Frau — ein wichtiger Beitrag zum Aufbau des Sozialismus.** Soz-fürsorge, 1953, nr 1, str. 11.

Omówienie form werbowania i przyuczania kobiet w NRD do pracy w produkcji w zawodach dostępnych dotychczas jedynie dla mężczyzn. (m)

927. **SEIDEL E.: Lenkung und Qualifizierung der nicht vom Plan der Berufsausbildung erfassten Jugendlichen.** Soz-fürsorge. 1953, nr 3, str. 70—72.

Zagadnienie szkolenia i zatrudniania młodocianych w świetle przepisów prawnych NRD. Autor podkreśla konieczność zewidencjonowania młodocianych, nie objętych planem szkolenia zawodowego, celem ich planowego zatrudnienia. (m)

928. ★ **SONIN M.: Die betriebliche Ausbildung und Qualifizierung der Arbeiter.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 152.

Autor podkreśla konieczność podnoszenia kwalifikacji robotników przemysłowych w NRD. Omawia metody planowania i organizację szkolenia robotników w zakładach przemysłowych oraz na specjalnych kursach. (k)

Zob. poz. 921.

WSPÓLZAWODNICTWO — RUCH RACJONALIZATORSKI

929. ★ **BURDA—WOJACZEK—JIRKA: Slovo ma Buzuluk.** Praha 1952. Prace, s. 140.

Opis doświadczeń jednego z czołowych czechosł. przedsiębiorstw przemysłowych „Buzuluk“ w zakresie rozwoju współzawodnictwa socjalistycznego i usprawnień organizacji pracy. (c)

930. **DOWJAT Z.: Finansowanie ruchu racjonalizatorskiego w szkolnictwie zawodowym.** Szkoła zaw. 1953, nr 2, str. 10—12.

Omówienie zasad normujących wysokość wynagrodzenia za wynalazki i usprawnienia techniczne w warsztatach szkolnictwa zawodowego. (w)

931. ★ **Formy, metody i organizacja współzawodnictwa pracy.** Wyd. Związkowe CRZZ, s. 55, Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego Nr 5. (w)

932. **GĘDZIELEWSKI J.: Planowanie współzawodnictwa w PZU w 1953 r.** Wiad. ubez. 1953, nr 1, str. 11. (k)

933. **H. L.: Hochleistungen bei voller Entfaltung der kollektiven Aktivistenarbeit.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 3

Autor stwierdza, iż w zakładach produkcyjnych NRD wzmaga się ruch w kierunku organizowania pracy kolektywnej, przez tworzenie brygad roboczych. Omówienie efektów gospodarczych pracy zespołowej. (m)

934. **JAROSZ J.: Współzawodnictwo pracowników księgowo-finansowych.** Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 35—36. (k)

935. ★ **JEWSTAFIEW G. N.: Socjalistyczeskije soriewnowanie — zakonmiernost' i dwizuszczaja sila ekonomieczeskogo razwitija sowietkowo obszczestwa.** Gospolitizdat 1952. Rec. Je. SAWONIN: Kniha o socjalistyczeskome soriewnowaniji. Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 113—117.

Recenzent ocenia książkę jako cenną i pożyteczną. Podkreśla, że oświetla ona wszechstronnie historię i teorię współzawodnictwa socjalistycznego. (s)

936. **K. H., W. Z.: Z ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 64—68.

Omówienie, na konkretnym przykładzie huty „Kościuszko“, osiągnięć i braków ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa w przemyśle hutniczym. Podkreślenie znaczenia tego ruchu jako jednego z głównych czynników, umożliwiających wykonanie Planu Sześcioletniego. (g)

937. **KAGANOWICZ B. A.: Badanie, uogólnienie i rozpowszechnianie przodujących doświadczeń stachanowców w zakładach Ministerstwa Przemysłu Budowy Maszyn Ciężkich.** (Tłum. z czas. „Wiestnik Maszynostrojenja“ 1952, nr 1). Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 22—26. (w)

938. **KINSBERG K.: Z praktyki stosowania metody inż. Kowalowa w przemyśle odzieżowym.** Odzież. 1953, nr 2, str. 27—31. (w)

939. **MADER J.: Zu einigen Problemen der Rationalisatorienbewegung.** Handel. 1952, nr 19, str. 455—456.

Wskazówki, dotyczące organizowania ruchu racjonalizatorskiego w handlu NRD. W wypowiedziach swych autor opiera się na pracy Sieriebriakowa: „Organizacja i technika handlu radzieckiego“. (m)

940. **80 Millionen DM Sonderprämien.** Wirtschaft. 1952, nr 49, str. 1.

Komentarz do zarządzenia Rady Ministrów NRD o dodatkowej dotacji na r. 1952, przeznaczony na umoswienie i poparcie ruchu współzawodnictwa w przedsiębiorstwach państwowych. (m)

941. NOWICKI Z.: **Wynalazczość a plan produkcji.** Drogownictwo. 1953, nr 1, str. 17—19.

Wpływ wynalazczości na realizację planów produkcyjnych i stan zatrudnienia. Wytyczne realizacji planu rozwoju wynalazczości na r. 1953. (w)

942. ★ **O współzawodnictwie w przemyśle metalowym.** Warszawa 1952, Wyd. Związkowe CRZZ, s. 35, 1 nrb. Centralna Rada Związków Zawodowych.

Przegląd najważniejszych form współzawodnictwa w przemyśle ciężkim. Realizacja wskazań VII Plenum KC PZPR i X Plenum CRZZ gwarancją pogłębienia i upowszechnienia wszystkich form współzawodnictwa. (w)

943. PIETRZAKOWSKA J.: **Zastosowanie metody inż. Kowalowa w Zakładach Wytwórczych Urządzeń Telefonicznych.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 17—21.

Doświadczalne badania metod pracy pracowników przez Komisję Metodyczną. Ustalenie przodujących metod pracy. Wzrost wydajności pracy w działach, w których zastosowano metodę inż. Kowalowa. (w)

944. SOBOCIŃSKI A.: **Zaloga współtwórcą przedsięwzięć organizacyjnych w planie na 1953 rok.** Gosp. Górn. 1953, nr 1, str. 13—15.

Konieczność zwoływania narad aktywu kopalni w celu ustalenia środków zabezpieczających wykonanie planu na 1953 r. (w)

945. ★ **(Sto dziesięć) 110 pomysłów racjonalizatorskich w budownictwie.** Warszawa 1952, Wyd. Związkowe CRZZ, s. 340, 4 nrb. Centralna Rada Związków Zawodowych.

Krótkie omówienie rozwoju ruchu racjonalizatorskiego w budownictwie. Opisy wybranych pomysłów racjonalizatorskich z różnych odcinków pracy w budownictwie. Przepisy prawne, dotyczące wynalazczości pracowniczej. (w)

946. SZRAMEK A.: **Jak sprawnie uplatnować Czutkichowou methodu.** Zlepsz. a Wynal. 1953, nr 1, str. 9—10.

Dotychczasowe doświadczenia czechosł. przedsiębiorstw przemysłu lekkiego w stosowaniu metody Czutkicha — podnoszenia wydajności pracy. (c)

947. TORBUS W.: **Więcej troski o ruch racjonalizatorski w naszych szkołach.** Szkoła zaw. 1953, nr 2, str. 8—10.

Konieczność uaktywnienia młodzieży szkół zawodowych na odcinku racjonalizatorstwa i wynalazczości oraz zapewnienia jej przez kierownictwo szkół większej opieki i pomocy. (w)

948. WALASZCZYK E.: **Rozwój współzawodnictwa opartego na zobowiązaniach wśród pracowników rad narodowych.** Rada nar. 1953, nr 1, str. 14—16.

Osiągnięcia i braki współzawodnictwa w świetle zobowiązań podejmowanych w 1952 r. (w)

949. WEISE F.: **Sozialistischer Wettbewerb in den Binnenhäfen.** Verkehr. 1952, nr 12, str. 377—378.

Autor porusza problem współzawodnictwa pracy wśród pracowników portowych w żegludze wewnętrznej. Opierając się na doświadczeniach portu Wittenberg, wskazuje sposób właściwego zorganizowania tego rodzaju współzawodnictwa. (m)

Zob. poz. 1029, 1085, 1094, 1126, 1160.

PLACE

950. ★ **PASZERSTNIK A.: Zagadnienia prawne wynagrodzenia za pracę robotników i pracowników umysłowych.** Warszawa 1952, Polgos, s. 318, 1 nrb.

Autor omawia zagadnienie prawnego normowania wynagrodzeń za pracę w krajach kapitalistycznych i w ZSRR. Wykazuje wyższość socjalistycznego sy-

stemu wynagradzania za pracę robotników i pracowników umysłowych nad burżuazyjną polityką płac. (w)

951. ★ **PURYSZEW S. P.: Rasczet opłaty truda na uborkie urożaja kombajnami MTS.** Wtoroje pierierobotan-noje izdanje. 1952. Gosstatizdat. PURYSZEW S. P.: **Sbornik rasczetychnych tablic dlia maszynotraktornych stancij.** 1952. Gosstatizdat. Rec. M. TROFIMIW. Wiestn. Statist. 1952, nr 6, str. 90—93.

Omówienie dwóch pożytecznych wydawnictw, zawierających zbiór tablic obrachunkowych, pozwalających sprawnie obliczyć płacę roboczą pracowników MTS. Recenzent przychylnie ocenia obie książki, wskazuje jednak na ich pewne usterki. (g)

952. ★ **System płacy roboczej w przedsiębiorstwie.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 38, 1 nrb. Wydział Szkolenia CRZZ Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 7.

Zadania komisji płac i umów zbiorowych, organizowanych i wybieranych przez ogniwa związkowe. (w)

953. WASILJEW T. **Hutnicy zmierzają do pełnego zakordowania pracy.** Życie gosp. 1953, nr 6, str. 166—169.

Opierając się na analizie dotychczasowych wyników autor nakreśla zadania zakładów hutnictwa żelaza i stali w dziedzinie dalszego rozpowszechniania systemu akordowego. (s)

Zob. poz. 838, 844, 850, 958.

PRAWO PRACY — UMOWY ZBIOROWE

954. DĄBROWSKI J.: **Trudności na tle stosowania przepisów prawa o ochronie macierzyństwa pracownicy.** Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1 str. 26—30.

Autor przedstawia trudności przy przyjmowaniu do pracy kobiet w ciąży i spory, powstające między zakładami pracy a zainteresowanymi pracownicami. Podkreśla konieczność autorytatywnego rozstrzygnięcia wątpliwości, powstających przy interpretowaniu przepisów o ochronie macierzyństwa. (w)

955. **Der Fristlauf bei Kündigungen.** Sozfürsorge. 1953, nr 2, str. 53—55.

Artykuł dyskusyjny, dotyczący wykładni prawa pracy NRD, ze szczególnym pokreśleniem zagadnienia wymówienia pracy. (m)

956. GÖRNER K.: **Vom sozialistischen Arbeitsrecht.** Arbeit. 1953, nr 1 str. 70—75.

W oparciu o podstawowe przepisy radzieckiego prawa pracy autor omawia zagadnienie płac i tryb rozstrzygnięcia spraw pomiędzy pracownikiem a pracodawcą w prawie pracy NRD. (m)

957. HEINIG W.: **Zur Bildung von Arbeitskonfliktkommissionen in den volkseigenen Betrieben.** Arbeit. 1953, nr 1, str. 66—70.

Kompetencje społecznych komisji przy zakładach pracy w NRD, rozstrzygających spory pomiędzy pracownikami a pracodawcą. (m)

958. STRUBE G.: **Über Fragen des Kollektivvertrages und des Lohnes.** Sozfürsorge. 1953, nr 3, str. 67—69.

Omówienie form i zakresu umów zbiorowych w NRD. Autor podkreśla, iż płace zagwarantowane w umowach zbiorowych, będące wynikiem polityki państwa w kierowaniu do zawodu, winny stać się również bodźcem do zwiększania wydajności pracy. (m)

959. ★ **Umowy zakładowe i komisje rozjemcze.** Wyd. Związkowe CRZZ, s. 43, 2 nrb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 8.

Znaczenie zakładowych umów zbiorowych w walce o wykonanie planu przedsiębiorstwa. Treść umów i formy ich zawierania. Rola zakładowych komisji

rozjemczych, ich organizacja oraz zakres i formy działalności. (w)

960. ★ **Ustawodawstwo Pracy.** Wyd. Związkowe CRZZ, s. 39, Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 4.

Omówienie przepisów ustawodawstwa pracy, z którymi styka się w swojej działalności rada zakładowa. (w)

961. VIERTEL G.: **Der Betriebskollektivvertrag 1952 des VEB Stahl — und Walzwerk Riesa.** Arbeit. 1953. nr 1, str. 32—49.

Na podstawie treści umów zbiorowych pracowników zakładów metalurgicznych autor omawia uprawnienia i obowiązki pracownika i pracodawcy. (m)

Zob. poz. 917, 954, 981.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

962. BROJEWSKI M.: **Obliczanie dziennych zasiłków chorobowych na podstawie zarobków tygodniowych, miesięcznych lub dziennych.** Prz. Ubezpiec. społ. 1953, nr 1, str. 11—12. (w)

963. LUCZYŃSKI F.: **Uprawnienia funkcjonariuszów państwowych do zasiłków w przypadku choroby i macierzyństwa.** Prz. Ubezpiec. społ. 1953, nr 1, str. 13—15. (w)

964. ★ **Ochrona zdrowia w zakładzie pracy.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 33, 1 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego. Nr 13.

Omówienie warunków bytowych i środków ochrony zdrowia w zakładach pracy. Organizacja służby zdrowia w przemyśle.

965. STAWOWCZYK S.: **Kontrola wypłat zasiłków w zakładach pracy, których fundusz płac kontroluje bank.** Prz. Ubezpiec. społ. 1953, nr 1, str. 8—10. (w)

966. TURENIEC M.: **Aktyw podstawą pracy związkowej. Rozwijać pracę społecznych komisji socjalno-ubezpieczeniowych przy zarządach okręgowych związków zawodowych.** Prz. Ubezpiec. społ. 1953, nr 1, str. 3—5. (w)

967. WOŹNICZKA F.: **Organizacja i praca Referatu Ubezpieczeniowego w dużym zakładzie pracy w kopalni Barbara-Wyzwolenie.** Prz. Ubezpiec. społ. 1953, nr 1, str. 20—22. (w)

968. ★ **Zadania komisji i delegatów socjalno-ubezpieczeniowych w zakładzie pracy.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 69, 1 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego. Nr 10.

Zadania w zakresie: 1) ubezpieczeń społecznych, 2) kontroli i wpłat składek ubezpieczeniowych, 3) lecznictwa, 4) opieki nad matką i dzieckiem, 5) wczasów pracowniczych. (w)

AKCJA SOCJALNA

969. KANIA B.: **Praca Funduszu Wczasów Pracowniczych w r. 1952 i jej wytyczne na rok bieżący.** Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1, str. 21—25.

Analiza działalności FWP w 1952 r. Wytyczne na rok 1953, zapewniające masom pracującym odpowiednie warunki odpoczynku. Z referatu wygłoszonego na krajowej naradzie FWP w Kudowie w 15—17.XI.1952 r. (w)

Zob. poz. 968.

ZWIĄZKI ZAWODOWE

970. DUDZIŃSKI W.: **Nauki XIX Zjazdu KPZR dla polskich związków zawodowych.** Prz. związk. 1953, nr 1, str. 9—12.

Autor podkreśla konieczność wykorzystania w pełni wskazań XIX Zjazdu w pracy politycznej i organizacyjnej związków zaw. Wskazuje na konkretne przykłady poszczególnych zadań organizacji związkowych. (w)

971. ŁAPICKI E.: **O sytuacji w amerykańskim ruchu związkowym.** Nowe Czasy 1953, nr 6, str. 8—14.

Artykuł przedstawia usiłowania monopolu amerykańskich, zmierzające do podporządkowania sobie związków zawodowych. Podaje ciekawe informacje o położeniu klasy robotniczej w St. Zjedn. i o nasileniu ruchu strajkowego. (g)

972. ★ **Masowe prace polityczno-wychowawcze i oświatowe.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 50, 2 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 19.

Sposoby organizowania prac polityczno-wychowawczych przez związki zawodowe i aktyw PZPR w zakładach pracy, domach kultury i w świetlicach. (w)

973. ★ **Organizacja pracy związkowej i narady wytwórcze.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 20, 2 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 3. (w)

974. ★ **Organizacja związkowa w walce o realizację planu i obniżenie kosztów własnych.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 45, 2 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 6. (w)

Broszura w popularnej formie omawia plan przemysłowo-finansowy przedsiębiorstwa. Wskazuje na rolę związków zawodowych w realizacji planów gospodarczych. (w)

975. ★ **Planowanie, budżetowanie, składka członkowska i sprawozdawczość organizacji związkowej w zakładzie pracy.** Warszawa, 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 37, 1 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 13. (w)

976. RINKE R.: **Über die Bedeutung der Betriebsseminare.** Arbeit. 1953, nr 1, str. 19—24.

Autor omawia rolę związków zawodowych w budowie socjalizmu w NRD. Zwraca szczególną uwagę na szkolenie kadr aktywistów związkowych. (m)

977. ★ **Rola i zadania mężów zaufania.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 23, Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 14. (w)

978. ROMANOW F.: **Związki zawodowe w okresie interwencji zbrojnej państw obcych i wojny domowej.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 154, 2 nlb. (!)

Broszura przedstawia ogromny wkład radzieckich związków zawodowych w dzieło rozgromienia białogwardzistów i interwentów. Autor wskazuje na rolę zw. zawodowych we wszystkich najważniejszych poczynaniach partii i rządu radzieckiego. W zakończeniu podkreślone jest znaczenie pomocy międzynarodowego proletariatu dla Kraju Rad w tym okresie, oraz przedstawione są formy tej pomocy. (ch)

979. ★ **Struktura Związków Zawodowych.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 30, 1 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 2. (w)

980. ★ **Wskazówki organizacyjne i metodyczne dla kierowników i wykładowców związkowych kursów masowego szkolenia.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 54, 2 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego.

Broszura omawia sposoby organizowania szkoleń masowego ilustrując je konkretnymi przykładami. Zawiera wskazówki metodyczne, dot. poszczególnych tematów szkolenia masowego. (w)

981. ★ **Zadania Związków Zawodowych w dziedzinie lecznictwa i wczasów profilaktycznych.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 37, 1 nlb. Wydział Szkolenia CRZZ. Biblioteka Szkolenia Związkowego nr 16.

Broszura omawia zadania i osiągnięcia służby zdrowia oraz rodzaje świadczeń leczniczych. Rola zw. zaw. w dziedzinie lecznictwa. (w)

Zob. poz. 686, 965, 968.

XIII P R Z E M Y S Ł

ZAGADNIENIA OGÓLNE

982. ARAKIELJAN A.: **Ob osnownych putjach tiechniczekowo progiressa w period pieriechoda ot socjalizma k komunizmu.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 30—44.

Główne drogi postępu technicznego w okresie przechodzenia od socjalizmu do komunizmu. Autor omawia kompleksową mechanizację pracy, automatyzację produkcji przemysłowej, chemizację i elektryfikację gospodarki narodowej — jako podstawowe elementy budowy materialnej bazy produkcyjnej komunizmu. Zwraca przy tym uwagę na ich wzajemną zależność. Przytacza dane, obrazujące dotychczasowe osiągnięcia ZSRR w tej dziedzinie. (s)

983. AUGUSTOWSKI Z.: **Ceny środków produkcji.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 42—47.

Artykuł dyskusyjny. Autor formułuje zasady według których powinny być ustalane ceny środków produkcji. Wytwarzanych w sektorze socjalistycznym. Analizuje uchwałę rządu z lipca 1952 r., ustalającą ceny środków produkcji i wykazuje zgodność jej założeń z wysuniętymi przez siebie zasadami. (g)

984. BIAŁEK H.: **Uwagi na temat kształcenia kadr dla normowania pracy.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 27—30.

Znaczenie technicznego normowania pracy i konieczność zaznajomienia z jego zasadami personelu inż.-techn. zakładów przem. Potrzeba dostosowania układu podręcznika o technicznym normowaniu pracy oraz programu wykładów na kursach do bieżących potrzeb praktycznych. Popularyzacja prasy fachowej jako jeden ze skutecznych środków podnoszenia kwalifikacji kadr. (w)

985. GUZEK S.: **Rola majstra w socjalistycznym przemyśle.** Prz. związk. 1953, nr 1, str. 17—22.

Zadania i rola majstra w walce o plan. Zapewnienie majstrom należytej opieki przez organizację związkową. (w)

986. HIMMEL B.: **O niektórych przyczynach tworzenia się nadmiernych zapasów materiałowych.** Życie gosp. 1953, nr 4, str. 102—106.

Autor analizuje przyczyny (pośrednie i bezpośrednie) powstawania nadmiernych zapasów w przedsiębiorstwach przemysłowych. Wskazuje na konieczność dalszego usprawniania metodologii planowania zaopatrzenia, w szczególności zaś na potrzebę walki ze spóźnieniami w opracowywaniu planów szczegółowych. (s)

987. HIMMEL B.: **Wzmóc mobilizację rezerw wewnętrznych w gospodarce zapasami materiałowymi.** Życie gosp. 1953, nr 2, str. 38—41.

Walka z ponadnormatywnymi zapasami. Autor na konkretnych przykładach dowodzi konieczności zwalczania istotnych przyczyn powstawania tych zapasów. (s)

988. ★ KRYGIER K., WITKOWSKI H.: **Gospodarka materiałowa w przemyśle.** Warszawa 1952, Polgos, s. 462, 1 nlb.

Książka zawiera wszechstronne, teoretyczne omówienie zagadnień zaopatrzenia. Stanowi ona cenną lekturę dla zaopatrzeniowców wszystkich gałęzi przemysłu. (w)

989. KRZISTEK F.: **Planowani technického rozwoje.** Plan. Hosp. 1953, nr 1, str. 26—40.

Autor omawia zasady planowania rozwoju technicznego, etapy opracowywania planu i środki jego realizacji. Metoda obliczania ekonomicznej efektywności mechanizacji robót ciężkich i pracochłonnych. (c)

990. ★ **Die Materialversorgung.** Z przedm. H. Rau'a. Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 228. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“. Z. 5.

Zadania przedsiębiorstw zaopatrzenia w planie 5 letnim NRD. Tryb i sposób zaopatrywania w surowce i materiały przedsiębiorstw przemysłu węglowego, maszynowego, elektrotechnicznego, drzewnego i in. Zadania przedsiębiorstw handlowych na odcinku zaopatrzenia w surowce i materiały przedsiębiorstw przemysłowych. (k)

991. OSTROWSKI J.: **O usprawnieniu gospodarki remontowej.** Drob. Wytw. 1953, nr 1, str. 22—23. (w)

992. **Plan — to prawo niezłomne państwa budującego socjalizm.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 3—12.

Omówienie aktualnych zadań przemysłu polskiego w zakresie zapewnienia realizacji planu produkcji na r. 1953. Artykuł, opierając się na doświadczeniach z r. ub., wskazuje m. in. na konieczność i środki wzmoczenia walki o lepsze wykorzystanie mocy produkcyjnych. (s)

Zob. poz. 709, 738, 742, 783, 803, 812—14, 994, 1065.

PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE

993. ★ FIBINGER M.: **Plan technicko - organizacyjnych opatrzeni.** Praha 1953. Prace, s. 76.

Doświadczenia przemysłu czechosłowackiego w zakresie planowania usprawnień organizacyjno-technicznych. Stosowanie doświadczeń radzieckich. Ścisła współzależność planu usprawnień org.-techn. z pozostałymi elementami planu techniczno-przem.-finansowego. (c)

994. GIEREK E.: **Więcej uwagi dla dozoru w przedsiębiorstwach przemysłowych.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 101—113.

Artykuł oświetla ważną rolę dozoru w walce o podniesienie wydajności pracy i realizację planów produkcyjnych. Opierając się na doświadczeniach pracy na terenie woj. stalinogrodzkiego, autor nakreśla zadania w dziedzinie podnoszenia fachuowości i świadomości politycznej dozoru. (s)

995. HAENDEL I.: **Znaczenie analizy działalności gospodarczej przedsiębiorstw przemysłowych.** Życie gosp. 1953, nr 4, str. 99—101.

Analiza działalności gospodarczej jako funkcja zarządzania przedsiębiorstwem. Zadania i zakres analizy oraz jej znaczenie dla prawidłowego planowania. (s)

996. KONSTANTYNOWICZ S.: **Głos w dyskusji o planowaniu i wykonaniu planu obniżenia kosztów własnych.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 47—51.

Autor, na konkretnych przykładach, omawia braki dotychczasowej praktyki sporządzania planów obniżenia kosztów własnych. Wskazuje na konieczność większej koordynacji pracy działów, sporządzających plan techniczno-przemysłowo-finansowy przedsiębiorstwa. Podkreśla konieczność podniesienia kwalifikacji zawodowych służby planowania przemysłu. (g)

997. ★ **Operatiwni planowani wyroby.** Praha 1953. Prumyslowske Wydawatelstvi, s. 228, tabl. 69.

Podstawowe zadania i możliwości usprawnień operatywnego planowania produkcji. Normalizacja form i metod okresowego planowania operatywnego w masowej produkcji seryjnej. Szczególną uwagę autor poświęca operatywnemu planowaniu w warsztatach mechanicznych i montażowych oraz w odlewniach. (c)

998. POLACZEK J.: **O planowaniu przedmiotów nietrwałych.** Gosp. mater. 1953, nr 1, str. 3—6.

- Artykuł dyskusyjny, omawiający z punktu widzenia praktycznego zag. planowania przedmiotów nietrwałych. Autor polemizuje z propozycjami A. Steca i K. Krygiera (Gosp. mater. 1952, nr 8 i nr 10). Przytacza przykłady i wzory zużycia przedmiotów nietrwałych. (w)
999. ★RACHWAŁSKI J.: **Rozrachunek gospodarczy i planowanie w przedsiębiorstwie przemysłowym.** Warszawa 1952. Polgos, s. 92.
Rola rozrachunku gospodarczego w gospodarce socjalistycznej oraz jego rozwój w ZSRR i w Polsce Lud. Formy rozrachunku gospodarczego. Rozrachunek wewnątrzzakładowy i jego planowanie. Książka przeznaczona jest dla pracowników przemysłu oraz studentów wyższych uczelni ekonomicznych. (k)
1000. RUTKOWSKI J., GUIRARD S.: **Tablice kontroli przebiegu planu.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 34—39. (w)
1001. TOMEK B.: **Sestawowani techpromfinplanu — nowy sposób uczestnictwa paracujących w narodochospodarskim planowaniu.** Plan. Hosp. 1953, nr 1, str. 18—26.
Znaczenie wprowadzenia planu techniczno-przemysłowo-finansowego zamiast stosowanej dotychczas w CzSR metody planowania oddolnego. Nowa metoda zapewnia szeroki udział mas pracujących w planowaniu gospodarki narodowej. (c)
1002. ★WINTER E.: **Koszty własne przedsiębiorstwa przemysłowego.** Warszawa 1952. Polgos, s. 195, 1 nłb.
Autor omawia, na tle struktury kosztów własnych w przedsiębiorstwie przemysłowym, sposób ustalania kosztów własnych produkcji, kalkulację i metody analizy kosztów oraz możliwości ich obniżenia. (k)
Zob. poz. 822, 836, 842, 881, 884.
- BUDOWNICTWO — INWESTYCJE**
1003. **Nieukłonno prowadit' w stroitielstwie strozaj-sziz reżim ekonomji.** Stroitieln. Promysl. 1952, nr 12, str. 2—3.
Omówienie typowych przyczyn przekraczania planu nakładów przez organizacje budowlane. Podkreślenie konieczności intensywnej walki o oszczędność w budownictwie oraz wskazówki co do form tej walki. (s)
1004. POUR B.: **Przyprowa inwesticzni czinnosti.** Ekon. a Fin. 1952, nr 9—10, str. 421—436.
Znaczenie dokumentacji inwestycyjnej. Klasyfikacja i definicje pojęć i czynności, związanych z opracowywaniem dokumentacji. Sporządzanie kosztorysów. Tryb zatwierdzania dokumentacji. Kontrola dokumentacji przez Bank Inwestycyjny. (c)
1005. **Przegład dokumentacyjni organizaczi i mechanizaczi budownietwa.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Naukowo-Technicznej. IO MB) 1953, nr 1. Dod. do mies. Prz. budowl., nr 1, str. 39—40. (w)
1006. PUSCHAUER W.: **Planung und Durchführung von Investitionsvorhaben.** Sozfürsorge. 1953, nr 2, str. 39—43.
Popularny wykład na temat planowania, finansowania i kontroli wykonania inwestycji socjalnych w NRD. (m)
1007. STRIELECKIJ N. S., BUDNIKOW P. P., CYTOWICZ N. A.: **Niekotoryje zadaczi stroitielnoj nauki.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR. 1952, nr 11, str. 47—51.
Autorzy omawiają niektóre zadania nauki budownictwa. Wskazują na brak opracowania szeregu zagadnień m. in. w ekonomice budowlanej. Podkreślają konieczność bliższej współpracy z Akad. Nauk ZSRR. (g)
1008. SUPRYNIENKO I.: **Kontrol' Prombanka za stoinostju stroitielstwa.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 53—59.
Znaczenie kontroli bankowej budownictwa. Kontrola kosztów budowy przez Bank Przemysłowy ZSRR. (k)
1009. WAWROWSKY F.: **Rozbor plnieni planu we stawebnictwi.** Staweb. Prum. 1953, nr 1, str. 5—8.
Analiza wykonania planu w budownictwie. Przesłanki i zasady stosowania analizy statystyczno-ekonomicznej w budownictwie. (c)
1010. WENTKOWSKI F.: **O właściwe przygotowanie sprawnej realizacji planu inwestycyjnego na rok 1953.** Inw. i Budown. 1953, nr 1, str. 32—35.
Podstawowe obowiązki inwestorów w pierwszym etapie realizacji planu inwestycyjnego na rok 1953. (w)
1011. WICHTREY E.: **Verstärkte Sparsamkeit in der Bauwirtschaft.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 16—18.
Interpretacja ustawy o obniżeniu kosztów własnych w budownictwie. Przykłady i możliwości ich obniżki. Funkcja kontrolna Banku Inwestycyjnego w NRD. (k)
1012. ★WIMMER M.: **Zprumysljeni bytowe wystawby.** Praha 1952. Prace, s. 186, rys. 286.
Metody unowocześnienia budownictwa mieszkaniowego. Konieczność rozwoju produkcji elementów budowlanych. Możliwości racjonalizacji i automatyzacji procesu produkcyjnego. Nowe materiały budowlane i ich zastosowanie przy fabrykacji elementów. (c)
1013. ZAK S. I.: **Niekotoryje osobiennosti planirowanija potocznowo stroitielstwa.** Stroitieln. Promysl. 1952, nr 12, str. 17—21.
Niektóre cechy szczególne planowania w budownictwie systemem potokowym. Konieczność stosowania specjalnych metod planowania w związku ze stałym wzrostem wydajności pracy w budownictwie systemem potokowym. M. in. autor omawia na konkretnych przykładach metody planowania kosztów własnych i funduszu płac. (s)
Zob. poz. 816—17, 887—91, 945, 1018, 1088, 1201.
- PRZEMYSŁ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH**
1014. POMIANOWSKI M.: **Zagadnienia gospodarki drewnem w budownictwie.** Gosp. mater. 1953, nr 1, str. 17—20.
Konieczność stosowania materiałów zastępczych w celu dalszej oszczędności zużycia drewna. Usprawnianie gospodarki drewnem w budownictwie. Przykłady. (w)
1015. SZONERT K.: **Umowy planowe w zakresie materiałów budowlanych.** Gosp. mater. 1953, nr 2, str. 34—39.
Omówienie przyczyn, dla których nie wprowadzono dotychczas umów planowych w zakresie materiałów budowlanych. Nowe założenia, normujące warunki zawierania tych umów gwarantują m. in. elastyczność dostaw oraz ściślejsze związanie odbiorcy z dystrybutorem. (w)
- GÓRNICTWO**
1016. **Gornaja promyslennost'** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 103—110.
Górnictwo. Znaczenie górnictwa dla gospodarki narodowej ZSRR. Rozwój górnictwa radzieckiego według gałęzi. Górnictwo w krajach demokracji ludowej. Ogólna charakterystyka górnictwa w krajach kapitalistycznych. (s)

1017. LIWSZYC I.: **Z doświadczeń organizacji wewnętrzno-zakładowego rozrachunku.** Gosp. Górn. 1953, nr 1, str. 27—29.
Autor wykazuje podwyższenie ekonomicznych wskaźników pracy górniczej w następstwie wprowadzenia wewnątrzzakładowego rozrachunku gospodarczego. (w)
1018. ODWARKA J.: **Swest welky boj za plnění narodohospodarskeho planu w paten roce 5-letky je hlawni obezanskou povinnosti.** Uhli. 1953, nr 1, str. 1—4.
Krytyczna ocena sytuacji w górnictwie Czeskiej Republiki Ludowej w r. 1952 na polu realizacji planów: produkcyjnego i inwestycyjnego. Zadania górnictwa w ostatnim roku pięciolatki. (c)
1019. **Przegląd dokumentacyjny górnictwa.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Górnictwa) 1953, nr 1. Dod. do mies. Prz. gór. 1953, nr 1. (w)
1020. SZCZUROWSKI A.: **Dostosowanie systemów eksploatacji do mechanizacji w polskich kopalniach węgla.** Prz. gór. 1953, nr 1, str. 1—7.
Streszczenie referatów, wygłoszonych na naradzie naukowej zwołanej przez Komitet Górniczy PAN (Stalinogród 18 i 19 grudnia 1952). Uchwalone wnioski w zakresie dostosowania systemów eksploatacji do mechanizacji w kopalniach węgla. (w)
- Zob. 1037.

ENERGETYKA

1021. BRAUNER J.: **Wysledky prace energetiku za r. 1952 a ukoly w roce 1953.** Energetika. 1953, nr 1, str. 1—3.
Podsumowanie i krytyczna ocena wyników działalności przemysłu energetycznego w r. 1952. Omówienie zadań, stojących przed czechosłowacką energetyką w r. 1953. (c)
1022. JASZCZUK B.: **Elektryfikacja w Polsce Ludowej.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 71—80.
Znaczenie elektryfikacji jako najnowocześniejszej bazy technicznej przemysłu socjalistycznego i podstawy rozwoju sił wytwórczych. Przegląd dotychczasowych osiągnięć elektryfikacji w Polsce Lud. Omówienie głównych wytycznych programu elektryfikacji kraju na okres do r. 1960. (s)
1023. KOPEC L.: **Jak wedouci kontroluje a analysuje energeticky podnik.** Energetika. 1953, nr 1, str. 3—5.
Możliwości i środki kontroli w przedsiębiorstwie energetycznym. Metody kontroli prawnej, technicznej i ekonomicznej. Szczegółowy opis systemu wskaźników ekonomicznych, stosowanych w energetyce. (c)
1024. WINTIER A. W., MARKIN A. B.: **Itogi i pier-spiektivy razwija sowietskoj eniergetiki.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR. 1952, nr 11, str. 11—34.
Autorzy szczegółowo omawiają wspaniały rozwój energetyki w ZSRR w ramach stalinowskich pięciolatek, przeciwstawiając go militaryzacji i zastojowi przemysłu energetycznego w krajach kapitalistycznych. Przedstawiają perspektywy rozwojowe energetyki w piątym planie pięcioletnim podkreślając równomierną rozbudowę elektrowni wodnych i cieplnych. Wskazują na związane z tym zadania pracowników nauki. (g)

Zob. 1037.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

1025. GOSZCZ K.: **Planowanie wewnątrzzakładowe w Zakładach Azotowych im. Pawła Findera w Chorzowie.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 2—11.
Omówienie metodyki, doświadczeń i wyników prac badawczych Zakładu Przem. Chem. Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu w zakresie planowania wewnątrzzakładowego. (w)
1026. POTUZAK K.: **Przed nastupem do posledniho roku pietiletky.** Paliwa. 1953, nr 1, str. 1—5.
Czechosłowackie gazownictwo i jego rozwój w planie 5-letnim. Działalność inwestycyjna. Zmiany organizacyjne. Zadania i perspektywy dalszego rozwoju w drugim planie 5-letnim. (c)
1027. **Przegląd dokumentacyjny chemii.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Placówek Naukowo-Badawczych MPChem.). 1953, nr 1. Dod. do mies. Przem. chem. 1953, nr 1. (w)
1028. RICKELEN D.: **Zur Rekonstruktion der chemischen Industrie.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 9.
Wypowiedź ministra przemysłu chemicznego NRD na temat możliwości rozbudowy przemysłu chemicznego. (m)
1029. WILLIM H.: **Współpraca inteligencji technicznej z robotnikami w przemyśle chemicznym.** Prz. związk. 1953, nr 1, str. 22—24.
Omówienie współpracy inteligencji technicznej z robotnikami w przemyśle chemicznym NRD. (w)
- Zob. 1037.

PRZEMYSŁ CIĘŻKI

1030. HERCZEG F.: **Główne zadania węgierskiego hutnictwa żelaza.** Życie gosp. 1953, nr 3, str. 87—89.
Znaczenie hutnictwa żelaznego w węgierskim planie pięcioletnim. Główne wytyczne jego rozwoju. (s)
1031. JEDRYCH K.: **Planowanie w centralnych biurach konstrukcji maszyn i urządzeń.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 18—24.
Autor wskazuje na poważne braki dotychczasowego systemu planowania. Omawia pewne, przez siebie wysunięte, projekty sporządzania ilościowych, wartościowych i technicznych planów produkcji centralnych biur konstrukcji maszyn i urządzeń. (g)
1032. KANAFOJSKI C.: **Ulepszyć produkcję maszyn rolniczych.** Nowe Roln. 1953, nr 1, str. 12—15.
Podniesienie jakości maszyn rolniczych. Szkolenie obsługi technicznej. Rozwój krajowej produkcji nowych typów maszyn i narzędzi jako warunek dalszego podniesienia poziomu rolnictwa w Polsce. (w)
1033. ★ **Der Maschinenbau.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 168. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“. Z. 7.
W publikacji omówione są zagadnienia rozrachunku gospodarczego i wzrostu wydajności pracy w przemyśle budowy maszyn w NRD oraz rozwój tego przemysłu w planie 5-letnim. (k)
1034. ★ MAYRE L.: **Dyspozytorski system kierowania produkcją w przemyśle hutniczym.** Warszawa 1952. Polgos, s. 98, 2 nłb.
Autor, w oparciu o doświadczenia ZSRR i polskie, omawia zadania i organizację służby dyspozytorskiej w hutnictwie żelaza. Podkreśla znaczenie systemu dyspozytorskiego jako przodującej metody socjalistycznego kierowania produkcją w większych zakładach przemysłowych. (w)
1035. **Przegląd dokumentacyjny hutnictwa.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Instytutów Ministerstwa Hutnictwa). 1953, nr 1. Dod. do mies. Hutnik. 1953, nr 1. (w)
1036. ★ RIABINKIJ B. J.: **Planowanie w hucie żelaza.** Tłum. z ros. Warszawa. 1952. Polgos, s. 438. Rec.: J. M. Książka o planowaniu produkcji dla techników i ekonomistów. Rachunkowość. 1953, nr 1, str. 50—51.
Pozytywna ocena książki. Recenzent stwierdza, że ze względu na swą wagę ta obszerna publikacja o podstawach i metodach planowania w hutach jest pożyteczną ceną zarówno dla szkolnictwa, jak i dla praktyków w ich pracy samokształceniowej. Zwraca specjalną uwagę na rozdział „Planowanie kosztów własnych produkcji“ przytaczając z niego wyjątki. (—)

1037. ★ **Die Schwerindustrie.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 171. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“. Z. 6.

W publikacji przedstawiony jest rozwój przemysłu ciężkiego (węglowego i metalurgii) oraz energetyki i przemysłu chemicznego w planie 5-letnim NRD. Na tym tle omówiono zadania związków zawodowych, zagadnienie podnoszenia kwalifikacji robotników, zagadnienie zaopatrzenia przedsiębiorstw przemysłowych w surowce i materiały. Podkreślono znaczenie prac naukowo-badawczych. (k)

Zob. 937, 942.

PRZEMYSŁ LEKKI

1038. **DOWGIELEWICZ S.: O działalności Centralnego Naukowo-Badawczego Instytutu Włókien Łykowych (CNIWL) w Moskwie.** Przem. włókien. 1953, nr 1, str. 3—8.

Charakterystyka naukowej działalności CNIWL. Znaczenie ekonomiczne właściwego przygotowania produkcji i należytej organizacji kontroli surowca. Badania nad modernizacją parku maszynowego. (w)

1039. **BORYS Z.: Czynniki obniżania kosztów własnych w przemyśle odzieżowym.** Odzież. 1953, nr 2, str. 41—43. (w)

1040. ★ **FREIBERGER R. R.: Technicko-hospodarske planowani w zavodech textilniho a odevniho prumyslu.** Praha 1952. Prumyslwe Wydawatelstvi, s. 212 tabl. 21.

Zasady planowania techniczno-ekonomicznego w czechosł. przedsiębiorstwach przemyślu włókienniczego i odzieżowego. Planowanie wewnątrzzakładowe. Plan produkcyjny. Plan wykorzystania możliwości produkcyjnych zakładu. Etapy sporządzania techniczno-organizacyjnego planu przedsiębiorstwa. (c)

1041. **HORTYŃSKI S.: Nowe zadania przemysłu włókien łykowych.** Życie gosp. 1953, nr 3, str. 71—73.

Artykuł omawia metody walki o wzrost wydajności pracy oraz o oszczędność zużycia surowców w związku z przewidzianym w planie na 1953 r. wzrostem produkcji asortymentów pakulanych. (s)

1042. **I. N.: Krizis tiekstilnoj promyslennosti kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1952, nr 12, str. 21—28.

Obszerne omówienie kryzysu przemysłu tekstylnego w krajach kapitalistycznych. Autor wskazuje, że przyczyną kryzysu tkwią w militaryzacji gospodarki narodowej, pogłębiającej pauperyzację mas pracujących. Podkreśla zaostrzenie się walki konkurencyjnej na światowym rynku kapitalistycznym. (g)

1043. **JÓZWIAK A.: Z zadań włókiennictwa polskiego w związku z XIX Zjazdem KPZR.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 6—9.

Autor omawia braki w pracy przemysłu włókienniczego i podkreśla konieczność pełnego wykorzystania doświadczeń radzieckich. Wskazuje na znaczenie podniesienia jakości produkcji drogą całkowitego wykorzystania istniejących mocy produkcyjnych. (g)

1044. **KASZUBA Z., JURYSKI B., PRELIŃSKI S.: Zadania przemysłów skórzanych w 4 roku Planu 6-letniego.** Przem. skór. 1953, nr 1, str. 2—7.

Walka o oszczędność surowca i o podniesienie jakości produkowanych wyrobów. Mechanizacja procesów pracochłonnych. Konieczność pełnego zastosowania systemu planowania wewnątrzzakładowego oraz rozszerzania asortymentu produkowanych wyrobów. Potrzeba szerszej popularyzacji ruchu racjonalizatorskiego. (w)

1045. **KAZANECKI J.: Planowanie wewnątrzzakładowe w zakładzie dziewiarskim.** Odzież. 1953, nr 2, str. 36—37.

Konieczność usprawnienia planowania wewnątrzzakładowego i umocnienia zasad rozrachunku gospodarczego w zakładach dziewiarskich. (w)

1046. ★ **LIBERMANN A. M.: Organizacja wewnątrzzakładowego rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach przemysłu bawełnianego.** Tłum. z ros. Warszawa 1952, Polgos, s. 210, 6 nlb.

Autor, omawiając organizację wewnątrzzakładowego rozrachunku gosp., zajmuje się zagadnieniami: metodologii planowania, analizy wyników działalności przedsiębiorstwa oraz organizacji produkcji. (k)

1047. **LIBISZOWSKI S., MUSIAŁ L.: Uplynnianie remanentów branży papierniczej.** Gosp. mater. 1953, nr 1, str. 20—23.

Osiągnięcia i doświadczenia branży papierniczej w akcji upływniania remanentów. Rozprowadzanie remanentów. (w)

1048. **PALLA W.: Walka o podniesienie jakości w roku 1953 naczelnym zagadnieniem przemysłu obuwniczego.** Prz. skór. 1953, nr 1, str. 17—20. (w)

1049. **Przegląd bibliograficzny papiernictwa.** (Oprac. przez Działowy Ośrodek Dokumentacji Papiernictwa i Celulozownictwa). 1953, nr 1—2. Dod. do mies. Prz. Papiern. 1953, nr 1. (w)

1050. **Przegląd dokumentacyjny przemysłu skórzanego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Naukowo-Technicznej Instytutu Przemysłu Skórzanego). 1953, nr 1—2. Dod. do mies. Prz. skór. 1953, nr 1. (w)

1051. **Przegląd dokumentacyjny włókiennictwa.** (Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej I. W.). 1953, nr 1, Dod. do mies. Przem. włókien. 1953, nr 1 (w)

Zob. poz. 938, 946, 1198, 1200, 1215.

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

1052. **BRDON Z.: Znaczenie normalizacji w przemyśle mięsnym.** Gosp. mięsna. 1953, nr 1, str. 17—19.

Zagadnienie normalizacji surowców, procesów produkcyjnych i urządzeń w przemyśle mięsnym. Gospodarcze znaczenie normalizacji. (w)

1053. **BUJAK T.: Podział procesu produkcyjnego dla celów technicznego normowania pracy w przemyśle rolno-spożywczym.** Ekon. Org. Pracy. 1953, nr 1, str. 30—34.

Ustalenie przebiegu i technicznych norm pracy. Operacja ciągła i cykliczna. Schemat podziału procesu produkcyjnego. (w)

1054. **GASSANOW M. G.: Wsiemierno razwivat' wnutrizawodskij chozraszczet.** Rybn. Choz. 1952, nr 12, str. 20—22.

Autor omawia błędy i niedociągnięcia w organizacji rozrachunku wewnątrzzakładowego w przedsiębiorstwach przemysłu rybnego ZSRR. (s)

1055. **KOZAK L.: Na etapie Planu 6-letniego.** Przem. rolny, nr 1, str. 30—31.

Odbudowa przemysłu tytoniowego w l. 1945—49. Wzrost i podniesienie jakości produkcji przemysłu tytoniowego w l. 1949—1952. Wskazanie zadań w zakresie polepszenia uprawy i jakości produkcji tytoniu w r. 1953. (w)

1056. **Na wysokom urownje prowlesti podgotowku promyslennosti k rabotu w 1953 godu.** Mołocz. Promyszl. 1952, nr 12, str. 1—4.

Omówienie warunków wykonania nowego planu pięcioletniego przez przedsiębiorstwa przemysłu mleczarskiego. Podkreślenie znaczenia racjonalnego wykorzystania parku maszynowego dla obniżenia kosztów własnych produkcji. (g)

1057. **Przegląd dokumentacyjny przemysłu rolnego i spożywczego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Głównego Instytutu Przemysłu Rolnego i Spoż.) 1953, nr 1. Dod. do mies. Przem. rolny. 1953, nr 1, str. 37—40. (w)

1058. **Wykonanie uchwał XIX Zjazdu KPZR w przemyśle mięsnym ZSRR.** Gosp. mięsna. 1953, nr 1, str. 29—31.

Wzrost produkcji mięsa i przetworów mięsnych przewidziany w okresie pięciolecia. Znaczenie mechanizacji i automatyzacji procesów technologicznych, unowocześnienia metod pracy w przetwórnictwie, podniesienia kwalifikacji kadr, zmniejszenia kosztów własnych produkcji. (w)

1059. **ZAWADZKI W.: Mechanizacja i wykorzystanie rezerw.** Prz. mlecz. 1953, nr 1, str. 1—5.

Autor podsumowuje wyniki pracy przemysłu mleczarskiego w 1952 r., uwzględniając zagadnienia inwestycyjne. Wskazuje na konieczność dalszej mechanizacji i wykorzystania rezerw produkcyjnych. (w)

1060. **ZAWADZKI W.: Niektóre zadania stojące przed przemysłem mięsno-mleczarskim w 1953 r.** Przem. rolny. 1953, nr 1, str. 1—2.

Wykorzystanie i ujawnianie ukrytych rezerw w zakładach mięsnych, w Centr. Zarz. Przem. Mlecz.,

w przemyśle rybnym i w drobiarstwie umożliwi przekroczenie rocznego planu produkcji i da ponadplanową akumulację. (w)

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

1061. **ANDRÄ: Aufgaben der Bezirke und Kreise zur Entfaltung der volkseigenen örtlichen Industrie.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 5.

Podsumowanie osiągnięć przemysłu regionalnego NRD w l. 1951—1952. Omówienie zadań na r. 1953. (m)

1062. **ERTE: Rytmiczność pracy zapewnia wykonanie planu.** Drebn. Wytw. 1953, nr 1, str. 14—16. (w)

1063. **PERYT A.: Zbliżyć produkcję drobnej wytwórczości do nabywey.** Życie gosp. 1953, nr 5, str. 137—139.

Główne niedociągnięcia drobnej wytwórczości pod względem jakości i asortymentu produkcji. Środki zmierzające do usprawnienia zaopatrzenia ludności. (s)

1064. **RÓŻYCKI L.: Śmielej sięgajmy po nowe surowce odpadowe i wtórne.** Drob. Wytw. 1953, nr 1, str. 6—8.

Konieczność zużytkowania surowców wtórnych i odpadków z produkcji własnej oraz wyszukiwania nowych, zastępczych surowców. (w)

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1065. **BOCHEŃSKI T.: Współpraca rad narodowych z naukowcami.** Rada nar. 1953, nr 3, str. 9—12.

Omówienie możliwości ściślejszej współpracy terenowych organów władzy państwowej z naukowcami w zakresie podnoszenia wiedzy rolniczej, zagospodarowywania nowych terenów, wprowadzania nowych metod realizacji planów produkcyjnych. (w)

1066. **CHANKOWSKI A.: Krach legendy o dobrobycie fermerów amerykańskich.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 31, 1 nlb.

Broszura obrazuje kryzys nadprodukcji w rolnictwie St. Zjedn., koncentrację produkcji w rolnictwie, zadłużenie drobnych i średnich fermerów i na tym tle charakteryzuje ich pogarszające się położenie ekonomiczne. Przedstawia ucieczkę fermerów ze wsi do miast, ponadto omawia zamaskowane formy niewolnictwa w St. Zjedn. (ch)

1067. **DOBRKA Z.: Problem rolny w krajach gospodarczo zacofanych.** Sprawy międzynarod. 1953, nr 1, str. 64—80.

Autorka przedstawia krytyczną sytuację rolnictwa w zacofanych krajach kapitalizmu, brak możliwości rozwoju rolnictwa i jego upadek, wywołany przez rosnący wyzysk monopolistyczny. (s)

1068. **Die Entwicklung der landwirtschaftlichen Produktion in den kapitalistischen Länder nach dem Kriege.** Statist. Praxis. 1953, nr 1, str. nlb.

Dane, dot. poziomu produkcji rolnej państw kapitalistycznych w okresie powojennym. W tekście zamieszczone są tablice, obrazujące spadek tej produkcji. (m)

1069. **IGNAR S.: Kwestia rolna w Polsce kapitalistycznej.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 169. Rec. M. JAGIELSKI. Ekonomista. 1952, nr 4, str. 299—309.

Obszerne omówienie wartościowej pracy, w której autor przedstawia degradację gospodarstwa wsi polskiej w okresie międzywojennym. Recenzent podkreśla liczne zalety książki, wskazuje jednak na pewne braki o charakterze teoretycznym. (g)

1070. **KOSTIAKOW A. N.: Pierspektiwy mielioracji w piątej piatiletce.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR. 1952, nr 11, str. 52—64.

Autor omawia program prac melioracyjnych w piątej piatiletce jako część wielkiego stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody. Rozpatruje planowany rozwój systemu zraszającego i jego związek z wielkimi budowlami komunizmu. (g)

1071. **KOTIATKO J.: Upadek ziemiedelstwa.** Praha 1953. Oswieta, s. 60.

Praca znanego czeskiego ekonomisty na temat upadku gospodarki rolnej w St. Zjedn., Francji i Włoszech. Autor konfrontuje rozmach rolnictwa ZSRR oraz krajów dem. lud. z zastojem i degradacją produkcji rolnej w krajach kapitalistycznych. (c)

1072. **KUWSZINOW I.: Woprosy oroszajemowo ziemledielja w piątej piatiletce.** Socjalist. sielsk. Choz. 1952, nr 12, str. 3—12.

Przegląd zagadnień gospodarki rolnej, opartej na systemie zraszania pól. Perspektywy rozwoju rolnictwa radzieckiego dzięki rozbudowie systemu irygacyjnego. Zagadnienie wysokiej pracochłonności uprawy przy stosowaniu irygacji. Problem ten rozwiązuje mechanizacja. (s)

1073. **Die Landwirtschaft und der Wirtschaftsplan.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 231. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“, Z. 10.

Rozwój stacji maszynowo-tractorowych, państwowych gospodarstw rolnych, spółdzielni produkcyjnych i gospodarstw indywidualnych w planie 5-letnim w NRD. (k)

1074. **LENIN W., STALIN J.: O socjalistycznej przebudowie wsi.** Warszawa 1952. KiW, s. 540.

Przemówienia i prace Lenina i Stalina, dot. stonku do chłopstwa, konieczności i dróg socjalistycznej przebudowy wsi, a wygłoszone lub napisane po zwycięstwie Rewolucji Październikowej. Ogółem zbiór zawiera 8 przemówień i prac Lenina oraz 34 przemówienia i prace Stalina, poświęcone tym zagadnieniom. (ch)

1075. ★ **Polityka agrarna.** Praca zbiorowa pod red. F. Stolińskiego. Warszawa 1950. Instytut Ekonomiki Rolnej, s. II, 118. (Masz. pow.). Prace Instytutu Ekonomiki Rolnej nr 3. Konspekt wykładów na wyższych uczelniach rolniczych i wydziałach rolnych innych wyższych uczelni.
Geneza kwestii rolnej w zaraniu ustroju kapitalistycznego. Kwestia rolna w rozwiniętym kapitalizmie, w okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu. Polityka agrarna dyktatury proletariatu. (w)
1076. **Rost proizvodstva sielskochozjajstwiennoj produkcji w piątoj piatiletkie.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 12, str. 4—5.
Zadania stojące przed rolnictwem ZSRR w dziedzinie zwiększenia produkcji rolnej w piątej pięciolatce w świetle cyfr. (g)
1077. ROSTOWCEW M. I.: **Razwitijsi sielskowo chozjajstwa Estonskoj SSR w swjazi s priobrazowanjem prirody.** Izw. Akad. Nauk SSSR, sier, gieogr. 1952, nr 6, str. 24—30.
Autor omawia rozwój gospodarki rolnej Estońskiej Republiki Radzieckiej w związku z przeobrażaniem przyrody. Podkreśla duże możliwości dalszego rozwoju produkcji rolnej i hodowli. Wskazuje na konieczność podjęcia uprawy nowych kultur rolnych. (g)
1078. RYMAR' P.: **K niekotorym itogam wwiedienja dieniezoj opłaty za orositielnuju wodu.** Socjalist. sielsk. Choz. 1952, nr 12, str. 53—59.
Autor wykazuje dodatni wpływ wprowadzenia w ZSRR systemu opłat pieniężnych za wodę do zraszania pól na racjonalność gospodarki kołchozów i na rozbudowę techniczną urządzeń irygacyjnych. Wskazuje przy tym na możliwości usprawnień w wykorzystaniu sum pochodzących z opłat za wodę. (s)
1079. SABIJELEW B.: **Powyszenie urożajności — gławna zadacza w ziemielielji.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 12, str. 1—3.
Na tle zadań nowej pięciolatki autor omawia sposoby zwiększenia urodzajności w rolnictwie ZSRR. Zaznacza, że podniesienie urodzajności jest głównym czynnikiem, umożliwiającym wykonanie planu pięcioletniego w zakresie produkcji rolnej. Szczególnie podkreśla znaczenie stacji maszynowo-tractorowych. (g)
1080. SIENNICKI L.: **Przyczynki do oceny sytuacji rolnictwa we Francji.** Życie gosp. 1953, nr 7, str. 216—217.
Na podstawie analizy oficjalnych danych autor wykazuje pogłębiający się upadek rolnictwa francuskiego, przyspieszony przez plan Marshalla. Dość jest też materiału, ilustrującego rosnący wyzysk drobnego i średniego chłopstwa we Francji. (s)
1081. **Socjalistyczeskije sielskoje chozjajstwo na nowom moszcznom podjomie.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 11, str. 4—8.
Osiągnięcia socjalistycznego rolnictwa ZSRR w zakresie wzrostu produkcji i towarowości w okresie po drugiej wojnie światowej. Szczegółowe omówienie planowanego rozwoju poszczególnych dziedzin produkcji rolnej w piątej pięciolatce. Podkreślenie konieczności ulepszenia przez państwowe organy gospodarcze metod kicrowania kołchozami. (g)
1082. ★ **SZENBERG A.: Reforma rolna PKWN.** Warszawa 1953. Instytut Ekonomiki Rolnej, s. 55, I nrb. Materiały do Studiowania Polityki Agrarnej. Seria: Socjalistyczna Przebudowa Wsi Polskiej.
Podstawowe założenia reformy rolnej, przeprowadzonej dekretem PKWN z dn. 6. VIII. 1944 r. Likwidacja obszarnictwa. Znaczenie sojuszu robotniczo-chłopskiego. Możliwości rozwojowe socjalistycznej przebudowy wsi. (w)
1083. **Die westdeutsche Landwirtschaft unter dem Druck des Finanzkapitals.** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 15/16, s. 16.
W publikacji zostało naukowo zanalizowane zagadnienie podporządkowania rolnictwa Niemiec Zach. kapitałowi finansowemu. Omówiono m. in. strukturę rolnictwa, strukturę majątku trwałego rolnictwa, stopień zadłużenia i pauperyzacji rolnictwa Niemiec Zach. Wywody poparte są materiałem liczbowym. (k)
1084. ★ **Wież w liczbach w Polsce kapitalistycznej i w Polsce Ludowej.** Warszawa 1952. Wyd. 2. PWRiL, Instytut Ekonomiki Rolnej. Rec. S. KUZIŃSKI, Ekonomista. 1952, nr 4, str. 286—298.
Recenzent podkreśla doniosłe znaczenie polityczne i naukowe pracy, która zawiera porównanie sytuacji gospodarczej wsi w latach międzywojennych i obecnie. Wskazuje na liczne zalety książki, jak właściwe grupowanie danych, dobre omówienia. Stwierdza też pewne błędy pracy. (g)
- Zob. poz. 738, 775, 784, 900, 910, 1152, 1158.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

1085. ★ **Uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 1952 roku.** W sprawie nadawania odznaczeń za osiągnięcia produkcyjne w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, Spółdzielniach Produkcyjnych i Państwowych Ośrodkach Rolnych. Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 27. Centralna Rada Związków Zawodowych. (w)

SPÓŁDZIELNIE PRODUKCYJNE

1086. BODRIN W.: **Kratkosroczyj kredyt — na kapitalnyje zatraty w kołchozach.** Kołchozn. Proizw. 1952, nr 12, str. 51.

Popularne omówienie nowych sposobów uzyskiwania przez kołchozy krótkoterminowego kredytu na pokrycie kosztów kapitalnych nakładów. (g)

1087. BRZOZA A.: **Ważne ogniwo w walce o spółdzielczość produkcyjną.** Nowe Roln. 1953, nr 1, str. 3—11.

Analiza rozwoju spółdzielni produkcyjnych. Rola Spółdzielni „niższych typów“ w pozyskiwaniu szeregów mas chłopskich dla gospodarki zespolowej. Zadania POM. (w)

1088. GENIUSZ J.: **Udział rad narodowych woj. białostockiego w wykonaniu inwestycji budowlanych w spółdzielniach produkcyjnych.** Rada nar. 1953, nr 1, str. 11—12. (w)

1089. JEZIEŃSKI Z.: **O niektórych zagadnieniach rozwoju własności społecznej w spółdzielniach produkcyjnych.** Ekonomista. 1952, nr 4, str. 70—88.

Artykuł jest próbą scharakteryzowania niektórych zagadnień rozwoju własności spółdzielczej. Na konkretnych przykładach spółdzielni produkcyjnych pow. obornickiego autor wykazuje wzrost wewnętrznej akumulacji spółdzielni w wyniku zwiększenia wkładu pracy ich członków. Przeprowadzona analiza wykazuje zdecydowaną wyższość ekonomiczną socjalistycznej gospodarki rolnej. (g)

1090. KOWALSKI J.: **Perspektywiczny plan gospodarczy spółdzielni produkcyjnej w Turostowie.** Życie gosp. 1953, nr 2, str. 42—44.

Omówienie pomyślnych rezultatów współpracy naukowców z praktykami przy sporządzaniu planu w jednej z wzorowych spółdzielni prod. (s)

1091. KOZAK W.: **Intensyfikacja produkcji rolnej w spółdzielniach produkcyjnych.** Życie gosp. 1953, nr 6, str. 169—172.

Autor omawia metody zapewniania dalszego wzrostu towarowości gospodarki zespolowej w spółdzielniach produkcyjnych. (s)

1092. KRAJEW M.: **Stalinskaja teorja kolektiwizacji sielskowo chozajstwa.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 89—102.
Wykład poświęcony stalinskiej teorii kolektywizacji rolnictwa. Szczegółowo omawia autor zagadnienie kolchozów jako typu gospodarki, zag. form budownictwa kolchozowego, znaczenie ośrodków maszynowych, a także kwestię dróg podnoszenia własności kolchozowej do ogólnonarodowej przy przechodzeniu od socjalizmu do komunizmu. (s)
1093. KULAGIN M.: **Torzestwo Stalinskowo kolchozowo stroja.** Kolchozn. Proizw. 1952, nr 11, str. 9—14.
Lenin i Stalin jako twórcy teorii kolektywizacji. Autor omawia rozwój rolnictwa kolchozowego i podkreśla znaczenie akcji łączenia kolchozów. Wskazuje na bieżące zadania, stojące przed kolchozami oraz sposoby ulepszenia ich pracy. (g)
1094. M.: **Podział dochodów w spółdzielniach produkcyjnych.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 61—64.
Artykuł bilansuje dotychczasowe osiągnięcia spółdzielczości produkcyjnej. Omawia zasady podziału dochodów w spółdzielniach produkcyjnych i wskazuje na braki w dotychczasowej praktyce podziału. Podkreśla konieczność udzielenia większej pomocy spółdzielniom ze strony wydziałów politycznych POM i rad narodowych. (g)
1095. **O najpełniejszy udział prasy w walce o rozwój i umocnienie spółdzielni produkcyjnych.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 114—121.
Krytyczny przegląd kilku gazet i czasopism krajowych z ostatnich miesięcy. Wskazanie na braki i błędy niektórych pism w zakresie właściwego oświetlenia zagadnień walki o spółdzielczość. (s)
1096. **O umocnienie spółdzielczości produkcyjnej.** Życie gosp. 1953, nr 7, str. 195—197.
Artykuł zwraca uwagę na potrzebę analizy obecnego stanu spółdzielczości produkcyjnej w Polsce. Wysuwa też niektóre zadania walki o umocnienie istniejących spółdzielni i o dalszy rozwój spółdzielczości. (s)
1097. PSZCZÓŁKOWSKI E.: **Wzmóc walkę o rozwój i umocnienie spółdzielczości produkcyjnej.** Nowe Drogi. 1953, nr 2, str. 43—56.
Autor nakreśla zadania terenowych organizacji partyjnych na polu walki o uspołdzielczenie wsi. Analizując błędy i niedociągnięcia w obecnej pracy niektórych organizacji, wskazuje na potrzeby terenu w zakresie wzmożenia pracy uświadamiającej wśród chłopów oraz zapewnienia stałej pomocy politycznej i organizacyjnej istniejącym spółdzielniom. (s)
1098. STRAPKO A.: **Perspektywiczne planowanie w spółdzielniach produkcyjnych.** Gosp. plan. 1953, nr 1, str. 24—30.
Autor podkreśla znaczenie przejścia spółdzielni produkcyjnych na planowanie długofalowe. Dokładnie omawia zasady sporządzania planów perspektywicznych i ich części składowe. (g)
1099. **Weitere Hilfe für unsere landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 4.
Autor omawia formy pomocy państwa dla spółdzielczości produkcyjnej NRD w celu zapewnienia szybszego jej rozwoju. (m)
- Zob. poz. 823, 837, 847.
- MECHANIZACJA
I ELEKTRYFIKACJA ROLNICTWA**
1100. BREDUŃSKI B.: **Wskaźniki oceny gospodarczej POM oraz sposoby obiegu środków obrotowych w POM.** Nowe Roln. 1953, nr 1, str. 16—23.
Autor omawia specyficzne elementy rozrachunku gospodarczego POM. Podkreśla konieczność różniczenia wewnętrzno-gospodarczych i zewnętrzno-ekonomicznych wskaźników oceny ich pracy. (w)
1101. CZUPIEJEW A.: **Dostojnaja wstriecca wielikowo prazdnika.** Maszin.-traktornaja Stanc. 1952, nr 11, str. 4—7.
Omówienie osiągnięć Bogosłowskiiego MTS. Autor przeprowadza szczegółową analizę pracy MTS i podaje szereg nowatorskich ulepszeń. Wyprowadzone wnioski mają praktyczne znaczenie dla właściwej organizacji pracy w MTS. (g)
1102. DMITREWSKI J.: **Zaopatrzenie wsi w maszyny rolnicze.** Życie gosp. 1953, nr 7, str. 198—200.
Opierając się na przeglądzie dotychczasowych osiągnięć, autor omawia najbardziej aktualne zadania, stojące przed przemysłem polskim w dziedzinie przygotowania dalszej mechanizacji rolnictwa. (s)
1103. **K pobiedze komunizma.** Maszin.-traktornaja Stanc. 1952, nr 11, str. 1—3.
Artykuł omawia zadania, stojące przed MTS w nowej pięcioletce na tle potrzeb rozwijającej się socjalistycznej gospodarki rolnej. Podkreśla braki w pracy MTS i wskazuje na sposoby ich usunięcia. (g)
1104. KRONNENBERGER: **Die komplexe Mechanisierung der sowjetischen Landwirtschaft — Beispiel für die DDR.** Wirtschaft. 1952, nr 49, str. 4.
Krytyczna ocena dotychczasowych osiągnięć w dziedzinie mechanizacji rolnictwa NRD. Autor podkreśla, iż jedynie planowy rozwój przemysłu zapewnić może całkowitą mechanizację rolnictwa. (m)
1105. ★ROSOWSKI S.: **O kierownictwie POM.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 107, 2 nb. Instytut Ekonomiki Rolnej.
Autor, w oparciu o doświadczenia przodujących polskich i radzieckich ośrodków maszynowych (POM, MTS), omawia podstawowe zasady kierowania pracą POM. (w)
1106. WASILJEW W.: **Uczet i planirowanije rabot w remontnoj mastjerskoj MTS.** Maszin.-traktornaja Stanc. 1952, nr 10, str. 10—13.
Artykuł omawia liczne możliwości ulepszenia organizacji pracy, zwiększenia jej wydajności i obniżenia kosztów w warsztatach remontowych MTS. (g)
1107. ZINOCZKIN A., TICHOMIROW M.: **O razrabotkie piatiletnich planow razwitja maszinotraktornych stancij.** Socjalist. sielsk. Choz. 1952, nr 12, str. 35—41.
Artykuł dyskusyjny o sporządzaniu pięcioletnich planów rozwoju ośrodków maszynowo-tractorowych. Autorzy wysuwają konkretne propozycje co do treści i struktury planu pięcioletniego MTS oraz organizacji pracy przy jego sporządzaniu. (s)
- Zob. poz. 951, 1032.
- PRODUKCJA ROŚLINNA (UPRAWA)**
1108. GROMADZKA M.: **Kontraktacja warzyw i ziemniaków wczesnych w roku 1953.** Prz. ogrodn. 1953, nr 1, str. 41—42.
Przesunięcie terminu zawierania umów kontraktacyjnych. Sprawne i wczesne zaopatrzenie producentów w materiał siewny. (w)
1109. PRZEDPEŁSKA Z.: **Organizacja hodowli roślin warzywnych w Związku Radzieckim.** Prz. ogrodn. 1953, nr 1, str. 32—33.
Rozwój racjonalnie zorganizowanej produkcji nasion roślin warzywnych. Współpraca instytutów

naukowo-badawczych i doświadczalnych z kołchozami i sowchozami. Organizacja hodowli. (w)

RYBACTWO — RYBOŁÓWSTWO

1110. SMIRNOW A., AKISZEW S.: **Rost obszczestwienno-chozajstwa w Lnoiproizwodiaszczich kołchozach.** Socialist. sielsk. Choz. 1952, nr 12, str. 42—48.

Opierając się na analizie gospodarki kołchozów dwóch rejonów obwodu kirowskiego (zajmujących się produkcją lnu), autorzy wykazują, że uprawa lnu wpływa dodatnio na umocnienie społecznej gospodarki kołchozów i na ich dochodowość. (s)

1111. STEPOWICZ B.: **Wykorzysta doświadczenia jesiennej akcji siewnej w przygotowaniu siewów wiosennych.** Rada nar. 1953, nr 2, str. 8—11.

Trudności w sprawnym przeprowadzeniu jesiennej akcji siewnej. Zadania prezydiów rad narodowych związane z wczesnym przygotowaniem wiosennej akcji siewnej. (w)

Zob. poz. 1186.

PRODUKCJA ZWIERZĘCA (HODOWLA)

1112. ANGER: **Die veterinäre Betreuung der Produktionsgenossenschaften.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 4.

Organizacja i działalność służby weterynaryjnej w spółdzielniach produkcyjnych NRD. (m)

1113. ★FRAK J., KUBICZEK R.: **Organizacja i opłata pracy w produkcji zwierzęcej na przykładzie spółdzielni produkcyjnej imienia „15 grudnia“ w Szczawienku.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 96, 4 nlb. Instytut Ekonomiki Rolnej. (w)

1114. ★SOMINICZ N.: **Mechanizacja gospodarstw hodowlanych.** Warszawa 1952. PWRiL, s. 446, 5 nlb.

Autor szczegółowo omawia mechanizację podstawowych procesów produkcyjnych w gospodarstwach hodowlanych ZSRR. Podkreśla konieczność opracowywania technologii procesów wytwórczych. Książka może być wyzyskana przez pracowników gospodarstw rolnych i agronomów przy organizowaniu ferm hodowlanych. (w)

Zob. poz. 1184—85, 1187—89, 1199.

1115. BAJAN K.: **Rola i zadania nauki w rozwoju rybactwa ZSRR.** Gosp. rybna. 1953, nr 1, str. 2—4.

Zadania rybactwa w świetle dyrektyw XIX Zjazdu KPZR. Kierownicza rola nauki radzieckiej w prowadzeniu racjonalnej gospodarki rybackiej. (w)

1116. **Przegląd Dokumentacyjny Rybołówstwa Morskiego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Inst. Rybackiego) 1953, nr 1. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1953, nr 1, str. 47—48; nr 2, str. 95—96. (w)

LEŚNICTWO

1117. BOWIN A. I.: **Cztery goda rabot po stalinskomu planu priebrazowania prirody.** Lesn. Choz. 1952, nr 10, str. 1—13.

Artykuł ministra gospodarki leśnej ZSRR podaje interesujące dane o dotychczasowych osiągnięciach w realizacji stalinowskich planów przeobrażania przyrody. Autor szczegółowo omawia planowany rozwój prac w piątym planie pięcioletnim oraz wskazuje na konieczność dalszej ich mechanizacji. (g)

1118. **K nowomu podjomu lesopilenja w piatom pja-tiletii.** Lesn. Promysl. 1952, nr 12, str. 1—3.

Omówienie zadań stojących przed przemysłem leśnym ZSRR w nowej pięcioletce. Wskazanie istniejących niedociągnięć oraz sposobów podniesienia poziomu pracy. (g)

1119. **Pod ispytannym rukowodstwom partii Lenina—Stalina k pobiedie kommunizma.** Lesn. Choz. 1952, nr 11, str. 1—6.

Artykuł omawia zadania stojące przed gospodarką leśną w piątym planie pięcioletnim na tle ogólnego rozwoju gospodarki narodowej. Wskazuje na znaczenie popularyzacji osiągnięć najlepszych stacji sadzenia lasów. (LZS) (g)

XV TRANSPORT

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1120. GORINOW A. W.: **Sowietskij transport w piatój piatiletkie.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR, 1952, nr 11, str. 35—46.

Autor omawia dotychczasowy rozwój i dalsze możliwości rozwojowe transportu w nowym planie pięcioletnim ZSRR. Wskazuje na rozbudowę sieci kolei żelaznych i na ich dalszą elektryfikację. Rozpatruje także planowany rozwój transportu wodnego, samochodowego i lotniczego. Na zakończenie zajmuje się planem pracy Sekcji Akad. Nauk ZSRR do spraw naukowego opracowania problemów transportu. (g)

1121. MÖCKEL: **Es gibt keinen Güterwagenmangel.** Verkehr. 1952, nr 12, str. 366—369.

Autor omawia sposoby usunięcia trudności transportowych w NRD (szybki i sprawny wyładunek, wzmoczenie wydajności pracy, zespołowe współzawodnictwo pracy). (m)

1122. **Transportschwierigkeiten können überwunden werden.** Wirtschaft. 1953, nr 1, str. 8.

Omówienie niedociągnięć w pracy transportu towarowego NRD. Autor wykazuje, że dalsze ograniczenie przestojów wagonów powinno usunąć te niedociągnięcia. (m)

1123. ★**Der Verkehr.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 232. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“. Z. 14.

Publikacja omawia zadania kolejnictwa, transportu drogowego i śródlądowego w planie 5-letnim NRD. Analizuje zagadnienia organizacji pracy, szkolenia, planowania i współzawodnictwa pracy w transporcie. (k)

1124. WASILEWSKI J.: **Metoda analizy zespołowej w planowaniu.** Motoryzacja. 1953, nr 1, str. 4—7.

Przegląd doświadczeń resortu transportu drogowego i lotniczego w zakresie zastosowania metody kompleksowej do analizy planów. (w)

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

1125. ASSBURY E.: **O upowszechnieniu czytelnictwa literatury fachowej wśród pracowników resortu kolei.** Prz. kolej. 1953, nr 1, str. 32—36.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników kolejowych przez udostępnianie literatury fachowej, zorganizowanie bibliotek zakładowych i właściwe ich prowadzenie. (w)

1126. CARIEGORODCEW W. E.: **Ważniejsze osiągnięcia i najbliższe zadania współpracy pracowników naukowych i produkcyjnych na kolei.** Prz. kolej. 1953, nr 1, str. 38—42. (w)

1127. GORZELAK Z.: **O planowaniu i operatywnym kierownictwie pracy większych stacji.** Prz. kolej. 1953, nr 2, str. 56—61.

Planowanie i organizacja pracy w większych stacjach kolejowych. Zadania dyspozytora stacyjnego. (w)

1128. MASIUK A. I.: **Uzasadnienie planu przewozów i powiązanie z planem zbytu produkcji.** Transp. 1953, nr 1, str. 3—5. Tłum. rozdz. III książki pt. „Organizacja raboty promyslenno żeleznodorożnowo transporta”. (Gospłanizdat, 1948).

Ekonomiczne uzasadnienie planów przewozów. Metoda opracowywania planów i marszrutyzacji przewozów w oparciu o plan zbytu produkcji. (w)

1129. POSTAWKA W.: **Skuteczne zwalczanie postojowego towarowych wagonów kolejowych.** Transp. 1953, nr 1, str. 9—12.

Konieczność przyspieszenia obrotów towarowych w przewozach kolejowych. Wskazówki, jakimi winni się kierować użytkownicy taboru towarowego celem uniknięcia postojowego. (w)

1130. ★VORREITH-GRUNDMAN: **Wyswietliwki k nowym tarifum CzSR.** Praha 1953. Prumysl. Wydawatelstvi, s. 228.

Komentarz do wprowadzonych ostatnio w CzSR nowych taryf kolejowych, dotyczących przewozu towarów, bagażu ręcznego oraz przesyłek ekspresowych. (c)

1131. **Z doświadczeń minionego roku.** Prz. kolej. 1953, nr 1, str. 1—8.

Przegląd osiągnięć kolei w 1952 r. Wytyczne na rok 1953 w zakresie: skrócenia postoju wagonów, podniesienia stanu gospodarki parowozowej, wzmocnienia dyscypliny pracy, rozwoju współzawodnicstwa pracy, polepszenia warunków bytowych pracowników kolei. (w)

Zob. poz. 1210.

TRANSPORT SAMOCHODOWY — DROGI KOŁOWE

1132. ★BUSZNIA E.: **Drogownictwo w Planie Sześcioltnim.** Warszawa 1953, PWT, s. 88, 2 nłb.

Zadania gospodarki drogowej w Planie 6-letnim. Broszura przeznaczona dla techników i inżynierów. (w)

1133. ★MADEYSKI M.: **Planowanie w transporcie samochodowym.** Warszawa 1952, WK, s. 536.

Autor omawia zasady i metody planowania w transporcie samochodowym. Wskazuje na powiązanie planu transportu z ogólnonarodowym planem gospodarczym. Książka przeznaczona jest dla planistów i dla studentów wyższych szkół ekonomicznych. Wzory sprawozdań z wykonania planu. (w)

1134. MARCZAK F.: **Planowanie realizacji przewozów w transporcie samochodowym towarowym.** Motoryzacja. 1953, nr 1, str. 10—11. (w)

1135. **Przegląd Dokumentacyjny Transportu Samochodowego.** (Oprac. przez Instytut Transportu Samochodowego), 1953, nr 1, Dod. do mies. Motoryzacja. 1953, nr 1, str. 30—31. (w)

1136. TYMINSKI S.: **Konieczne jest usprawnienie planowania przewozów przez terenowe KPG.** Motoryzacja. 1953, nr 1, str. 1—3.

Konieczność zlikwidowania bezplanowych dyspozycji taboru PKS. Powierzenie wojewódzkim KPG terenowej koordynacji przewozu towarów. Potrzeba stałej kontroli pracy całego taboru uspołecznionego przez wojewódzkie i powiat. KPG. (w)

1137. URBAN M.: **Organizacja wykorzystania próżnych przebiegów.** Transp. 1953, nr 1, str. 12—15.

Omówienie rozporządzeń Rady Ministrów i Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego z 1952 r., dotyczących wykorzystania próżnych przebiegów pojazdów samochodowych. (w)

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

1138. GROSS H.: **Wykorzystać ładowność statków PMH przy przewozach drewna.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 1, str. 6—7. (w)

1139. KOROTAJEW A.: **Sudochodstwo i frachtowyj rynek kapitalistycznych stran.** Wnieszn. torg. 1952, nr 12, str. 29—33.

Omówienie potęgającego się kryzysu na kapitalistycznym rynku żeglugi towarowej. Wskazanie przyczyn, tkwiących w amerykańskiej polityce handlowej, prowadzącej do ograniczenia międzynarodowego morskiego obrotu towarowego. (g)

1140. **Przegląd Dokumentacyjny Budownictwa Okrętowego i Morskiego oraz Ekonomiki Transportu Morskiego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Instytutu Technicznego). Techn. Gosp. mors. 1953, nr 1, str. 43—46; nr 2, str. 91—94. (w)

1141. PUSCH H.: **Auch in unserer jungen Seeschifffahrt wirtschaftliche Rechnungsführung.** Verkehr. 1952, nr 11, str. 347—349.

Projekt umocnienia zasad rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej. W tekście zamieszczono wzory formularzy sprawozdawczych. (m)

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

1142. KOSZELEW F.: **Narodnochozjajstwiennojie znaczenie wołgodonskowo sudochnodnowo kanała imieni W. I. Lenina.** Wiestn. Statist. 1952, nr 5, str. 46—56.

Autor przeciwstawia budowę kanału Wołga - Don budowie kanałów Sueskiego i Panamskiego w krajach kapitalistycznych. Szczegółowo omawia gospodarcze znaczenie kanału, związany z tym rozwój rolnictwa oraz rozwój produkcji przemysłowej w oparciu o dalszą elektryfikację kraju. (g)

1143. MARACHANOW M.: **Narodnochozjajstwiennojie znaczenie Wołgo-donskowo Kanała imieni W. I. Lenina.** Wopr. Ekonom. 1952, nr 11, str. 45—59.

Znaczenie kanału Wołga - Don dla dalszego wzrostu potęgi ekonomicznej ZSRR. Szczególną uwagę zwraca autor na perspektywy rozwoju rolnictwa w obwodzie rostowskim i stalingradzkim. (s)

1144. SZASZKOW Z. A.: **Razwitiie riecznowo transporta w piatij piatiletkie.** Rieczn. Transp. 1952, nr 6, str. 1—6.

Wzrost znaczenia przewozów rzecznych w obrocie towarowym ZSRR w piątej pięcioletniej. Zmiany w strukturze i kierunkach transportu rzeczno- rzeczno. Rozwój techniki. Metody podnoszenia poziomu organizacyjnego. (s)

1145. TROJNAR S., CZERKAWSKI B.: **Porty rzeczno-morskie na tle aktualnych zadań rozbudowy dróg wodnych i rozwoju żeglugi śródlądowej.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 2, str. 67—70.

Perspektywy rozwojowe naszej gospodarki wodnej. Charakterystyka portów rzeczno-morskich, ich wyposażenie techniczne. (w)

1146. TWIERDISŁOW A. A., KUSKOW Ł. S.: **Riekonstruckija wodnych putiej SSSR.** Rieczn. Transp. 1952, nr 6, str. 7—12.

Rozbudowa i przebudowa sieci dróg wodnych ZSRR. Autorzy artykułu omawiają zmianę charakteru dróg wodnych dzięki wielkim budowlom komunistycznym. Charakteryzują też znaczenie poszczególnych nowych węzłów wodnych dla stworzenia jednolitego systemu transportu wodnego w europejskiej części ZSRR. (s)

Zob. poz. 949.

ŁĄCZNOŚĆ

1147. **Przegląd Dokumentacyjny Telekomunikacji.** — (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Telekomunikacji). 1953, nr 1. Dod. do mies. Prz. telekom. 1953, nr 1.

1148. **Das Post — und Fernmeldewesen.** Berlin 1952. Die Wirtschaft, s. 144. Schriftenreihe „Der Fünfjahrplan“. Z. 5.

Rozwój poczty, telefonu i telegrafu w planie 5-letnim NRD. (k)

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1149. **DALLMER G.: Die neuen Arbeitsmethoden für den volkseigenen Grosshandel.** Handel, 1952, nr 20, str. 474—476.

Autor omawia zadania handlu uspołecznionego w świetle postanowień II konferencji SED. Wskazuje jakie metody pracy powinny stosować przedsiębiorstwa handlowe sektora uspołecznionego. (m)

1150. **Gosudarstwiennaja torgowla.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 297—300.

Rys historyczny państwowego handlu wewnętrznego i jego roli w formacjach przedsocjalistycznych. Charakterystyka państwowego handlu wewnętrznego w ZSRR i jego znaczenie dla gospodarki narodowej. Zarys organizacji handlu radzieckiego. Dane, obrazujące rozwój handlu państwowego ZSRR, szczególnie w okresie po II wojnie światowej. (s)

1151. **LÖBEL W.: Einige Anregungen zum Vertragssystem für Nahrungsgüter.** Handel, 1952, nr 20, str. 476—478.

Artykuł zawiera szereg uwag, dotyczących ulepszenia systemu umownego stosowanego w handlu artykułami spożywczymi w NRD. (m)

1152. **MS.: Podnieść poziom produkcji. Lepiej poznać potrzeby terenu musi w 1953 r. spółdzielczość samopomocowa w służbie wsi.** Gaz. handl. 1953, nr 10, str. 1, 3. (w)

1153. **MARKIEWICZ M.: Plan obrotu towarowego na rok 1953.** Życie gosp. 1953, nr 1, str. 10—12.

W oparciu o doświadczenia ubiegłego roku autor omawia nowe zadania jednostek planujących przy sporządzaniu planów na r. 1953. (s)

1154. **MINOR M.: Stałe usprawnianie pracy i podnoszenie kultury handlu.** Przemówienie Ministra Handlu Wewnętrznego... na I Zjeździe Korespondentów Gazety Handlowej. Gaz. handl. 1953, nr 5, str. 1, 3.

Wnikliwe omówienie zadań handlu uspołecznionego w bieżącym okresie gospodarczym. (w)

1155. **Naczelne zadania PDT w 1953 roku.** Gaz. handl. 1953, nr 8, str. 2.

Polityczne i fachowe szkolenie pracowników PDT. Rozwój współzawodnictwa. Tworzenie kolektywu zdolnego do likwidowania prób spekulacji. (w)

1156. **Narodziny i rozwój handlu warszawskiego.** Gaz. handl. 1953, nr 5, str. 2. (w)

1157. **Osiągnięcia i braki handlu uspołecznionego w roku 1952.** Gaz. handl. 1953, nr 1, str. 2.

Przedterminowe wykonanie podjętych zobowiązań w poszczególnych gałęziach handlu uspołecznionego. Niedociągnięcia w handlu detalicznym. Sukcesy na polu obniżki kosztów własnych i reorganizacji księgowości. Pogłębienie spójni między miastem i wsią. (w)

1158. **PERYT A.: Nowa sytuacja w zaopatrzeniu wsi.** Życie gosp. 1953, nr 4, str. 106—109.

Wpływ Uchwały Rady Ministrów z dnia 3.I.53 r. na kształtowanie się popytu wsi na artykuły przemysłowe. Autor wskazuje na zadania, stojące przed przemysłem i dystrybucją w zakresie dostosowania się do potrzeb wsi, a także kierowania jej popytem. (s)

1159. **PERZYNSKI W.: Nowa sytuacja dyktuje aparatowi handlu nowe zadania.** Życie gosp. 1953, nr 7, str. 201—203.

Aktualne zadania handlu uspołecznionego w walce o właściwą realizację Uchwały Rządu z dn. 3.I.53 r. Autor wskazuje przede wszystkim na konieczność i sposoby uelastycznienia pracy handlu oraz usprawnienia organizacji zbytu produktów rolnych przez chłopstwo pracujące. (s)

1160. **Pierwszy w Polsce Klub Techniki i Racjonalizacji handlu uspołecznionego.** Gaz. handl. 1953, nr 3, str. 2.

Rozwój ruchu racjonalizatorskiego w przedsiębiorstwach handlu uspołecz. Powołanie, z inicjatywy Instytutu Handlu i Żywienia Zbiorowego, pierwszego klubu Techniki i Racjonalizacji. Cele i zadania Klubu. (w)

1161. **Der Schlag gegen die Westberliner Gangster hat gesessen.** Wirtschaft, 1952, nr 49, str. 1.

Pozytywne rezultaty, wprowadzenia w życie, wydanego przez magistrat demokratycznego sektora Berlina, zarządzenia o zwalczaniu lichwy i spekulacji artykułami żywnościowymi i produktami przemysłowymi. (m)

1162. **TAEUSCHER B.: Vier Jahre staatlicher Einzelhandel.** Handel, 1952, nr 20, str. 478.

Autor omawia działalność jednostek handlu uspołecznionego NRD, opierając się na wypowiedziach W. Ulbrichta. (m)

1163. **Über die Arbeit der Versorgungskollektive.** Handel, 1952, nr 20, str. 471—472.

Omówienie pracy „zespołów zaopatrzenia“, utworzonych przy Ministerstwie Handlu i Zaopatrzenia oraz w obwodach i powiatach NRD w celu szybszego usunięcia trudności w zaopatrywaniu ludności. (m)

1164. **Vier Jahre staatliche Handelsorgane (HO) 1948—1952.** Statist. Praxis, 1953, nr 1, str. nlb.

Tabele i wykresy, obrazujące rozwój państwowych jednostek handlowych w NRD w 1. 1948—1952 oraz zniżkę cen w tym okresie. (m)

1165. **Wielostronne korzyści dzięki targom i jarmarkom.** Gaz. handl. 1953, nr 8, str. 1,3.

Jarmarki i targi, jako formy handlu spółdzielczego, umożliwiają zaspokojenie rosnących potrzeb chłopstwa i przyczyniają się pośrednio do zwiększenia towarowości produkcji gospodarstw wiejskich. (w)

1166. **Zadania rad narodowych w realizacji uchwały Rady Ministrów z 3.I.1953 r.** Rada nar. 1953, nr 2, str. 2—8.

Regulacja cen artykułów spożywczych i przemysłowych jednym z dowodów dbałości rządu o poprawę warunków materialnych ludności pracującej. Zadania rad narodowych na odcinku organizowania zaopatrzenia ludności przez uspołeczniony aparat handlowy oraz w walce o wzrost produkcji rolnej. (w)

Zob. poz. 713, 720, 800, 820, 873, 911, 939, 1063.

EKONOMIKA HANDLU

1167. **CZERNYSZEW P.: Za uproszczenie techniki kredytowania towaroobrotu.** Finansy i Kredyt, 1952, nr 5, str. 76.

Artykuł dyskusyjny, dotyczący kredytowania i obrotu towarowego. Autor domaga się uproszczenia

techniki kredytowania przedsiębiorstw handlowych. (k). Zob. poz. 555.

1168. FALKOWSKA W.: **O lepsze badanie rynku przez detal i hurt.** Życie gosp. 1953, nr 5, str. 134—137.

Autorka zwraca uwagę na konieczność prowadzenia przez aparat handlowy systematycznej analizy popytu konsumpcyjnego. Wykazuje jej znaczenie dla prawidłowego planowania i zaopatrzenia rynków. (s)

1169. FRENKEL S.: **Analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw handlowych warunkiem usprawnienia pracy handlu uspołecznionego.** Życie gosp. 1953, nr 5, str. 131—134.

Wskazówki o charakterze instruktorzowym, dot. zasad prawidłowej analizy działalności gospodarczej przedsiębiorstw handlowych. (s)

1170. GÄRTITZ H.: **Verbesserung der Versorgung der Bevölkerung durch Errichtung von Industrieläden.** Handel. 1952, nr 19, str. 450—452.

Autor omawia sposoby należytego zaopatrzenia ludności NRD. Podkreśla konieczność zwiększenia sieci sklepów, właściwego ich zaopatrzenia i należytej obsługi klienta. (m)

1171. GEHLHAR H-G., PONTOW A.: **Wirtschaftliche Rechnungsführung bei der Handelsorganisation.** Finanzwirtschaft. 1953, nr 1, str. 24—34

Autorzy analizują zagadnienia rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach handlowych z ekonomicznego punktu widzenia. (k)

1172. IOSIS I.: **Usilit' kontrol' za vypelnieniem plana towarooborota.** Finansy i Kriedit 1952, nr 5, str. 72—76.

Artykuł dyskusyjny na temat kredytowania obrotu towarowego w ZSRR. Dotyczy wzmocnienia kontroli wykonania planu obrotu towarowego przy pomocy kredytu. (k) Zob. poz. 555.

1173. ★JAMPEL W.: **Planowanie handlu.** Cz. 2. Warszawa 1953, PWN, s. II, 209. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie.

Zasady i organizacja planowania w handlu. Masa towarowa. Ustalanie siły nabywczej i wielkości spożycia. Rodzaje obrotu towarowego. (w)

1174. ★KIWAŁA E.: **Plan gospodarczo-finansowy przedsiębiorstwa handlowego.** Warszawa 1952, PWN, s. 311, 6 nlb. SGPiS w Warszawie. (Masz. pow.)

Na tle organizacji planowania i działalności gospodarczej przedsiębiorstw handlowych autor omawia plan obrotów towarowych, plan pracy i płacy, plan przewozów towarowych i kosztów obrotu, marżę handlową, zagadnienie rentowności, plan działalności przedsiębiorstw żywienia zbiorowego, plan finansowy przedsiębiorstw handlowych oraz kontrolę wykonania planów. (k)

1175. KUBALCEW N.: **Prawilnoje priedłożenje.** Finansy i Kriedit. 1952, nr 5, str. 79.

Artykuł dyskusyjny na temat kredytowania obrotu towarowego. Autor proponuje m. in. wprowadzenie jednolitego sposobu kredytowania pod obrót towarowy. (k). Zob. poz. 555.

1176. LEMPFUHL W.: **Forma und Methodik des Betriebsplanes Handel (DHZ) für das Jahr 1953.** Handel. 1952, nr 20, str. 495—498.

Artykuł zawiera wytyczne sporządzenia planów w przedsiębiorstwach handlowych NRD na r. 1953. Krytyczna ocena dotychczasowego sposobu sporządzania tych planów. (m)

1177. SZPEK J.: **Sprawozdawczość kwartalna ważnym instrumentem w usprawnianiu handlu.** Rada nar. 1953, nr 2, str. 16—18.

Znaczenie kwartalnych sprawozdań z wykonania terenowych planów gospodarczych. Błędy i braki. Metodyka opracowywania sprawozdań kwartalnych. (w)

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU

1178. DROZDOWICZ J.: **O nowe formy organizacyjne spółdzielni handlowo-usługowej.** Życie gosp. 1953, nr 3 str. 77—79.

Artykuł dyskusyjny, wskazujący na potrzebę usamodzielnienia niektórych jednostek organizacyjnych, działających dotychczas w ramach centrali i związków spółdzielczych. Autor przedstawia projekt podstawowych założeń nowej formy prawnej przedsiębiorstwa spółdzielczego. (s)

1179. ★DROZDOWICZ J.: **Organizacja handlu owocami w Polsce.** Warszawa 1952. Polgos, s. 324, 4 nlb.

Autor charakteryzuje handel owocami w Polsce przedwrześniowej, wskazując na jego spekulacyjny charakter. Omawia organizację handlu owocami w Polsce Ludowej podkreślając osiągnięcia i udowadniając jego wyższość nad handlem kapitalistycznym. Praca jest pierwszą próbą ujęcia całości kształtu podstawowych zagadnień z zakresu organizacji handlu owocami w Polsce. (w)

1180. ★SMETAŃSKI R.: **Konserwowanie i składowanie produktów mleczarskich.** Warszawa 1953. Polgos, s. 105, 2 nlb. 1 zał. (w).

1181. ★SPÓZ K.: **Ubytki towarowe branży ogrodniczej w handlu uspołecznionym.** Wyd. 2 uzupełnione. Warszawa 1953. Polgos, s. 95, 1 nlb. Ministerstwo Handlu Wewnętrznego. Centralny Zarząd Handlu Owocami i Warzywami.

Podział i zasady obliczania ubytków, ich ujawnianie i likwidacja (wzory protokołów). Tablice maksymalnych norm ubytku naturalnego. Zarządzenie MHW z 1950—51 r. w sprawie ubytków towarowych branży ogrodniczej. (w)

Zob. poz. 803.

SKUP

1182. GĘBKA M.: **Zadania aparatu skupu w roku 1953.** Prz. mlecz. 1953, nr 1, str. 11—14.

Omówienie zadań aparatu skupu w zakresie: wykonywania miesięcznych planów dostaw mleka, jego odbioru i oceny, terminowych wypłat dostawcom, terminowego składania sprawozdań w CUS. (w)

1183. JAX J.: **Okręg warszawski wyciąga wnioski z akcji skupu 1952 r.** Gosp. zboż. 1953, nr 1, str. 2—3. Analiza błędów i niedociągnięć w akcji skupu zboża w r. 1952 w woj. warszawskim. Wskazanie sposobów poprawy pracy aparatu skupu. (w)

1184. MANDEL M.: **Wyniki kontraktacji trzody bekonowej.** Gosp. mięsna. 1953, nr 1, str. 2—4.

Zwiększenie się kontraktacji i skupu żywca bekonowego w 1. 1949 — 1952. Polepszenie jakości żywca w r. 1952. Wnioski na przyszłość dla pracy aparatu kontraktacyjnego. (w)

1185. **Najważniejsze zadania pracowników skupu żywca CRS.** Gaz. handl. 1953, nr 7, str. 3.

Potrzeba kontrolowania przez CRS przebiegu skupu. Konieczność prowadzenia na wsi stałej akcji uświadamiającej. (w)

1186. **O stosowaniu niektórych przepisów ogólnych warunków dostaw zbóż i przetworów zbożowych.** Gosp. zboż. 1953, nr 1, str. 11—12. (w)

1187. **Pomoc chłopom w sprzedaży nadwyżek mięsa to pilne zadanie handlu wiejskiego.** Gaz. handl. 1953, nr 5, str. 2. (w)

1188. POŹNIAK L.: **Obowiązkowe dostawy zwierząt rzeźnych w 1953 roku.** Gosp. mięsna. 1953, nr 1, str. 1—2.

Omówienie nowelizacji ustawy z dn. 15. II. 1952 r. o obowiązkowych dostawach zwierząt rzeźnych.

wprowadzającej ulgi dla gospodarstw mniejszych i posiadających gorszą ziemię. (w)

1189. RIEDRICH: **Zum Prämiensystem auf den volkseigenen Gütern.** Wirtschaft. 1952, nr 50, str. 4.
Autor omawia system premiowania w NRD za dostawy mleka i przetworów mlecznych. (m)

1190. W. D.: **Rozszerzyć wolnorynkowy skup zbóż.** Gaz. handl. 1953, nr 9, str. 3. (w)

Zob. poz. 1108.

ZYWIENIE ZBIOROWE

1191. ★BITTER C.: **Organizacja żywienia pracowników w zakładach produkcyjnych.** Warszawa 1952. Polgos, s. 108, 2 nlb., zał. 8, tabl. 2.

Autorka szczegółowo omawia organizację żywienia w dużych zakładach produkcyjnych, m. in. higienę żywienia, pomieszczenie, zaopatrzenie w surowce, gospodarkę magazynową i gospodarkę odpadkami. (w)

1192. DOMAGAŁA M.: **Uwagi o rozwoju i pracy Oddziałów Zaopatrzenia Robotniczego w roku 1952.** Prz. Zagad. soc. 1953, nr 1, str. 30—35.

Omówienie dotychczasowej działalności OZR. Wytyczne, poparte licznymi, konkretnymi przykładami, zmierzające do usprawnienia działalności OZR — w świetle wskazań VII Plenum KC PZPR i X Plenum CRZZ. (w)

1193. NOWAK J.: **Zadania KZG w roku 1953 na tle doświadczeń roku ubiegłego.** Żywnie zbior. 1953, nr 3, str. 34—36.

Autor szczegółowo omawia niedociągnięcia w dotychczasowej pracy Kolej. Zakł. Gastronom. Wskazuje na sposoby uniknięcia tych niedociągnięć w r. 1953. (w)

1194. ROŻENSKI M.: **Z działalności OZR w hutnictwie.** Życie gosp. 1953, nr 7, str. 204—207.

Przegląd, wyników pracy oddziałów zaopatrzenia robotniczego w resorcie hutnictwa za r. 1952. Autor wyprowadza szereg wniosków ogólnych, dot. dodatkowej roli OZR w zaopatrzeniu ludności oraz dróg usprawnienia ich pracy w roku bieżącym. (s)

HANDEL ZAGRANICZNY

1195. GALANIN D., TUPIKOW E.: **Rynek asbiesta kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1952, nr 12, str. 40—43.

XVII ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

1201. ★ANDRZEJEWSKI A.: **Zagadnienie mieszkaniowe w Polsce Ludowej.** Warszawa 1952. Polgos, s. 174, 2 nlb. Biblioteka Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego. T. 4.

Krytyczne omówienie stosunków mieszkaniowych w Polsce kapitalistycznej a socjalistycznej. Rozwój budownictwa mieszkaniowego w okresie Planu 6-letniego. Założenia programowe budownictwa masowego i gospodarki mieszkaniowej. (w)

1202. ★Gospodarka mieszkaniowa w Polsce Ludowej. Podręcznik gospodarki mieszkaniowej (Oprac. pod red. S. Zakrzewskiego). Warszawa 1952. Polgos, s. 331, 2 nlb.

Omówienie podstawowych zagadnień gospodarki mieszkaniowej, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczeń i osiągnięć ZSRR. Zasady gospodarki lokalami. (w)

1203. GINSBERT A.: **O pracy rad narodowych na odcinku komunalnych przedsiębiorstw i urzędzeń.** Miasto. 1953, nr 1, str. 1—4.

Omówienie walki konkurencyjnej amerykańskich i angielskich monopolów na rynku azbestowym. Zabezpieczenie maksymalnych zysków przez monopolę prowadzi do stałego wzrostu cen azbestu. Liczne zestawienia statystyczne. (g)

1196. **Die Krise der westdeutschen Chemie—Ausfuhr.** Bericht. deutsch. Wirtschaftsinst. 1952, nr 17, s. 4.

Praca omawia rozwój eksportu artykułów chemicznych z Niemiec Zach. Przedstawia walkę państw kapitalistycznych o rynki zbytu dla wyrobów chemicznych, której wynikiem jest zagarnięcie tych rynków przez koncerny amerykańskie. (k)

1197. RUKAWISZNIKOW L.: **Zaostrzenie stosunków na światowym rynku kapitalistycznym.** Nowe Czasy. 1953, nr 4, str. 5—8.

Autor, na podstawie wyników VII sesji krajów — uczestników porozumienia ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu oraz na podstawie głosów prasy zachodniej, wykazuje pogłębiającą się dezorganizację stosunków na światowym rynku kapitalistycznym. Główną przyczyną jest dumping stosowany przez monopole amerykańskie i ograniczenia importowe wprowadzone przez rząd St. Zjedn. (g)

Zob. poz. 706, 787, 872, 909.

TOWAROZNAWSTWO

1198. ★BEUTH B.: **Materiałoznawstwo włókiennicze.** Warszawa. PWT, s. 300, 2 nlb.

Surowce włókiennicze, ich własności i klasyfikacja. Rodzaje przędzy i tkanin. Książka zatwierdzona jako podręcznik dla uczniów szkół włókienniczych, dla techników i pracowników przem. włókienniczego. (w)

1199. ★PAGOWSKI S., RUTKOWSKI W.: **Drób i artykuły drobiarskie.** Warszawa 1952. Polgos, s. 128, 3 nlb.

Popularna broszura, omawiająca racjonalną hodowlę drobiu. Zawiera też wiadomości z zakresu towaroznawstwa i obrotu towarowego produktami drobiarskimi. (w)

1200. ★SAWICKI F. A.: **Papier i jego właściwe zastosowanie.** Warszawa 1952. Polgos, s. 263, 1 nlb.

Ogólne wiadomości o papierze. Szczegółowe omówienie różnych gatunków papieru w gospodarce materiałowej. Możliwości oszczędnej gospodarki papierem i drukami. Ilustracje, wykresy i tabele. (w)

Rozwój przedsiębiorstw i urzędzeń komunalnych. Niedociągnięcia w dotychczasowej działalności niektórych rad narodowych na odcinku gospodarki komunalnej. Zadania rad narodowych na r. 1953. (w)

1204. **Gorod.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 172—208.

Miasto. Obszerny artykuł, zawierający w 7 kolejnych rozdziałach charakterystykę ekonomiczną i społeczną roli i rozwoju miast w poszczególnych formacjach społeczno-ekonomicznych, dane dot. rozwoju miast socjalistycznych w ZSRR oraz socjalistycznej przebudowy miast w krajach demokracji ludowej. (s)

1205. **Gorodskoj transport.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 224—227.

Transport miejski, jego ekonomika i organizacja. Transport pasażerski i towarowy. (s)

1206. **Gorodskoje chozjajstwo.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 217—223.

Artykuł omawia pojęcie gospodarki miejskiej, formy organizacyjne tej gospodarki w kapitalizmie i socjalizmie oraz dostarcza danych o rozwoju gospodarki miejskiej w ZSRR i krajach dem. lud. (s)

1207. **Gradostroitelstwo.** Bolsz. Sow. Enc., izd. 2, t. 12, str. 396—404.

Urbanistyka. M. in. omówienie socjalno-ekonomicznych założeń planowania miast w ZSRR wraz z przykładami realizacji tych założeń. (s)

1208. **KIEGIEL J.: Wnikliwe załatwianie skarg i zażaleń pomaga w usprawnieniu pracy prezydiów rad narodowych.** Rada nar. 1953, nr 1, str. 12—13. (w)

1209. **WOJNAROWICZ S.: Organizacja wodociągów i kanalizacji w Warszawie i Łodzi na tle przykładu miast radzieckich.** Miasto. 1953, nr 1, str. 18—20.

Artykuł dyskusyjny. Autor podkreśla konieczność scentralizowania dyspozycji w dziedzinie projektowania, budowy i eksploatacji urządzeń gospodarki komunalnej. (w)

Zob. poz. 928, 931, 947, 984.

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

1210. **FISZHAUT R.: Szkolenie kadr kolejowych.** Prz. kolej. 1953, nr 2, str. 49—53.

Wprowadzenie nowej organizacji szkolnictwa zawodowego. Szkolenie wysoko kwalifikowanych kadr robotników, techników i inżynierów. (w)

1211. **GODFREJOW T., KOWAL S.: Polepszyć organizację i wyniki nauczania w technikach zawodowych dla pracujących.** Szkoła zaw. 1953, nr 3, str. 11—14.

Autorzy omawiają niedociągnięcia na odcinku organizacji nauczania w technikach zawodowych dla pracujących i wskazują na sposoby ich usunięcia: podniesienie poziomu nauczania i wprowadzenie jednolitych zasad organizacyjnych. (w)

1212. **IWANOWSKI W.: Podnieść poziom pracy SPZ.** Szkoła zaw. 1953, nr 2, str. 2—4.

Potrzeba zorganizowania praktycznej nauki zawodu w szkołach przysposobienia zawodowego. Współpraca kierownika szkoły z personelem nauczycielskim, z ZMP i samorządem uczniowskim. Powiązanie praktyki z teorią. (w)

1213. **★TEPLY M.: Zawodni szkoły prace w CzSR.** Praha 1952. Prace, s. 144.

Rozwój szkolnictwa zawodowego i doszkalania zawodowego w przemyśle czechosłowackim. Tworzenie szkół zakładowych i ich prowadzenie. Program i metody pedagogiczne na poszczególnych

kursach. Popularyzacja nowych metod pracy za pośrednictwem szkół zakładowych. Rola związków zaw. w kształceniu nowych kadr fachowców. (c)

1214. **TORBUS W.: Rok 1953 — dalszym krokiem w walce o lepszą organizację pracy w warsztatach szkolnych.** Szkoła zaw. 1953, nr 1, str. 2—3.

Niedociągnięcia w realizacji planu szkolenia i produkcji w 1952 r. Założenia na r. 1953, zmierzające do ulepszenia metody szkolenia i osiągnięcia rytmiczności wykonywania planu. (w)

1215. **ZBYSZEWSKA S.: Kształcenie kadr plastyków dla potrzeb przemysłu odzieżowego.** Odzież. 1953, nr 2, str. 46—47.

Autorka omawia program naukowego studium wytwórczości odzieżowej na wydziale włókienniczym Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi. (w)

1216. **ŻEGZRDYŃ R.: Umacniać więź szkół zawodowych z zakładem pracy.** Szkoła zaw. 1953, nr 2, str. 5—7.

Potrzeba zawierania z zakładem pracy umów o szkolenie. Konieczność dostosowania szkolenia zawodowego do wymagań i potrzeb zakładów przemysłowych. (w)

Zob. poz. 928, 931, 947, 984.

XIX BIBLIOGRAFIA — ENCYKLOPEDIE — SŁOWNIKI

BIBLIOGRAFIA — ZAGADNIENIA OGÓLNE

1217. **KALTENBERG P.: „Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych“ w 1952 roku.** Życie gosp. 1953, nr 6, str. 188—190.

Na tle charakterystyki potrzeb polskiej bibliografii ekonomicznej autor omawia dorobek „Przeglądu“ w ubiegłym roku pracy. (s)

1218. **★O bibliotekach i bibliografii.** Artykuły z 'V tomu Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej. Warszawa 1952. PZWS, s. 104. Min. Kultury i Sztuki. Centralny Zarząd Bibliotek. (w) Zob. poz. 2101 z 1952 r.

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Zob. poz.: 641, 644, 789, 852, 919, 1005, 1019, 1027, 1035, 1049—53, 1057, 1116, 1136, 1140, 1147.

ENCYKLOPEDIE — SŁOWNIKI

1219. **★Bolszaja Sowietskaja Enciklopedija.** 2 izd., T. 12. Gołubjanki — Grodowka. Moskwa 1952. Gos. Naucz. Izd. „Bolsz. Sow. Enc.“, s. 630, 6 nłb., 51 tabl., 27 map. (s) Zob. poz.: 627, 634, 659, 680—82, 700—01, 719, 731, 761, 788, 793—97, 807, 869—71, 895—96, 913, 923, 1016, 1150, 1204—07.

PRZEGLĄDY LITERURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

JAN DREWNOWSKI

Planowanie gospodarki narodowej

Przegląd literatury

CZĘŚĆ II. PLANY GOSPODARCZE W POLSCE

Planowanie gospodarcze w Polsce ma za sobą wielkie osiągnięcia. Wykonaliśmy przedterminowo Plan Trzyletni i jesteśmy w połowie pomyślnego wykonania Planu Sześcioletniego. Publikowane materiały, dotyczące polskich planów gospodarczych są dosyć obfite, ale rozproszone w czasopismach i broszurach. Niniejsze opracowanie zawiera systematyczne zestawienie tych publikacji. Obejmuje ono materiały odnoszące się zarówno do zadań planów, jak i ich wykonania. Nie uwzględnia natomiast zagadnień metodologii planowania, które były omówione w jednym z poprzednich numerów „Przeglądu Bibliograficznego“.*) Nie uwzględnia również literatury odnoszącej się do poszczególnych działów czy gałęzi gospodarki narodowej.

Tak ujęty zakres niniejszego przeglądu literatury obejmuje więc następujące typy publikacji: 1) urzędowe teksty planów wieloletnich i rocznych, 2) komentarze do planów w postaci publikowanych przemówień kierowników polskiego życia gospodarczego, artykułów informacyjnych i analitycznych oraz wydawnictw książkowych popularnych i naukowych, 3) komunikaty oficjalne o wykonaniu planów wieloletnich, rocznych i kwartalnych, 4) różne publikacje, zawierające dane o wykonaniu planów lub analizę sytuacji gospodarczej, wynikającej z wykonania planów. Opracowanie uwzględnia wyłącznie prace, które dotychczas zachowały wartość i znaczenie dla studiujących planowanie gospodarcze w Polsce. Prace zawierające błędne oświetlenie naszych planów z punktu widzenia burżuazyjnej ekonomii, stosowanej w planowaniu gospodarki narodowej przez kierownictwo Centralnego Urzędu Planowania lub nie zawierające wartościowego materiału zostały pominięte. Opracowanie nie stawia sobie za zadanie zamieszczenia wszystkich wydań każdej publikacji, lecz ogranicza się do najbardziej dostępnych. W kilku jednak wypadkach w stosunku do ważniejszych prac podana jest zarówno publikacja w czasopiśmie jak i w formie książkowej, bo trudno określić, która z form będzie bardziej dostępna dla czytelnika.

Materiał jest ułożony chronologicznie, a więc na początku mamy pozycje odnoszące się do całości Planu Trzyletniego, następnie do poszczególnych lat tego planu, potem materiały dotyczące Planu Sześcioletniego i kolejno trzech pierwszych lat tego planu. Materiały należące

do każdego z tych okresów ułożone są według czterech typów publikacji zgodnie z ich kolejnością podaną powyżej.

PLAN TRZYLETNI

Podstawowymi dokumentami, dotyczącymi Planu Trzyletniego są: Ustawa o Planie Odbudowy Gospodarczej i załącznik do niej wydany w postaci książki pt. „Plan Odbudowy Gospodarczej — Liczby Podstawowe“. Dane o wykonaniu planu podaje komunikat PKPG, który jest jednak mniej szczegółowy od samego planu. Opracowania z okresu przygotowywania Planu Trzyletniego w większości utraciły swą wartość, dlatego podajemy tylko niektóre. Nieco liczniejsze są prace omawiające wykonanie planu.

Ustawa z dn. 2 lipca 1947 r. o Planie Odbudowy Gospodarczej. Dz. U. 1947, nr 53, poz. 285.
Plan Odbudowy Gospodarczej — Liczby Podstawowe do uzasadnienia ustawy z dn. 2 lipca 1947 r. o Planie Odbudowy Gospodarczej ogłoszonej w Dzienniku Ustaw RP z dnia 16 sierpnia 1947, nr 53, poz. 285. Warszawa 1947. CUP, s. 158.

Wydawnictwo zawiera dane liczbowe uzupełniające ustawę o Planie Odbudowy Gospodarczej. Zadania dla wszystkich działów gospodarki narodowej są ujęte bardzo szczegółowo. Liczby dla roku 1947 stanowią plan roczny na pierwszy rok Planu Trzyletniego.

Narodowy Plan Gospodarczy — Projekt uchwały Krajowej Rady Narodowej w sprawie narodowych planów gospodarczych i Planu Odbudowy Gospodarczej w okresie I.I.1946 — 31.XII.1949. Warszawa 1946. CUP, s. 134.

Wydawnictwo zawiera tekst historycznej uchwały Krajowej Rady Narodowej z dnia 21 września 1946 r., wprowadzającej planowanie gospodarcze w Polsce i polecającej Rządowi przygotowanie projektu Planu Odbudowy oraz „Wytyczne Ogólne“ i „Tymczasowe Liczby Podstawowe Planu Odbudowy Gospodarczej“, które KRN przyjęła do wiadomości. Tymczasowe Liczby Podstawowe nie są bynajmniej identyczne z liczbami Planu. Podkreślić to trzeba wyraźnie z tego powodu, że tytuł wydawnictwa może łatwo wprowadzić w błąd czytelnika, który nie przeczytawszy dokładnie tekstu uchwały może uważać Liczby Podstawowe za oficjalne wskaźniki Planu Odbudowy.

MINC B.: O Planie Trzyletnim. Warszawa 1948. Książka, s. 167.

Komunikat PKPG o wykonaniu Planu Trzyletniego. Gosp. plan. 1949, nr 12, str. 729—730.

Wykonanie narodowych planów gospodarczych 1948 — 1952. Komunikaty PKPG. Warszawa 1952. Polgos, s. 132.

*) Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych. 1952, z. 6, str. 234—248.

Zbiór urzędowych komunikatów CUP i PKPG o wykonaniu planów Trzyletniego i Sześcioletniego. Większość tych komunikatów była publikowana w „Gospodarce Planowej”. Pozycje te są zamieszczone w naszej bibliografii pod odpowiednimi latami.

MINC H.: *Osiągnięcia i plany gospodarcze*. Referat na Kongresie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wytoczne Sześcioletniego Planu Rozwoju i Przebudowy gospodarczej Polski. Warszawa 1949. KiW, s. 117.

Przemówienie vicepremiera H. Minca na Kongresie Zjednoczeniowym partii robotniczych w dużej części poświęconym było osiągnięciom Planu Trzyletniego i bieżącym zadaniom na rok 1949. Pozycja ta zamieszczona jest również w bibliografii Planu Sześcioletniego.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Pięć lat osiągnięć gospodarczych*. Trybuna Wolności. 1949, nr 29, str. 3—4.

MINC B.: *Przedterminowe wykonanie Planu Trzyletniego historycznym osiągnięciem Polski Ludowej*. Życie gosp. 1950, nr 9, str. 413—416.

SECOMSKI K.: *Analiza wykonania Planu Trzyletniego*. Warszawa 1950. Polgos, s. 75.

Niewielka praca, przedstawiająca wyniki Planu Trzyletniego może oddać duże usługi studiującym okres odbudowy w Polsce. Materiał o wykonaniu planu ułożony jest wg działów gospodarki narodowej, co ułatwia zestawienie wykonania z planem.

Rok 1947

Na rok 1947 nie było oddzielnego planu narodowego. Za plan roczny 1947 uznano liczby Planu Trzyletniego przewidziane na ten rok. Nie był również publikowany oficjalny komunikat CUP o wynikach wykonania planu. Literatury omawiającej więc zadania na rok 1947 właściwie nie ma. Wykonanie planu również nie było obszerniej komentowane. Mamy na ten temat artykuł ministra Szyra i parę notatek kronikarskich. Najwięcej materiału o wykonaniu planu na rok 1947 przynosi publikacja GUS na temat dochodu narodowego.

SZYR E.: *Doświadczenia 1947 roku i niektóre zadania na rok 1948*. Poradnik Społeczny. 1948, nr 7, str. 5—9.

Realizacja Planu Odbudowy Gospodarczej. Gosp. plan. 1947, nr 13, str. 527—529.

Przed rokiem a obecnie. Gosp. plan. 1947, nr 21, str. 848—851.

Pierwsza ocena. Gosp. plan. 1947, nr 23, str. 930—931.

Dochód narodowy Polski 1947. GUS. Statystyka Polski Seria D, z. 13. Warszawa 1949, s. 34.

Rok 1948

W roku 1948 mamy ustawę o rocznym narodowym planie gospodarczym oraz urzędowe komunikaty CUP o wykonaniu planu. Stanowią one podstawowe materiały, dotyczące planów gospodarczych w tym roku. Opracowań jednak jest niewiele. Mamy tylko kilka artykułów i nieco więcej niż w poprzednim roku notatek kronikarskich. Dotyczą one zarówno zadań planów, jak i wykonania.

Ustawa z dnia 9 marca 1948 r. o narodowym planie gospodarczym na rok 1948. Dz. U. 1948, nr 19, poz. 134.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Narodowy plan gospodarczy na rok 1948*. Spółdzielczy Przegląd Bankowy. 1948, nr 3, str. 181—197.

Obszerny artykuł vicepremiera Jędrzychowskiego stanowi najbardziej wyczerpującą i miarodajną wypowiedź na temat planu na rok 1948. Zawiera również krótkie sprawozdanie z wykonania planu w r. 1947.

SZYR E.: *Doświadczenia 1947 i niektóre zadania na rok 1948*. Poradnik Społeczny. 1948, nr 7, str. 5—9.

Artykuł ten był zamieszczony również w literaturze, dotyczącej roku 1947, obejmuje bowiem zarówno omówienie wykonania planu w 1947, jak i zadania na rok 1948.

SECOMSKI K.: *Nowe problemy gospodarcze roku 1948*. Gosp. plan. 1947, nr 19, str. 753—758.

Projekt ustawy o narodowym planie gospodarczym na r. 1948. Gosp. plan. 1948, nr 4—5, str. 122—130.

W drugim roku Planu Odbudowy Gospodarczej. Gosp. plan. 1948, nr 6, str. 182—187.

Wykonanie planu za rok 1948 — komunikat CUP. Gosp. plan. 1949, nr 2, str. 72—73.

Komunikat CUP o wykonaniu planu w trzech kwartałach r. 1948. Gosp. plan. 1948, nr 12/13, str. 465—466.

Plan na rok 1948 realizuje się. Gosp. plan. 1948, nr 6, str. 201—203.

Bilans półroczny. Gosp. plan. 1948, nr 10, str. 360—363.

Postępy wzrostu gospodarczego. Gosp. plan. 1948, nr 12/13, str. 466—470.

Na końcowym etapie roku 1948. Gosp. plan. 1948, nr 14, str. 529—533.

Wykonanie planu na rok 1948. Gosp. plan. 1949, nr 2, str. 72—73.

Wykonanie narodowego planu gospodarczego na r. 1948. Życie gosp. 1949, nr 3, str. 136.

Rok 1949

W roku 1949 mamy zarówno ustawę o narodowym planie gospodarczym, jak i systematycznie ogłaszane komunikaty kwartalne o wykonaniu planu. Pozycje bibliograficzne, odnoszące się do wykonania planu za rok 1949 ograniczają się do notatek kronikarskich, albowiem większość opracowań poświęcano w tym okresie raczej zagadnieniu wykonania całości Planu Trzyletniego.

Ustawa z dnia 31 marca 1949 r. o Narodowym Planie Gospodarczym na rok 1949. Dz. U. 1949, nr 26, poz. 189.

BLINOWSKI F.: *Zadania ostatniego roku Planu Trzyletniego*. Życie gosp. 1949, nr 9, str. 382—389.

MAJEWSKI St. A.: *O wytocznych planu na rok 1949*. Gosp. plan. 1948, nr 9, str. 294—297.

MAJEWSKI St. A.: *Narodowy plan gospodarczy na rok 1949*. Gosp. plan. 1949, nr 3, str. 194—195.

SECOMSKI K.: *Końcowy etap realizacji Planu Trzyletniego*. Gosp. plan. 1949, nr 9, str. 482—486.

Wykonanie narodowego planu gospodarczego na rok 1949 — komunikat PKPG. Gosp. plan. 1950, nr 1, str. 2—4.

Komunikat o wykonaniu planu w I kwartale 1949. Gosp. plan. 1949, nr 5, str. 319—320.

Komunikat PKPG o wykonaniu planu w I półroczu 1949. Gosp. plan. 1949, nr 8, str. 467—469.

Komunikat PKPG o wykonaniu planu w III kwartale 1949. Gosp. plan. 1949, nr 11, str. 665—666.

Narodowy plan gospodarczy w wykonaniu. Gosp. plan. 1949, nr 5, str. 318—319; nr 8, str. 469—474; nr 9, str. 515—517; nr 10, str. 590—591; nr 11, str. 667—669; nr 12, str. 730—731.

Stała rubryka w „Gospodarce Planowej”, dająca bieżące informacje o wykonaniu planu stanowi od r. 1949 źródło nie pozbawione znaczenia.

Plan Sześcioletni

Materiał bibliograficzny, dotyczący Planu Sześcioletniego jest o wiele bogatszy niż odnoszący się do Planu Trzyletniego. Poza tym prawie wszystkie wypowiedzi i opracowania na ten temat zachowały do dziś swą wartość

i wobec tego objęte zostały poniżej podanym zestawieniem. Bardzo ważną kategorię materiałów stanowią tu wypowiedzi kierowników polskiego życia gospodarczego w Komitecie Centralnym PZPR i w Sejmie. Rola polityczna i gospodarcza Planu Sześcioletniego jest w nich gruntownie oświetlona. Poza tym mamy szereg opracowań o charakterze naukowym i popularnym, artykułowym i nawet książkowym.

Ustawa z dnia 21 lipca 1950 o 6-letnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu na lata 1950—1955. Dz. U. 1950, nr 37, poz. 344.

MINC H.: *Osiągnięcia i plany gospodarcze.* Referat wygłoszony dnia 18 grudnia 1948 r. na Kongresie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wytyczne Sześcioletniego Planu Rozwoju i Przebudowy Gospodarczej Polski. Warszawa 1949. KiW, s. 119. Broszura zawiera wstępną koncepcję Planu Sześcioletniego. Omówieniu tej koncepcji poświęcona jest część referatu wicepremiera Minca. Całość ma istotne znaczenie dla historii pierwszego etapu prac nad Planem Sześcioletnim.

Plan Sześcioletni. V Plenum Komitetu Centralnego PZPR 15—16 lipca 1950 r. Nowe Drogi. 1950, nr 4, s. 238.

Numer specjalny, zawierający następujące pozycje: komunikat o obradach V Plenum KC PZPR; przemówienie tow. Bolesława Bieruta; referaty: Hilary Minc: Sześcioletni Plan Rozwoju Gospodarczego i Budowy Socjalizmu w Polsce, Zenon Nowak: Zagadnienie kadr w świetle zadań Planu Sześcioletniego; dyskusja; podsumowanie dyskusji przez tow. Minca; przemówienie końcowe tow. Bieruta.

Plan Sześcioletni. BIERUT B.: Budujemy gmach Polski socjalistycznej (przemówienie końcowe wygłoszone na V Plenum KC PZPR w dniu 16. VII. 1950). MINC H.: Plan Sześcioletni Rozwoju Gospodarczego (referat wygłoszony na V Plenum KC PZPR w dniu 15. VII. 1950). MINC H.: Ustawa o Planie Sześcioletnim nowym manifestem lipcowym (przemówienie w dniu 21. VII. 1950 na zakończenie debaty sejmowej). Ustawa o Sześcioletnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu na lata 1950—1955. Warszawa 1950. KiW, s. 168.

Plan Sześcioletni. BIERUT B.: Budujemy gmach Polski socjalistycznej. MINC H.: Plan Sześcioletni Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu w Polsce. NOWAK Z.: Zagadnienie kadr w Planie Sześcioletnim (przemówienia wygłoszone na V Plenum KC PZPR w dniu 15 i 16 VII. 1950). MINC H.: Ustawa o Planie Sześcioletnim nowym manifestem lipcowym (przemówienie w dniu 21. VII. 1950 na zakończenie debaty sejmowej). JĘDRYCHOWSKI S.: Realizacja Planu Sześcioletniego zagadnieniem wszystkich sił narodu (przemówienie sejmowe wygłoszone w dniu 8. VII. 1950). Ustawa o Sześcioletnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu na lata 1950—1955 uchwalona przez Sejm Ustawodawczy RP 21 lipca 1950 r. Warszawa 1950. KiW, s. 227.

Sejm uchwała Plan Sześcioletni. JĘDRYCHOWSKI S.: Realizacja Planu Sześcioletniego zadaniem wszystkich sił narodu. BLINOWSKI F.: Przejście do trzeciego etapu Planu Sześcioletniego (przemówienia sejmowe wygłoszone w dniach 18 i 19. VII. 1950). Dyskusja sejmowa nad projektem ustawy o Sześcioletnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu. MINC H.: Ustawa o Planie Sześcioletnim nowym manifestem lipcowym (przemówienie w dniu 21. VII. 1950 na zakończenie debaty sejmowej). Ustawa o Sześcioletnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu na lata 1950—1955 uchwalona przez Sejm Ustawodawczy RP dnia 21. VII. 1950. Warszawa 1951. KiW, s. 266.

Cztery ostatnie pozycje zawierają wypowiedzi z okresu uchwalania Planu Sześcioletniego na V Plenum KC PZPR i w Sejmie. Materiał w nich zawarty częściowo się powtarza, ponieważ jednak nie są one identyczne żadnej z nich nie można pominąć. Stanowią podstawowe źródło dla zrozumienia znaczenia Planu Sześcioletniego dla gospodarki polskiej.

BIERUT B.: *Polska na drodze budownictwa socjalistycznego.* Nowe Drogi. 1950, nr 6, str. 13—17.

Artykuł napisany w pewien czas po uchwaleniu Planu Sześcioletniego daje syntetyczne ujęcie kierunku rozwoju gospodarczego Polski w okresie Planu Sześcioletniego.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Mobilizacja rezerw gospodarki narodowej — podstawowy czynnik realizacji Planu Sześcioletniego.* Nowe Drogi, 1950, nr 1, str. 13—25.

JĘDRYCHOWSKI S.: *O kilku warunkach wykonania Planu Sześcioletniego.* Ekonomista. 1950, z. III, str. 14—34.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Plan Sześcioletni.* Wiedza i Życie. 1950, nr 8/9, str. 798—820.

JĘDRYCHOWSKI S.: *Plan Sześcioletni nasz wkład w dzieło obrony pokoju.* Sprawy międzynarodowe. 1950, nr 3/4, str. 28—37.

BLINOWSKI F.: *Niektóre podstawowe proporcje w Planie Sześcioletnim.* Gosp. plan. 1950, nr 8, str. 382—389.

WANG A.: *Przemysłowienie jako wynik przekształcenia struktury gospodarczej Polski w Planie Sześcioletnim.* Nowe Drogi. 1949, nr 3, str. 112—122.

MINC B.: *Podstawowe założenia Planu Sześcioletniego.* Myśl Współczesna. 1949, nr 6/7, str. 333—360.

BRUS W.: *Plan Sześcioletni w świetle stalinowskiej nauki o socjalistycznej industrializacji.* Nowe Drogi. 1950, nr 5, str. 97—117.

SECOMSKI K.: *Podstawowe zadania Planu Sześcioletniego.* Warszawa 1950. Polgos, s. 119.

Zwięzła analiza zadań Planu Sześcioletniego stanowi najobszerniejsze z naukowych opracowań dotyczących tego tematu. Ważne źródło dla studiujących zagadnienia Planu Sześcioletniego.

ILCZUK T., SAR A., SZEWCZYK W.: *Rozwój Polski Ludowej w Planie Sześcioletnim.* Warszawa 1951. LSW, s. 91.

Popularna broszura o Planie Sześcioletnim przeznaczona dla czytelników wiejskich. Uwzględniła w dużym stopniu zagadnienia rolnicze. Zawiera niewiele danych liczbowych.

LITWIN J.: *ABC Planu Sześcioletniego.* Warszawa 1951. Czyt., s. 242.

Popularne opracowanie przeznaczone dla szerokiego rzesz czytelników. Zagadnienia Planu Sześcioletniego i planowania w ogóle przedstawione są w sposób przystępny.

Plan Sześcioletni. Warszawa 1952. Polgos, s. nłb. 104.

Album poświęcony Planowi Sześcioletniemu, przedstawiający zadania planu w barwnych tablicach i wykresach. Część wstępna poświęcona jest wykonaniu Planu Trzyletniego.

Wykonanie narodowych planów gospodarczych — komunikaty PKPG. Warszawa 1952. Polgos, s. 132.

Pozycja ta była podana również w bibliografii Planu Trzyletniego, gdyż dotyczy obydwu planów.

SECOMSKI K.: *Wstępny bilans pierwszych trzech lat Planu Sześcioletniego.* Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 35—38.

Rok 1950

Literatura dotycząca roku 1950 jest szczupła, albowiem dyskutowano raczej nad znaczeniem całości Planu Sześcioletniego, a nie tylko jego pierwszego roku. Podstawowymi materia-

łami są ustawa i sprawozdania z wykonania planu.

Ustawa z dnia 19 kwietnia 1950 o narodowym planie gospodarczym na rok 1950. Dz. U. 1950, nr 21, poz. 179.

SZYR E.: Niektóre zagadnienia walki o realizację planu gospodarczego na 1950 r. Nowe Drogi. 1950, nr 2, str. 159—192.

Zadania pierwszego roku Planu Sześcioletniego. Życie gosp. 1950, nr 6, str. 262—264.

Narodowy plan gospodarczy na rok 1950. Życie gosp. 1950, nr 7, str. 310—316.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w 1950 r. Gosp. plan. 1951, nr 2, str. 9—13.

Komunikat PKPG (o wykonaniu planu za pierwszy kwartał 1950). Gosp. plan. 1950, nr 4/5, str. 174—175.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w II kwartale 1950 r. Gosp. plan. 1950, nr 7, str. 296—297.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w III kwartale 1950 r. Gosp. plan. 1950, nr 11, str. 615—617.

ZOBOLEWICZ M.: Doświadczenia pierwszego roku Planu Sześcioletniego. Życie gosp. 1951, nr 5, str. 276—280.

Pierwszy rok Planu Sześcioletniego. Gosp. plan. 1951, nr 2, str. 13—17.

Zwycięskie wykonanie planu 1950 r. Życie gosp. 1951, nr 3, str. 130—132.

Narodowy plan gospodarczy w wykonaniu. Gosp. plan 1950; nr 1, str. 45—47; nr 2, str. 101—102; nr 3, str. 161—162; nr 4/5, str. 220—223; nr 6, str. 292—294; nr 7, str. 350—351; nr 8, str. 426—428; nr 9, str. 492—494; nr 10, str. 559—562; nr 11, str. 617—622; nr 12, str. 697—699.

Rok 1951

W roku 1951 dokumentami podstawowymi są: ustawa o planie narodowym oraz kwartalne i roczne sprawozdania z wykonania planu. Literatura o planie jest stosunkowo obfita, choć składa się wyłącznie z przemówień, artykułów i notatek kronikarskich. Czołowe miejsce zajmują wypowiedzi Bolesława Bieruta i Hilarego Minca.

Ustawa z dnia 23 marca 1951 o narodowym planie gospodarczym. Dz. U. 1951, nr 18, poz. 146.

BIERUT B.: Walka narodu polskiego o pokój i Plan Sześcioletni. Nowe Drogi. 1951, nr 1, str. 8—48.

MINC H.: Zadania gospodarcze na 1951 r. Nowe Drogi. 1951, nr 1, str. 49—79.

BIERUT B.: Walka narodu polskiego o pokój i Plan Sześcioletni — referat i przemówienie końcowe wygłoszone na VI Plenum KC PZPR, MINC H.: Zadania gospodarcze na 1951 r. — referat wygłoszony na VI Plenum KC PZPR. Warszawa 1951. KiW, s. 111.

Trzy ostatnie pozycje obejmują przemówienia Bolesława Bieruta i Hilarego Minca na VI Plenum KC PZPR, publikowane w „Nowych Drogach” i w wydaniu książkowym. Formułują one zadania gospodarki polskiej w drugim roku Planu Sześcioletniego. Zawierają również ocenę wykonania planu w roku 1950.

KŁOSIEWICZ W.: Drugi rok Planu Sześcioletniego. Prz. związk. 1951, nr 1, str. 2—6.

Drugi rok sześciolatki. Życie gosp. 1951, nr 1, str. 2—3.

Zadania narodowego planu gospodarczego na rok 1951. Gosp. plan. 1951, nr 3, str. 4—8.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego na rok 1951. Gosp. plan. 1952, nr 2, str. 4—9.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w I kwartale 1951 r. Gosp. plan. 1951, nr 5, str. 9—11.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w II kwartale 1951 r. Gosp. plan. 1951, nr 8, str. 2—4.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w III kwartale 1951 r. Gosp. plan. 1951, nr 11, str. 6—8.

LANGE O.: Polskie gospodarstwo narodowe w drugim roku Planu Sześcioletniego. Ekonomista. 1951, nr II, str. 3—21.

LANGE O.: Polska gospodarka narodowa w drugim roku Planu Sześcioletniego. Warszawa 1951. KiW, s. 31.

WERNER J.: Rok 1951 w gospodarce narodowej. Życie gosp. 1952, nr 4, str. 165—168.

Po upływie drugiego roku Planu Sześcioletniego. Gosp. plan. 1952, nr 1, str. 2—3.

Drugi rok Planu Sześcioletniego. Gosp. plan. 1952, nr 4, str. 3—12.

Narodowy plan gospodarczy w wykonaniu. Gosp. plan. 1951, nr 1, str. 54—56; nr 2, str. 78—80; nr 3, str. 59—61; nr 4, str. 52—55; nr 5, str. 55—58, nr 6, str. 60—62.

Rok 1952

Bibliografia obejmuje tylko oficjalne sprawozdania o wykonaniu planu w roku 1952, natomiast później ukazujące się opracowania z tego zakresu mogły być uwzględnione tylko w małym stopniu.

Ustawa z dnia 28 marca 1952 r. o narodowym planie gospodarczym na rok 1952. Dz. U. 1952, nr 20, poz. 128.

BIERUT B.: Nasze najbliższe zadania. Nowe Drogi. 1952, nr 1/2, str. 3—13.

Artykuł ten zawiera ocenę wyników dwóch pierwszych lat Planu Sześcioletniego i wskazano zadania na lata następne. W artykule tym podkreślono konieczność utrzymania tempa budowy socjalizmu pomimo trudności, jakie mogą czekać polską gospodarke.

BIERUT B.: O umocnienie spójni między miastem i wsią w obecnym okresie budownictwa socjalistycznego. Nowe Drogi. 1952, nr 6, str. 5—76.

BIERUT B.: O umocnienie spójni między miastem i wsią w obecnym okresie budownictwa socjalistycznego. Warszawa 1952, KiW, s. 131.

Jest to referat wygłoszony na VII Plenum KC PZPR, ogłoszony najpierw w „Nowych Drogach”. Omawia węzłowe zagadnienia gospodarki polskiej w trzecim roku Planu Sześcioletniego: nowe zadania organizacyjne, stojące przed przemysłem i sprawę kadr dla przemysłu. Następnie przedstawia sytuację w rolnictwie i zadania polityki gospodarczej na tym odcinku.

SZYR E.: Węzłowe zadania gospodarcze. Nowe Drogi. 1951, nr 6, str. 31—61.

WERFEL R.: Ani na chwilę nie ostabić tempa. Nowe Drogi. 1952, nr 3, str. 11—20.

FRENKEL S.: Zadania gospodarcze na rok 1952. Życie gosp. 1952, nr 5, str. 213—216.

Uchwała Prezydium Rządu o projekcie narodowego planu gospodarczego na rok 1952. Gosp. plan. 1952, nr 3, str. 3—6.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w roku 1952. Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 2—5.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w I kwartale 1952. Gosp. plan. 1952, nr 5, str. 2—3.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w II kwartale 1952. Gosp. plan. 1952, nr 8, str. 2—3.

Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w III kwartale 1952. Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 34.

Realizacja planu w trzecim roku 6-latki. Gosp. plan. 1953, nr 2, str. 6—13.

Wielka Encyklopedia Radziecka

Przewodnik bibliograficzny (c. d.) *

ZAGADNIENIA AGRARNE

W pierwszych dziesięciu tomach drugiego wydania Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej znajdujemy szereg artykułów, dotyczących problematyki stosunków rolnych i gospodarki rolnej. Artykuły te wyjaśniają ze stanowiska marksizmu-leninizmu istotę kwestii agrarnej, oświetlają drogi jej rozwiązywania w Związku Radzieckim i krajach demokracji ludowej, omawiają szereg zagadnień stalinowskiej teorii kolektywizacji rolnictwa, przedstawiają dzieje walki o kolektywizację w ZSRR, a wreszcie podają wiele cennego materiału informacyjnego o organizacji i rozwoju rolnictwa w ZSRR i krajach budujących socjalizm.

Kwestia agrarna zajmuje, jak wiadomo, ważne miejsce w nauce marksistowsko-leninowskiej o strategii i taktyce partii proletariatu w walce o obalenie kapitalizmu, o przygotowanie i przeprowadzenie rewolucji socjalistycznej oraz w walce o umocnienie dyktatury proletariatu. Włodzimierz Lenin w pracach swych przeprowadził wszechstronną analizę kwestii agrarnej i stworzył, oparty na naukowych podstawach, program realizowany w drodze uporczywej walki przez partię bolszewicką. Program ten został następnie rozwinięty przez Józefa Stalina, którego wielki wkład polega na dalszym opracowaniu i wprowadzeniu w życie teorii kolektywizacji wsi, stanowiącej jedyną drogę rozwiązania kwestii agrarnej, zniesienia wyzysku i rozwarstwienia klasowego ludności wiejskiej, likwidacji przeciwieństwa między miastem a wsią.

Ogólne ujęcie i wytłumaczenie kwestii agrarnej, które może pożyty jako wprowadzenie w problematykę, znajdzie czytelnik w artykule pt. *Kwestia agrarna* (Sollertinskaja E. I.: Agrarnyj wopros. — t. I, str. 337—344). Jest to artykuł teoretyczny, który wyjaśnia istotę kwestii agrarnej w kolejnych formacjach społeczno-ekonomicznych. Autorka obszernie omawia działania praw ekonomicznych kapitalizmu w rolnictwie. Wyjaśnia leninowską teorię dwóch dróg rozwoju kapitalizmu w rolnictwie i wskazuje na źródła i formy zaostrożania się przeciwieństwa między miastem a wsią oraz na przyczyny zacofania i upadku rolnictwa w ustroju kapitalistycznym. Artykuł oświetla kwestię agrarną we współczesnym kapitalizmie i charakteryzuje typowe dla imperializmu zjawiska wzrostu wyzysku i przyspieszonej proletaryzacji pracującego chłopstwa. Wskazuje też na znaczenie sojuszu robotniczo-chłopskiego jako na jedyną siłę zdolną do rozwiązania kwestii agrarnej. Następnie, na tle charakterystyki stosunków rolnych w Rosji carskiej, autorka omawia dzieje walki partii bolszewickiej o likwidację zacofania wsi w szczególności zaś okres przygotowywania warunków do kolektywizacji rolnictwa i samej kolektywizacji. Do artykułu dołączona jest obszerna bibliografia.

Z dwiema doniosłymi pracami W. I. Lenina, dotyczącymi kwestii agrarnej, zapoznają czytelnika dwa artykuły E. S. Karnauchowej, zamieszczone w tomie I, a mianowicie: *Program agrarny socjaldemokracji w pierwszej rewolucji rosyjskiej lat 1905—1907* (Agrarnaja programma socjal-demokracji w pierwoj russoj riewoluciji 1905—1907 godow, — t. I, str. 318—319) oraz *Kwestia agrarna a „krytycy Marksa“* (Agrarnyj wopros a „kritiki Marksa“, — t. I, str. 344—345). W pracach tych Lenin, w oparciu o marslistowską analizę kapitalistycznej ewolucji rolnictwa w Rosji, stworzył podstawy teoretyczne, polityczne i taktyczne bolszewickiego programu agrarnego na okres rewolucji burżuazyjno-demokratycznej. Lenin wysunął hasło konfiskaty ziemi obszarniczej i nacjonalizacji ziemi, rozbijając kłamliwe i wrogie teorie rewizjonistów. Artykuły zawierają streszczenie głównych tez Lenina i charakterystykę ich znaczenia.

Z artykułów, omawiających prace klasyków marksizmu-leninizmu należy tu wymienić również artykuł I. F. Pietrowa, poświęcony omówieniu wielkiego dzieła J. W. Stalina „Zagadnienia leninizmu“ (Woprosy leninizma, — t. IX, str. 91—94). Artykuł ten, jak i samo dzieło, nie dotyczy wprawdzie wyłącznie zagadnień

agrarnych, niemniej jednak znajdzie w nim czytelnik wiele fragmentów, zawierających omówienie stalinowskiej teorii kolektywizacji i oświetlenie zagadnienia walki klasowej na wsi w okresie przejściowym.

Program agrarny bolszewizmu — to tytuł wyczerpującego opracowania L. I. Luboszcza (Agrarnaja programma bolszewizma, — t. I, str. 308—318). Artykuł ten zawiera obszerną charakterystykę programu agrarnej partii bolszewickiej i dzieje walki o ten program na trzech kolejnych etapach historycznych: w okresie rewolucji burżuazyjno-demokratycznej, w okresie przygotowywania i przeprowadzenia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej oraz w okresie budownictwa socjalizmu w ZSRR. Autor omawia każdy z tych okresów oddzielnie, przedstawiając typowe dla każdego z nich zadania rewolucyjne klasy robotniczej w stosunku do chłopstwa i uzasadniając słuszność linii politycznej partii bolszewickiej. Artykuł umożliwia zaznajomienie się z historycznym rozwojem bolszewickiego programu agrarnej i z historią jego realizacji po zwycięstwie Rewolucji Październikowej. Tak więc znajdzie tu czytelnik m. in. omówienie znaczenia leninowskiego programu nacjonalizacji ziemi w zestawieniu ze szkodliwym, oportunistycznym programem muncypalizacji ziemi, dalej — charakterystykę pierwszych posunięć Władzy Radzieckiej w okresie wywłaszczenia wywłaszczycieli oraz uzasadnienie przejścia od polityki neutralizacji średniaka do realizacji trójjedynego formuły pracy partyjnej na wsi, wreszcie omówienie leninowsko-stalinowskiego planu spółdzielczego i dziejów walki o kolektywizację rolnictwa w ZSRR, prowadzonej pod kierownictwem Stalina. Artykuł zaopatrzonej jest w obszerną bibliografię.

Z kolei wskazać należy na szereg artykułów, które zajmują się poszczególnymi zagadnieniami, mającymi duże znaczenie dla zrozumienia kwestii agrarnej. Artykuł z zakresu ekonomii politycznej *Renta absolutna* (Absolutnaja renta. — t. I, str. 33—34) tłumaczy istotę absolutnej renty gruntowej w kapitalizmie, omawia jej znaczenie klasowe oraz wykazuje w jaki sposób istnienie renty absolutnej powoduje hamowanie rozwoju rolnictwa w ustroju kapitalistycznym.

Strukturę klasową ludności wiejskiej charakteryzują artykuły *Robotnicy rolni* (Ancełowicz N. M., Łepkies Ja. B.: Batrak. — t. I, str. 306—308) oraz *Biedota wiejska* (Karnauchowa E. S.: B'ednota kriestianskaja. — t. IV, str. 374—376). Pierwszy z tych artykułów omawia po ożenie robotników najemnych w rolnictwie kapitalistycznym oraz wskazuje na szybką ich pauperyzację i towarzyszący temu wzrost rewolucyjności. Następnie przedstawia zasadniczą zmianę położenia społecznego i materialnego robotników rolnych w ZSRR dzięki rewolucji. Drugi artykuł omawia sytuację w ustroju kapitalistycznym biedoty wiejskiej, najbliższej proletariatu i najbardziej rewolucyjnej części chłopstwa, wyjaśniając procesy tworzenia się biedoty i charakteryzując jej warunki życiowe. W dalszej części artykułu przedstawia decydujące zmiany w położeniu chłopstwa, dokonane dzięki zwycięstwu rewolucji socjalistycznej w ZSRR oraz tłumaczy istotę sojuszu proletariatu z biednym chłopstwem i rolę tego sojuszu. Wreszcie wskazuje na znaczenie kolektywizacji wsi dla likwidacji problemu biedoty na wsi.

Wszystkie wymienione artykuły zaopatrzone są w bibliografię.

Marksistowsko-leninowska teoria stosunków agrarnych, bolszewicki program agrarny i historyczne doświadczenia Związku Radzieckiego w dziele socjalistycznej przebudowy rolnictwa umożliwiły krajom demokracji ludowej wejście na drogę szybkiego rozwiązania kwestii agrarnej. Pierwszym posunięciem władzy ludowej we wszystkich tych krajach były reformy rolne, których głównym zadaniem było rewolucyjne odebranie ziemi obszarnikom i oddanie jej pracujące-

* Patrz: Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych, 1952, z. 4—5, str. 232—238; z. 6, str. 291; 1953, z. 1, str. 43—46.

mu chłopstwu. Zagadnieniu temu poświęcony jest obszerny artykuł pt. *Powojenne reformy rolne** (Agrarne reformy powojenne. Oprac. N. A. Wagana i in. — t. I, str. 320 — 337). Artykuł ten dzieli się na 4 rozdziały. Pierwszy z nich poświęcony jest europejskim krajom demokracji ludowej, drugi — Chinom Ludowym, trzeci — Korei Północnej, czwarty — Niemieckiej Republice Demokratycznej. Rozdział pierwszy zawiera ogólną charakterystykę stosunków rolnych i struktury rolnictwa w krajach demokracji ludowej przed przeprowadzeniem reform, dalej charakterystykę głównych zasad przeprowadzanych reform oraz dalszego przekształcania rolnictwa w kierunku socjalistycznej gospodarki rolnej. Po tym wprowadzeniu następuje szczegółowe omówienie reform w poszczególnych krajach, m. in. w Polsce, oparte na dokładnej analizie struktury rolnictwa i poparte danymi o zmianie tej struktury w wyniku dokonanych reform. Autorzy przedstawiają o trą walkę klasową, jaka towarzyszyła realizacji reform rolnych i dalszej przebudowie rolnictwa w omawianych krajach. W rozdziale tym znajdujemy również zasadnicze dane o kolektywizacji rolnictwa oraz o planach rozwoju gospodarczego krajów demokracji ludowej. W ten sam sposób skonstruowane są rozdziały, dotyczące Chin, Korei i NRD. Należy podkreślić, że w uzupełnieniu artykułu podano obszerną bibliografię zarówno ogólną, jak też odnoszącą się do poszczególnych krajów.

Kilka artykułów Encyklopedii omawia bardziej szczegółowo niektóre zagadnienia związane z socjalistyczną przebudową rolnictwa w ZSRR oraz organizacji rolnictwa socjalistycznego. Artykuł *Ustawodawstwo agrarne* (Agrarne zakonodatelstwo. — t. I, str. 319—320) charakteryzuje rolę rewolucyjnego ustawodawstwa radzieckiego w przeobrażeniu stosunków rolnych. Znajdujemy w nim omówienie kolejnych aktów ustawodawczych poczynając od Dekretu o ziemi oraz Ustawy o socjalistycznym ustroju rolnictwa, kończąc zaś na Dekrecie o ochronie społecznej własności kolchozów. Artykuł *Dzierżawa ziemi* (Koczetowskaja E. N.: Arienda ziemi, — t. II, str. 646 — 648), omawia znaczenie instytucji dzierżawy ziemi w kapitalizmie, wskazując na jej skutki gospodarcze w postaci rabunkowej gospodarki rolnej, następnie zaś wyjaśnia rolę tej instytucji w okresie przejściowym w ZSRR, kiedy była ona wykorzystana dla realizacji polityki ograniczenia i wypierania kulactwa.

J. W. Stalin w teorii kolektywizacji wskazał na artel rolny jako na główną formę ruchu kolchozowego w ZSRR na obecnym etapie historycznym. Zagadnienie to omawia artykuł *Artel rolny* (Dżin M. A.: Artiel sielskochozajstwiennaja. — t. III, str. 124 — 128). Autor charakteryzuje trzy typy rolniczych zrzeszeń produkcyjnych, jakie występowały w ZSRR w początkowym okresie ruchu kolchozowego: zrzeszenie uprawy ziemi, artel rolny i konunę rolną. Wykazuje przewagę artelu w obecnym okresie oraz zwraca uwagę na czynniki decydujące o wyższości artelu nad drobną gospodarką chłopską. Artykuł zawiera omówienie zasad organizacji artelu rolnego oraz zaznajamia czytelnika z historią i formami walki o umacnianie artelu w Związku Radzieckim.

Artykuł *Brygada rolna* (Kolesniew S. G.: Brigada sielskochozajstwiennaja. — t. VI, str. 94 — 97) charakteryzuje brygadę rolną jako podstawową jednost-

kę produkcyjną w socjalistycznych przedsiębiorstwach rolnych — kolchozach sowchozach i MTS. Czytelnik znajdzie tu oświetlenie znaczenia brygad rolnych dla właściwej organizacji pracy w kolchozie, omówienie podstaw tworzenia brygad oraz ich zadań.

Wszystkie wymienione artykuły zawierają notatki bibliograficzne.

Wiele źródłowego materiału, informacyjnego o rozwoju rolnictwa radzieckiego, znaleźć można w artykułach, traktujących ogólnie o rozwoju gospodarki narodowej ZSRR, takich jak np.: *Drugi plan pięcioletni* (Smiechow B. M.: Wtoroj piatiletnij plan razwitija narodnowo chozajstwa S^SSR. — t. IX, str. 372—382), *Osiemnasty Zjazd WKP(b)* (Gawriłow B. A.: Wosiemnadcatyj Sjezd WKP(b). — t. IX, str. 149—154), *Wielkie budowle komunizmu* (Mstisławskij P. S., Pustowałow I. S.: Wielkie strojki kommunizma. — t. VII, str. 218—228) i in.

Należy też zwrócić uwagę na artykuły, poruszające problemy ważne dla gospodarki rolnej, jak np. zagadnienie walki z erozją gleb i jej znaczenia ekonomicznego — artykuł: *Wyduwanie posiewow* (t. IX, str. 437); walki ze szkodnikami — artykuły: *Szczogolew W. N.: Wrieditielj sielskochozajstwiennych rastienij* (t. IX, str. 255 — 260), *Wrieditielj ziarna i ziarnoproduktow* (t. IX, str. 250—253), *Wrieditielj lesa* (t. IX, str. 253—254); zagadnienie melioracji — artykuły: *Agrolesomielioracja* (t. I, str. 361—362), *Wodoochrannaja zona* (t. VIII, str. 357).

O rozwoju jednej z gałęzi rolnictwa — uprawy winorośli — traktuje artykuł *Uprawa winorośli* (Niegrul A. M.: Winogradarstwo. — t. VIII, str. 114 — 117). Artykuł charakteryzuje czynniki rozwoju tej gałęzi, jej znaczenie ekonomiczne oraz rejonizację uprawy na terenie ZSRR.

Należy również wymienić artykuł *Wystawy rolnicze* (Staszewskij W. Je.: Wystawki sielskochozajstwiennyje. t. IX, str. 498—502), który podkreśla doniosłą rolę tego rodzaju wystaw i omawia ich zadania w rozwoju rolnictwa radzieckiego oraz metody organizacji.

Na zakończenie zwrócimy jeszcze uwagę czytelników na kilka artykułów z zakresu historii gospodarczej odnoszących się do stosunków rolnych okresu przedkapitalistycznego. Są to: artykuł o pańszczyźnie — *Griekow B. D., Watkin M. P., Polanskij F. Ja.: Barszczina* (t. IV, str. 276—278) — w którym autorzy omawiają historię i formy pańszczyzny w Rosji i innych krajach Europy (m. in. w Polsce) oraz artykuł, omawiający jeden z typów feudalnej własności ziemskiej rozpowszechniony w Rosji — *Wotczina* (t. IX, str. 226 — 227). Oprócz tego w tomie IX znajdujemy dwa niewielkie artykuły, zawierające informacje o stosunkach rolnych w Rosji carskiej po reformie roku 1861, mianowicie: *Wriemiennio obiazannije krestianie* (t. IX, str. 270) oraz *Wykupnaja operacja* (t. IX, str. 442). Wymienione artykuły historyczne zawierają wzmianki bibliograficzne.

Z. S.

* Artykuł ten ukazał się w przekładzie polskim w książce pt. *Kwestia agrarna*. Zarys encyklopedyczny (Warszawa 1951, PWRiL, str. 125—178). W książce tej znajduje się poza tym kilka innych artykułów, omawiających zagadnienia agrarne, a będących przekładami z radzieckiej Encyklopedii Rolniczej (Sielskochozajstwiennaja Encyklopedija, t. I, Moskwa 1951).

PIOTR KALTENBERG

Recenzje w polskich czasopismach gospodarczych

Z dwóch powodów uważamy za właściwe zajęcie się zagadnieniem recenzji zamieszczanych w naszych czasopismach gospodarczych. Pierwszy oczywisty i bezpośredni, a tym samym nie wymagający wyjaśnień, to obowiązek omówienia i oceny jednej z ważnych, a niestety niedocenianych dziedzin naszego piśmiennictwa ściśle związanych z bibliografią. Drugi powód to okoliczność, że recenzja jest dużą pomocą w pracy bibliografa.

Zadaniem bowiem bibliografa w Polsce Ludowej jest nie tylko rejestrowanie produkcji wydawniczej, ale nade wszystko wskazanie czytelnikowi pozycji najcenniejszych, najbardziej przydatnych zarówno pod względem politycznym, jak i merytorycznym.

Sporządzenie takiej bibliografii selekcyjnej, tzn. odpowiednio wybranej, jak i właściwe jej adnotowanie wymaga krytycznej i fachowej oceny poszczególnych publikacji. Zadanie to

przekracza niejednokrotnie możliwości bibliografa, toteż musi on korzystać z ocen dokonanych w formie recenzji przez specjalistów.

Należy zatem zastanowić się nad tym jaka powinna być treść recenzji, co ma dać autorowi pracy i czytelnikowi. Przede wszystkim trzeba sprecyzować zadania recenzenta. Sformułujemy tu tylko zadania podstawowe opierając się na dobrych i złych recenzjach oraz na własnych próbach i doświadczeniach.

Pierwszym podstawowym zadaniem recenzenta jest ocena pracy z punktu widzenia zasadniczych założeń filozoficznych, teoriopoznawczych i światopoglądowych. W odniesieniu do prac naukowych polega ona na ocenie ich naukowości czyli zgodności z teorią i metodą materializmu dialektycznego i historycznego.

Następnym z kolei zadaniem, wiążącym się ściśle z poprzednim, jest względnie powinno być stwierdzenie czy autor pracy uwzględnił specyficzne dla każdej dziedziny lub tematu założenia merytoryczne i metodologiczne oraz czy je realizuje, a ponadto jakie sobie stawia cele: naukowe, dydaktyczne, wychowawcze, artystyczne, narracyjne itd.

Dalej powinna następować możliwie szczegółowa ocena treści pracy, z tym że w pracach specjalistycznych obowiązuje zarówno autora pracy, jak i recenzenta pełna znajomość przedmiotu.

Przy ocenie pracy naukowej powinna być przeprowadzona, o ile jest to możliwe, weryfikacja podanych źródeł i materiału faktycznego. Odnosi się to w szczególności do dyscyplin eksperymentalnych, opracowań źródłowych itp.

Poza tym wyczerpująca recenzja powinna zawierać ocenę: zewnętrznej szaty pracy, adekwatności układu wobec treści, spisu literatury, odsyłaczy, powiązania ilustracji z treścią, zestawień wzorów itp., dalej ocenę logiczności rozumowania oraz prostoty i poprawności języka w ogóle, ścisłości tłumaczeń z języków obcych, dokładności obcojęzycznych cytatów, nazwisk, nazw itd.

Wreszcie w recenzji powinny być wyciągnięte wnioski. Będą one podsumowaniem uwag, o których była mowa wyżej. Powinny ponadto zawierać ujęte w sposób syntetyczny, propozycje recenzenta co do ewentualnego poprawienia pracy.

Tak pomyślana recenzja powinna: po pierwsze pomóc autorowi w wykrywaniu błędów i unikaniu ich w przyszłości (pożyteczne byłoby zainicjowanie przez recenzenta szerszej dyskusji nad omawianą pracą, niewątpliwie bowiem dyskusja taka da autorowi wiele cennych wskazówek, które będzie mógł wykorzystać w dalszej pracy), po drugie powinna zasygnalizować publikację czytelnikowi możliwie jak najwcześniej, zwracając uwagę na jej zalety i wady, przerosty i luki i ostrzec tym samym czytelnika przed błędami omawianej pozycji.

Rekapitulując, recenzja winna wskazywać, opisywać i oceniać ukazujące się publikacje, czyli powinna spełniać wobec społeczeństwa ważną rolę nie tylko informacyjną, lecz także naukową i wychowawczą.

W naszym czasopiśmiennictwie spotykamy się na ogół rzadko z omówieniami ukazujących się publikacji. Jest to spowodowane często ograniczonymi rozmiarami czasopisma, oszczędnością papieru itp. Pomimo to stwierdzić niestety trzeba, że zainteresowanie redakcji naszych czasopism recenzjami, jest zbyt małe. Z 411 zarejestrowanych w r. 1952 przez Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych pozycji książkowych wydanych w tymże roku omówionych zostało zaledwie 87 pozycji, z czego tylko 5 recenzji odpowiada w mniejszym lub większym stopniu postawionym przez nas wymaganiom¹⁾. Trudno nam co prawda ocenić czy wszystkie te publikacje zasługiwały na zrecenzowanie, jednak procent ocenionych pozycji w stosunku do ruchu wydawniczego jest, jak widać, niezmiernie niski.

Ilość recenzji w 17 przejranych przez nas czasopiśmiech gospodarczych wahała się w poszczególnych pismach w roczniku od 1 do 20, a w każdym numerze od 0 do 5 recenzji i adnotacji.

Niektóre pisma wyraźnie tego działu nie doceniają. Nie raziłoby to jeszcze w pismach „branżowych“ (np. w „Gospodarce Zbożowej“ lub w „Gospodarce Męsnej“) aczkolwiek i tu nieinformowanie czytelników o pracach naukowych i fachowych świadczy niewątpliwie o wąskim praktycyzmie. Natomiast zupełnie niezrozumiały wydaje się brak recenzji w kwartalniku „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej“. Podobnie zwraca uwagę mała ilość recenzji w „Nowym Rolnictwie“ (miesięcznik), które podaje właściwie tylko nowości, z zaznaczeniem dla kogo są one przydatne. Inne czasopisma, jak: „Gospodarka Materiałowa“, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego“, „Miasto“, „Przegląd Ubezpieczeń Społecznych“, „Żywność Zbiorowa“, „Gospodarka Rybna“ zamieszczają recenzje mniej lub bardziej systematycznie w poszczególnych numerach. Dwumiesięcznik „Finanse“ zamieszcza oprócz recenzji przeglądy czasopism radzieckich i z NRD oraz bibliografię finansową. Podobnie „Przegląd Zagadnień Socjalnych“ podaje w każdym zeszytce starannie opracowaną bibliografię z tej dziedziny oraz dziedzin pokrewnych, poza tym w trzech zeszytach umieścił recenzje. Stosunkowo najbardziej systematycznie prowadzony

¹⁾ Na niezadowolający stan recenzji zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym uskarża się także dziedzina nauk technicznych. Chcąc ziu zaradzić Państwowe Wydawnictwa Techniczne ogłosiły konkurs (z nagrodami) na recenzję książki technicznej — patrz: Życie Warszawy, 1953, nr 64 — w którym czytamy m. in.: „W walce o nową, przyspieszającą postęp książkę techniczną — twórca krytyka w formie recenzji dopomaga, ułatwia, udoskonala pracę autora i wydawcy oraz zwiększa czytelnictwo piśmiennictwa technicznego“. W warunkach konkursu m. in. sformułowano kryteria, które będą brane pod uwagę przy ocenie recenzji, oto one: „1. walory ideologiczne, 2. przydatność i aktualność tematu dla potrzeb gospodarki narodowej, 3. oryginalność ujęcia i opracowania tematu, 4. poprawność opracowania tematu (zgodność ze współczesną nauką, jasność ujęć a. układ itd.), 5. dostosowanie i ujęcie a. tematu do poziomu czytelnika, dla którego przeznaczono książkę, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb robotnika, 6. poprawność słownictwa technicznego, 7. poprawność językowa, 8. celowość, trafność i poprawność zilustrowania treści rysunkami, fotografiami, wykresami, 9. układ typograficzny, 10. szata zewnętrzna i poprawność wykonania technicznego, 11. poprawność opracowania recenzji, 12. okres czasu, jaki dzieł ukazanie się książki od ogłoszenia recenzji“. Te kryteria oceny recenzji PWT są w ogólnych zarysach zgodne ze sformułowaniem wyżej przez nas wymaganiami.

jest dział recenzji w miesięcznikach „Ekonomika i Organizacja Pracy“ oraz „Gospodarka Planowa“ i w dwutygodniku „Życie Gospodarcze“. Omówimy je nieco szerzej. Nie będziemy jednak podawali ani nazwisk autorów ani tytułów omawianych prac, jak również nazwisk recenzentów oraz tytułów recenzji, ograniczając się do podania nazwy czasopisma i numeru, w którym ukazała się dana recenzja.

Ogólnie rzecz biorąc, przeważają raczej adnotowane pozycje bibliograficzne częstokroć bardzo lakoniczne. Na tę formę wyraźnie przechodzi „Życie Gospodarcze“. Dość częste są poza tym tłumaczenia recenzji z języka rosyjskiego i niemieckiego. Na szczególne wyróżnienie zasługuje wzorowa recenzja przedrukowana z „Płanoweje Chozjajstwo“ zamieszczona w 1 numerze z 1952 r. „Ekonomiki i Organizacji Pracy“. Poza tym znajdujemy w tym piśmie jeszcze jedną wnikliwą recenzję w nr. 4. Obydwie recenzje zostały, jak należało się tego spodziewać, pozytywnie ocenione i przyjęte przez czytelników, co m. in. znalazło wyraz w wypowiedzi znajdującej się w nr. 12.

Niestety nazbyt częstym zjawiskiem, można nawet powiedzieć najczęstszym, są w naszych czasopismach gospodarczych recenzje, które nazwalibyśmy „uproszczonymi“. Zawierają one właściwie tylko bezkrytyczne streszczenie omawianych prac. Parafrazując słowa krytyka i polemisty z „Nowej Kultury“²⁾ można powiedzieć nie tylko o krytyce teatralnej lecz, niestety, również o krytyce w ogóle, a krytyce ekonomicznej w szczególności, że „trawi ją permanentny i automatyczny entuzjazm“, lub co najmniej „wylewnie radosny“ kompletny bezkrytycyzm. Zamiast rzetelnej i poważnej oceny, spotykamy tu tylko luźne, często pełne zachwyty wzmianki, na temat omawianej pracy, wzmianki, w których broszurki nazywane są „dziełami“ itp.

Ten gatunek „uproszczonych“ recenzji w postaci streszczeń, raczej rozszerzonych adnotacji niż recenzji, przeważa w „Gospodarce Planowej“³⁾. Na korzyść tego pisma można zapisać jedynie dość częste, lecz niestety także ograniczające się do podania treści, omówienia czasopism radzieckich oraz organu NRD „Wirtschaft“.

„Życie Gospodarcze“ poza sygnalizowanym przechodzeniem właściwie na „rozszerzone adnotacje“, dokonało poza tym w ciągu roku oceny siedmiu czasopism gospodarczych. Niestety i w tym wypadku przeważają powierzchowne przeglądy treści omawianych czasopism. Korzystnie wyróżniają się dwie wnikliwe oceny: „Gospodarki Planowej“ oraz „Finansów“ (Życie gosp. 1952, nr 13, 14). Pierwsza zawiera, poza oceną, „łagodną perswazję“ pod adresem „Gospodarki Planowej“, aby zechciała się zająć problematyką planistyczną, a nie ogólnymi zagadnieniami ekonomicznymi, pozostawiając je pismom o bardziej ogólnym charakterze.

Stosunkowo często spotykamy w recenzjach słuszne zarzuty pod adresem instytucji wydawniczych oraz kolportujących z tytułu zbyt przewlekłych procesów produkcyjnych i kolportażu. Rekord chyba osiągnięto przy produkcji i kolportażu broszury o motoryzacji, gdzie cykl produkcyjny trwał 4 miesiące a wprowadzenie na rynek... 3 miesiące.

Przeгляд nasz kończymy na kwartalniku „Ekonomista“, który — według wypowiedzi redakcji — chce stać się czołowym organem teoretyczno-ekonomicznym w kraju. Jest chyba jasne, że z uwagi na ten charakter zamieszczane w piśmie recenzje powinny stać na odpowiednio wysokim poziomie, powinny zatem odpowiadać postawionym przez nas wymaganiom. Niestety i tu, poza dwoma recenzjami (w zeszycie II oraz w zeszycie IV z 1952 r.), mamy raczej do czynienia właściwie ze streszczeniami publikacji, uwagami na ich marginesie lub bezkrytycznymi omówieniami. Trzeba jednak przyznać, że każdy dalszy zeszyt jest pod tym względem lepszy, a najbardziej udany właśnie IV.

Sądzymy, że dokonany przegląd w pełni upoważnia nas do wniosku, że w zakresie recenzji i krytyki nasze czasopiśmiennictwo gospodarcze ma jeszcze wiele do zrobienia, zarówno w dziedzinie kompletności jak i poziomu omówień.

¹⁾ Kałużyński Z.: Między rewolucją i neurastenią. Nowa Kultura. 1953, nr 5.

²⁾ W jednej z tych adnotacji (w nr 11/1952) napotkaliśmy interesującą lecz niestety luźną wzmiankę o braku w Polsce badań nad oddziaływaniem książki (o tematyce ekonomicznej) na czytelników. Problem ciekawy i niewątpliwie zasługuje na szersze omówienie; poruszenie go powinno spowodować podjęcie takich badań.

Łódzkie ośrodki informacyjno-bibliograficzne z zakresu nauk ekonomicznych

Służba informacyjno-bibliograficzna jest zagadnieniem niezmiernie doniosłym w okresie wzmoczonej pracy nad odbudową, przebudową i rozwojem gospodarczym naszego Państwa Ludowego. Zadania tej służby rosną coraz bardziej, wychodząc zdecydowanie poza ramy systematycznej i metodycznej pomocy w pracy naukowo-badawczej. W obecnym stadium rozwoju gospodarczego praca i praktyka dnia codziennego, zwłaszcza zakładów poszczególnych gałęzi przemysłu, domaga się szybkiej, zdecydowanej jak również zwięzłej, precyzyjnej i logicznej informacji naukowej.

W związku z tym na placówki informacji bibliograficznej spadł obowiązek zorganizowania ośrodków informacyjno-bibliograficznych względnie przeorganizowania istniejących komórek i rozszerzenia ich działalności, aby mogły zadość uczynić postulatowi łączności teorii z praktyką. Dotychczasowe ośrodki informacyjno-

bibliograficzne przeważnie mieściły się w obrębie sieci tzw. bibliotek uniwersalnych, które nie miały jednak specjalistów z poszczególnych gałęzi wiedzy i z tego powodu nie mogły na ogół zaspokajać potrzeb praktyki. To spowodowało, że obecnie ośrodki te tworzone są przeważnie przy bibliotekach naukowych specjalnych oraz przy instytutach naukowo-badawczych, gdzie informacji mogą udzielać naukowcy specjaliści, zatrudnieni w poszczególnych oddziałach danego instytutu.

Zagadnienie sieci informacyjnej wiąże się więc ściśle ze sprawą centralnych ośrodków specjalnych z danej dziedziny wiedzy. Naturalnie sieci takie są jeszcze bardzo luźne, obejmują terenowo duże przestrzenie, na skutek czego praca ich jest jeszcze mało skoordynowana i nie może całkowicie zaspokajać z dnia na dzień rosnących zapotrzebowań społecznych. Mimo to wyraźnie zarysowuje się już w chwili obecnej możliwość rozbudowy sieci komórek informacyjno-bibliograficz-

nych z poszczególnych dziedzin naukowych. Do najbardziej aktywnych placówek w tej chwili należy zaliczyć bezspornie poszczególne punkty informacyjno-bibliograficzne z dziedziny nauk technicznych oraz ekonomicznych. Należy zaznaczyć, że te dziedziny w praktyce życia codziennego tak przenikają się nawzajem i tak silnie na siebie oddziałują, że trudno byłoby oddzielić i wyodrębnić zagadnienia techniczne i ekonomiczne, dlatego też biblioteki specjalne techniczne i ekonomiczne, jak również instytuty naukowo-badawcze najczęściej gromadzą literaturę naukową i dokumentację z zakresu obu tych gałęzi wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem specjalizacji czołowej.

Ośrodki informacyjno-bibliograficzne z dziedziny wyżej wspomnianych umiejscawiają się z natury rzeczy głównie w okręgach bardziej uprzemysłowionych, co naturalnie pociąga za sobą konieczność rozszerzania podbudowy teoretycznej z zakresu nauk ekonomicznych i tworzenia nowych punktów, gromadzących materiały źródłowe celem udostępnienia ich jak najszerzszym rzeszom codziennych użytkowników, jak również pracownikom na polu nauki.

Naturalny więc jest rozwój ośrodków informacyjno-bibliograficznych z zakresu nauk ekonomicznych na terenie uprzemysłowionej Łodzi. Sieć tych ośrodków w chwili obecnej zarysowuje się dosyć wyraźnie, chociaż działalność poszczególnych punktów głównych jest bardzo rolega pod względem terenowym, wskutek czego daje się wyraźnie odczuć brak punktów pośrednich, udzielających informacji bezpośrednio użytkownikom-praktykom. Mamy tu na myśli komórki informacyjno-bibliograficzne w bibliotekach przy zakładach pracy, które spełniałyby zadania, związane z aktualnymi zapotrzebowaniami, wynikającymi z pracy codziennej w przemyśle.

Do punktu głównych sieci bibliograficzno-informacyjnej Łodzi w zakresie nauk ekonomicznych należą następujące instytucje: Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Łodzi, Ośrodek Dokumentacyjny Głównego Instytutu Włókiennictwa oraz Biblioteka Politechniki Łódzkiej. Wszystkie te instytucje prowadzą prace informacyjno-bibliograficzne, które ze względu na trochę odmienny charakter zbiorów różnią się zakresem i formą swego działania.

Najszerzy wachlarz zagadnień z dziedziny nauk ekonomicznych bezspornie obejmuje księgozbiór *Biblioteki Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Łodzi*. Wypływa to z zadań dydaktycznych Uczelni, jak również z zapotrzebowań społecznych całego uprzemysłowionego rejonu łódzkiego, które znalazły swoje odbicie w specjalizacji, księgozbioru w dziedzinach: włókiennictwa, skórnictwa i ekonomiki inwestycji.

Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej w swej działalności informacyjno-bibliograficznej za najważniejsze zadanie uznaje: 1) wprowadzenie czytelników w zagadnienie informacji naukowej, dotyczącej źródeł i materiałów naukowych dla prac naukowo-badawczych, jak również dla użytku praktycznego; 2) podanie wskazówek, mających na celu pomoc w korzystaniu z aparatu pomocniczego przy poszukiwaniu tych materiałów, a więc z katalogów rzeczowych, katalogów centralnych, kartotek zagadnieniowych oraz z bibliografii wszelkiego typu.

Podstawą pomocniczego aparatu naukowego Biblioteki dla prac informacyjno-bibliograficznych są dzieła i czasopisma bibliograficzne specjalne z dziedziny nauk ekonomicznych i technicznych oraz opracowane przez zespół pracowników naukowych Biblioteki kartoteki zagadnieniowe i bibliografie zalecające

Działalność Biblioteki w dziedzinie informacji bibliograficznej rozwija się dwoma równoległymi torami: z jednej strony załatwianie indywidualnych kwerend i ustnych zapytań czytelników miejscowych, z drugiej strony załatwianie kwerend zamiejscowych oraz sporządzanie bibliografii zalecających, których konieczność opracowania wynika z rozwoju najbardziej aktualnych zagadnień gospodarczych. Komórka bibliograficzno-informacyjna, posługująca się opracowaną i stale uzupełnianą przez pracowników kartoteką zawartości czasopism polityczno-społecznych i ekonomicznych polskich i radzieckich w układzie rzeczowym oraz katalogiem rzeczowym druków zwartych, może udzielać wyczerpujących odpowiedzi na kwerendy indywidual-

ne i zbiorowe. Jednocześnie, starając się wzmocnić swoją działalność informacyjną, Biblioteka opracowała kilka wykazów zalecających druków zwartych i artykułów z czasopism na tematy gospodarcze a mianowicie: 1) „Plan sześćcioletni, współzawodnictwo, racjonalizatorstwo”. Łódź 1952. Biblioteka WSE. Maszynopis powielany. (Wykaz objął 503 pozycje); 2) „Materiały do bibliografii sesji plenarnych Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej”. Łódź 1952. Biblioteka WSE. Maszynopis powielany. (Wykaz objął 49 pozycji). Wykaz ten będzie stale kontynuowany i uzupełniany materiałami, dotyczącymi następnych sesji plenarnych; 3) „Wykaz książek i artykułów z czasopism literatury radzieckiej z zakresu włókiennictwa”. Materiały Księgozbioru Biblioteki WSE w Łodzi”. Łódź 1952. Biblioteka WSE. Maszynopis powielany. Ostatni wykaz został rozesłany do wszystkich fabryk włókienniczych rejonu łódzkiego w celu nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracownikami przemysłu łódzkiego i tym samym zacieśniania współpracy nauki z praktyką. W chwili obecnej w opracowaniu są dwie części tego wykazu: część II — literatura w języku polskim i część III — literatura włókiennicza zagraniczna.

Działalność informacyjno-bibliograficzna Biblioteki nie rozwinęła się jeszcze w dostatecznej mierze tak, aby mogła spowodować masowe zamówienia społeczne, napływające bezpośrednio z przemysłu. Księgozbiór Biblioteki jak również rozbudowywany pomocniczy aparat naukowy, będący podstawowym źródłem informacyjnym z natury rzeczy odpowiadają bardziej użytkownikom, rekrutującym się z pracowników naukowych, jednakże obowiązkiem Biblioteki jest również udostępnienie materiałów z zakresu nauk ekonomicznych szerokim rzeszom pracowników przemysłu. Aby spełnić to zadanie jak najlepiej Biblioteka stara się wynaleźć najbardziej odpowiednie formy pracy informacyjno-bibliograficznej, pozwalające na celowe uprzedstawianie materiału z szerokiego wachlarza zagadnień ekonomicznych, skupiających się w jej zbiorach bibliotecznych.

Inaczej wygląda praca informacyjno-bibliograficzna *Głównego Instytutu Włókiennictwa*, którego działalność jako instytutu badawczo-naukowego gałęzi przemysłu ściśle związanej z pracą całego uprzemysłowionego rejonu łódzkiego, ma jasno sprecyzowany charakter i obejmuje znacznie węższy zakres zagadnień ekonomicznych. Poza tym pewna specyficzna dwoistość struktury wewnętrznej w zakresie informacji bibliograficznej powoduje również odmienną formę pracy w tej dziedzinie.

Główny Instytut Włókiennictwa, którego specjalizacja wchodzi w zakres jak najszerzej pojętych zagadnień gospodarczych, ale związanych tylko z dziedziną przemysłu włókienniczego, posiada Dział dokumentacji i wydawnictw, który dzieli się na trzy zasadnicze komórki: Ośrodek dokumentacji naukowo-technicznej, bibliotekę i dział wydawnictw. Dwie pierwsze komórki pełnią służbę informacyjno-bibliograficzną, ale różnią się zasadniczo charakterem swoich zbiorów i zakresem działania.

Ośrodek dokumentacji naukowo-technicznej gromadzi dokumentację tekstową (artykuły z czasopism dokładnie adnotowane) i bibliograficzną (spisy, wykazy literatury specjalnej). Dokumentacja ta jest zarówno bezpośrednio związana z przemysłem włókienniczym, jak i pośrednio np.: w związku z hodowlą roślin włóknodajnych gromadzi się dokumentację nawet z zakresu biologii, w związku z przemysłem włókien sztucznych — dokumentację z zakresu chemii, następnie dokumentację odnoszącą się do ekonomiki przemysłu włókienniczego oraz do zagadnień komunikacyjnych, transportu wewnętrznego itp.

Praca ośrodka dokumentacyjnego rozwija się z dnia na dzień. Zasięgiem swoim ośrodek obejmuje indywidualnych użytkowników, jak również poszczególne zakłady pracy. Pierwsza kategoria użytkowników może na miejscu korzystać z kartoteki dokumentacyjnej, zawierającej karty dokumentacyjne, sporządzone centralnie przez Główny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej w Warszawie. Karty dokumentacyjne zawierają szczegółowe dane bibliograficzne i treściowe wraz z oceną fachową i naukową podawanych arty-

kułów, poza tym wszelkiego rodzaju bibliografie specjalne. Natomiast zakłady pracy i fabryki, zwracające się o informacje bibliograficzne, często związane z bieżącymi zagadnieniami gospodarczymi z dziedziny ich pracy, otrzymują natychmiastowe odpowiedzi opracowane na podstawie pomocniczego aparatu naukowego, jakim rozporządza ośrodek dokumentacyjny. Mogą również za pośrednictwem tej komórki zamówić w Głównym Instytucie Naukowo-Technicznym w Warszawie prenumeratę kart dokumentacyjnych na ściśle sprecyzowany temat.

Drugą komórką działu dokumentacji w Głównym Instytucie Włókiennictwa jest Biblioteka, której zasoby mają nieco odmienny charakter ze względu na to, że tworzą je dokumenty samoistne (książki i czasopisma) z dziedziny włókiennictwa. Zbiory te, w porównaniu z aktualną zmieniającą się i uzupełniającą się coraz nowymi zdobyczami w bardzo szybkim tempie dokumentacji ośrodka, mają raczej charakter archiwalny i dlatego Biblioteka nie może rozwinąć służby informacyjno-bibliograficznej w tak szerokim zakresie jak ośrodek dokumentacji, ogranicza się więc tylko do informacji udzielanych pracownikom naukowym, badającym źródła z tej dziedziny.

Trzecim ośrodkiem służby informacyjno-bibliograficznej z zakresu zagadnień gospodarczych jest Biblioteka Politechniki Łódzkiej, której komórka informacyjno-bibliograficzna dopiero rozpoczyna swą działalność i wskutek tego pracuje bardzo nierównomiernie. Nie posiada ona jeszcze pomocniczego aparatu naukowego w postaci bibliografii specjalnych zalecających, sporządzanych przez Bibliotekę Politechniki oraz wszelkiego rodzaju kartotek zagadnieniowych na tematy związane ze specjalizacją Uczelni i księgozbioru Biblioteki Głównej, które mogłyby stworzyć odpowiednią podstawę do pracy systematyczno-metodycznej i badawczej w zakresie służby informacyjno-bibliograficznej. Natomiast należy podkreślić ogromny wysiłek i inicjatywę kierownictwa w kierunku zorganizowania doraźnej pomocy pracownikom naukowych, studentom,

a również słuchaczom wieczorowej szkoły inżynierskiej oraz klubowi racjonalizatorów.

Prace zmierzające do jak najszybszego stworzenia pomocniczego aparatu naukowego postępują szybko naprzód. Księgozbiór Biblioteki Głównej obejmuje całość nauk mechanicznych, elektrotechnicznych, chemii ogólnej oraz chemii spożywczej, wskutek czego wszystkie zapoczątkowane prace bibliograficzne są oparte o prace z zakresu klasyfikacji dziesiętnej Głównego Instytutu Dokumentacji Naukowo-Technicznej, który ma niezmiernie rozbudowaną klasyfikację nauk technicznych. Biblioteka Politechniki Łódzkiej uznała za słuszne i celowe przyjąć klasyfikację tworzącą system dziesiętny i na tej podstawie tworzy potrzebne pomoce do prowadzenia służby informacyjno-bibliograficznej.

Należy jeszcze wspomnieć o podjętej w końcu 1952 roku wspólnej inicjatywie tych trzech ośrodków informacyjno-bibliograficznych z zakresu nauk ekonomicznych opracowania Centralnego Katalogu Literatury Włókienniczej zasobów bibliotecznych Łodzi i innych ośrodków. Założono, że katalog ten będzie podstawą dla opracowania w przyszłości bibliografii retrospektywnej literatury naukowej z zakresu włókiennictwa. Plan prac przygotowawczych został dokładnie opracowany i częściowo zrealizowany, wobec czego w roku 1953 wymienione instytucje przystąpią do gromadzenia materiałów bibliograficznych, tworząc w ten sposób zaczątek Centralnego Katalogu Literatury Włókienniczej.

Podane powyżej wiadomości o pracach ośrodków Informacyjno-bibliograficznych Łodzi dają wyraźny obraz wysiłków, idących w kierunku stworzenia sieci służby informacyjno-bibliograficznej z punktami głównymi w pierwszym etapie. Zarysowuje się również dalszy plan twórczenia komórek, uzależnionych od punktów głównych, które powstaną przy bibliotekach zakładowych Politechniki Łódzkiej i Wyższej Szkole Ekonomicznej oraz przy większych zakładach pracy i klubie racjonalizatorów.

Helena Walterowa

WYKAZ SKRÓTÓW CZASOPISM WYKORZYSTYWANYCH W „PRZEGLĄDZIE BIBLIOGRAFICZNYM WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH“ W R. 1953

Czasopisma polskie

Archit.	Architektura	Łączność	Łączność
Bibliot.	Bibliotekarz	Mat. budowl.	Materiały Budowlane
Biul. Banku Inw.	Biuletyn Banku Inwestycyjnego	Mechaniz. Elektryf. Roln.	Mechanizacja i Elektryfikacja Rolnictwa
Biul. Inst. Bibliograf.	Biuletyn Instytutu Bibliograficznego	Miasto	Miasto
Biul. PKPG	Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego	Motoryzacja	Motoryzacja
Budown. przem.	Budownictwo Przemysłowe	Myśl filozof.	Myśl Filozoficzna
Cement.	Cement, Wapno, Gips	Nafta	Nafta
Drob. Wytw.	Drobna Wytwórczość	Nauka pol.	Nauka Polska
Drogownictwo	Drogownictwo	Nowe Czasy	Nowe Czasy
Ekon. Org. Pracy	Ekonomika i Organizacja Pracy	Nowe Drogi	Nowe Drogi
Ekonomista	Ekonomista	Nowe Książki	Nowe Książki
Energet.	Energetyka	Nowe Roln.	Nowe Rolnictwo
Finanse	Finanse	O trwały Pokój	O Trwały Pokój, o Demokrację Ludową
Gaz Woda	Gaz, Woda i Technika Sanitarna	Odzież	Odzież
Gaz. cukrown.	Gazeta Cukrownicza	Państwo i Prawo	Państwo i Prawo
Gaz. handl.	Gazeta Handlowa	Poligrafika	Poligrafika
Gosp. Górn.	Gospodarka Górnictwa	Prz. bibliot.	Przegląd Biblioteczny
Gosp. mater.	Gospodarka Materiałowa	Prz. budowl.	Przegląd Budowlany
Gosp. mięsna	Gospodarka Mięsna	Prz. elektrot.	Przegląd Elektrotechniczny
Gosp. plan.	Gospodarka Planowa	Prz. geogr.	Przegląd Geograficzny
Gosp. rybna	Gospodarka Rybna	Prz. górn.	Przegląd Górniczy
Gosp. wodna	Gospodarka Wodna	Prz. hist.	Przegląd Historyczny
Gosp. zboż.	Gospodarka Zbożowa	Prz. hodowl.	Przegląd Hodowlany
Hutnik	Hutnik	Prz. jajcz.-drob.	Przegląd Jajczarsko-Drobiański
Inw. i Budown.	Inwestycje i Budownictwo	Prz. kolej.	Przegląd Kolejowy
Kwart. hist.	Kwartalnik Historyczny	Prz. mlecz.	Przegląd Mleczarski
Las pol.	Las Polski	Prz. ogrodn.	Przegląd Ogrodniczy
		Prz. papiern.	Przegląd Papierniczy
		Prz. poczt.	Przegląd Pocztowy
		Prz. skór.	Przegląd Skórzany

Prz. techn.	Przegląd Techniczny	Lesn. Choz.	Lesnoje Chozajstwo
Prz. telekom	Przegląd Telekomunikacyjny	Les i Stiep	Les i Stiep
Prz. Ubezp. społ.	Przegląd Ubezpieczeń Społecznych	Maszyn.-traktornaja Stanc.	Maszynno-traktornaja Stancja
Prz. Ustawod. gosp.	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego	Miasn. Industr.	Miasnaja Industrja
Prz. zach.	Przegląd Zachodni	Mołoczn. Promyszl. Plan. Choz.	Mołocznaja Promyszlennost
Prz. Zagad. soc.	Przegląd Zagadnień Socjalnych	Problemy Gradostrojt.	Pianowoje Chozajstwo
Prz. związk.	Przegląd Związkowy	Profies. Sojuzy Promyszl. Enierg.	Problemy sowietskowo Grado-stroitielstwa
Przem. chem.	Przemysł Chemiczny	Rieczn. Transp. Rybn. Choz.	Profiesionalnyje Sojuzy Promyszlennaja Energetika
Przem. drzewny	Przemysł Drzewny	Socjalist. sielsk. Choz.	Riecznoj Transport Rybnoje Chozajstwo
Przem. rolny	Przemysł Rolny i Spożywczy	Sowiet. Gosud. Prawo	Socjalistyczeskoje sielskoje Chozajstwo
Przem. włókien.	Przemysł Włókienniczy	Sowiet. Kniga Stroitieln. Promyszl.	Sowietskoje Gosudarstwo i Prawo
Rachunkowość	Rachunkowość	Tiekstil. Promyszl.	Sowiet. Kniga Stroitielnaja Promyszlennost
Rada nar.	Rada Narodowa	Ugol	Tiekstilnaja Promyszlennost
Rzem.	Rzemieślnik	Wiestn. Akad. Nauk SSSR	Ugol
Sprawy międzynar.	Sprawy Międzynarodowe	Wiestn. Mosk. Uniwier. sier. obszcz. nauk	Wiestnik Akadiemji Nauk SSSR
Sylwan	Sylwan	Wiestn. Statist.	Wiestnik Moskowskowo Uniwersiteta sierja obszczestwiennych nauk
Szkło i Ceramika	Szkło i Ceramika	Wiestn. wyssh. Szkoły	Wiestnik Statistiki
Szkoła zaw.	Szkoła Zawodowa	Wnieszn. Torg. Wopr. Ekonom. Wopr. Filosof. Wopr. Istorji	Wiestnik wysshzej szkoły Wniesznaja Torgowla Woprosy Ekonomiki Woprosy Filosofji Woprosy Istorji
Techn. Gosp. mors.	Technika i Gospodarka Morska	W Pomoszcz profsojuz. Aktiwu	W Pomoszcz profsojuznomu Aktiwu
Techn. motoryz.	Technika Motoryzacyjna	Ziliszczno-Kommun. Choz.	Ziliszczno - Kommunalnoje Chozajstwo
Transp.	Transport		
Wiad. elektrot.	Wiadomości Elektrotechniczne		
Wiad. gór.	Wiadomości Górnicze		
Wiad. hist.	Wiadomości Historyczne		
Wiad. hutn.	Wiadomości Hutnicze		
Wiad. PKN	Wiadomości PKN		
Wiad. telekom.	Wiadomości Telekomunikacyjne		
Wiad. ubezp.	Wiadomości Ubezpieczeniowe		
Wiedza i Życie	Wiedza i Życie		
Zagad. Ekon. roln.	Zagadnienia Ekonomiki Rolnej		
Zagad. inw. w świetle prasy i lit. ekonom. zagr.	Zagadnienia Inwestycyjne w świetle prasy i literatury ekonomicznej zagranicą		
Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“	Zeszyty Ekonomiczne „Nowych Dróg“		
Zesz. filozof. „Nowych Dróg“	Zeszyty Filozoficzne „Nowych Dróg“		
Zesz. hist. „Nowych Dróg“	Zeszyty Historyczne „Nowych Dróg“		
Życie gosp.	Życie Gospodarcze		
Życie Szkoły Wyższej	Życie Szkoły Wyższej		
Żywnienie zbior.	Żywnienie Zbiorowe		

Czasopisma NRD

Arbeit	Die Arbeit
Arbeit u. Sozfürsorge	Arbeit und Sozialfürsorge
Aufbau	Demokratische Aufbau
Bericht. deutsch. Wirtschaftinst.	Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts
Einheit	Einheit
Finanzwirtschaft	Deutsche Finanzwirtschaft
Handel	Der Handel
Neuer Weg	Neuer Weg
Planen u. Bauen	Planen und Bauen
Statist. Praxis	Statistische Praxis
Verkehr	Der Verkehr
Wald	Der Wald
Wirtschaft	Die Wirtschaft

Czasopisma austriackie

Weg u. Ziel	Weg und Ziel
-------------	--------------

Czasopisma czechosłowackie

Ekon. a Fin.	Ekonomie a Finance
Energetika	Energetika
Plan. Hosp.	Planowane Hospodarzstwi
Podn. Hosp.	Podnikowy Hospodarz
Statist. Obzor.	Statisticky Obzor
Staweb. Prum.	Stawebni Prumysl
Strojir.	Strojirenstwi
Uhli	Uhli
Za socialist. Zemied.	Za Socialistické Zemiedelstwi
Zlepsz. a Wynal.	Zlepszowatel a Wynalazce

Czasopisma francuskie

Czasopisma radzieckie	
Awtom. traktornaja Promyszl.	Awtomobilnaja i traktornaja Promyszlennost
Bibliotiekar'	Bibliotiekar'
Buchgalt. Uczet.	Buchgaltierskij Uczet
Elektriczestwo	Elektriczestwo
Finansy i Kriedit	Finansy i Kriedit SSSR
Gorn. Ż.	Gornyj Żurnal
Gorodsk. Choz. Mo-skwy	Gorodskoje Chozajstwo Mo-skwy
Izw. Akad. Nauk SSSR sier. gieogr.	Izwestija Akadiemji Nauk SSSR sierja gieograficzeskaja
Kolchozn. Proizw.	Kolchoznoje Proizwodstwo
Kommunist	Kommunist
Legk. Promyszl.	Legkaja Promyszlennost
Lesn. Promyszl.	Lesnaja Promyszlennost

Cahiers du Communisme	
-----------------------	--

Cahiers du Communisme

SKRÓTY NAZW INSTYTUCJI WYDAWNICZYCH

BN	— Biblioteka Narodowa	PWN	— Państwowe Wydawnictwo Naukowe
BNIB	— Biblioteka Narodowa Instytut Bibliograficzny	PWRiL	— Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne
Czyt.	— Czytelnik	PWT	— Państwowe Wydawnictwa Techniczne
Gosp. Inst. Wyd.	— Gospodarczy Instytut Wydawniczy	PWSZ	— Państwowe Wydawnictwa Szkolnictwa Zawodowego
IZ	— Instytut Zachodni	PZWS	— Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych
KC PZPR	— Komitet Centralny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej	RIW	— Radiowy Instytut Wydawniczy
KiW	— Książka i Wiedza	WK	— Wydawnictwa Komunikacyjne
LSW	— Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza	Wyd. MPIOS	— Wydawnictwa Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej
MON	— Ministerstwo Obrony Narodowej	Wyd. Związk.	— Wydawnictwo Związkowe CRZZ
NOT	— Naczelna Organizacja Techniczna	CRZZ	— Wydawnictwo Prawnicze
OSS	— Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich	WP	— Związek Samopomocy Chłopskiej
PAN	— Polska Akademia Nauk	ZSch	— Zakład Ubezpieczeń Społecznych
PISM	— Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	ZUS	— gwiazda pomiędzy n. pozycji a nazwiskiem autora bądź tytułem pozycji oznacza pozycję książkową.
PIW	— Państwowy Instytut Wydawniczy	(!)	— wykrzyknik oznacza wydawnictwo zastrzeżone „tylko do użytku służbowego“, a dostępne tylko w niektórych bibliotekach,
PKN	— Polski Komitet Normalizacyjny	(+)	— krzyżyk oznacza wydawnictwo dostępne tylko w większych bibliotekach.
PKPG	— Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego		
Polgos	— Polskie Wydawnictwa Gospodarcze		
PTE	— Polskie Towarzystwo Ekonomiczne		
PW	— Prasa Wojskowa		

SPIS TREŚCI ZESZYTU I PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH 1953 R.

Bronisław Krauze — Karol Marks i Jego dzieła
Janusz Górski — Dzieła Marksa w Polsce Ludowej

BIBLIOGRAFIA

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA
BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik bibliograficzny (c. d.)

Finanse i rachunkowość — Marian Weralski

Ekonomiki branżowe — Kazimierz Kąkol
Ekonomika transportu

N. K. — Wynalazczość pracownicza. Przegląd piśmiennictwa

Biblioteka Finansów — Rec. Jerzy Lubowicki
Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych —

Hanna Uniejewska

Uzupełnienia i zmiany w Wykazie Czasopism

KOMUNIKAT

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma:

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

począwszy od okresu bieżącego przyjmowane będą w nowych terminach: od dnia 11 każdego miesiąca do dnia 10 następnego miesiąca — na najbliższy okres półroczny.

Obecnie zamawiając prenumeratę na II półrocze rb., należy uiszczyć przedpłatę w najbliższym Urzędzie Pocztowym lub u listonosza do dnia 10 czerwca.

Cena egz. 10 zł

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Redaktor Naczelny Mieczysław Gutkowski.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hoża 35, III piętro. Tel.: 806-28.
Godziny przyjęć: 12—15. Konsultacje z czytelnikami: poniedziałki w godz. 17—19, środy i piątki w godz. 13—15.

Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15. Tel.: 860-71. Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Ceny ogłoszeń: za 1 cm² w tekście lub poza tekstem 9 zł.

Zamówienie PWG Nr CP1 — P/C — 154/53 z dn. 1.4.53 r. Podpisano do druku 20.4.53 r. Druk ukończono 4.5.53 r. Nakład 1020 egz. ark. wyd. 10. Papier druk. sat. kl. VII, 60 g 61 × 86. Zakłady Graficzne i Wydawn. „Dom Słowa Polskiego”. Zam. 1721/C. 4-B-14288